

ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕೃಷಿ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟೋರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದಿರುವ ಜಿ.ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಕೋಲಾರದವರು. ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ದಶಕ ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅವರು 1998ರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ವಲಯಗಳು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನೇ ವಿಸ್ತಾರವಾದವು. ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸೂಫಿ, ರೆಫುಸ್ ತತ್ವದರ್ಶನಗಳವರೆಗೆ ಹೊಕ್ಕಾಡಿದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಜೀವಕಾರುಣ್ಯದಲ್ಲೇ. ಕಾಲಾರಿದ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕಿನ ಬೇರುಗಳಲ್ಲೇ ಅಲೌಕಿಕ ಗುಂಗು ಹೀರಬಲ್ಲರಾದರೂ ಮಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ ಗುಣದಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ದೂರವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಿಂತನೆಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ತುಡಿದರೂ, ವ್ಯಸನಿಯಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರ ಲೇಖನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸರಳತೆಯಲ್ಲೇ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಬಾಲ್ಯ ಸಂಭ್ರಮದ್ದು! ಖಫೌತದ ಅನಂತ ನಿಗೂಢತೆ, ನಿಸರ್ಗದ ನಿಷ್ಕರ ಲಯಗಳು, ಮನುಷ್ಯರಾದ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಂಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಅಜ್ಞಾತ ಪದರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ತಡವಿ ನೋಡುವ ಅವರ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಾಲು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ತರವಾದ ಕೌತುಕದಾಯಾಮಗಳೂ ದಕ್ಕುತ್ತವೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ

100/-

ನಿರ್ದುಗ್ಧನಿಗೆ ಕಾಫಿ?

ಡಾ. ಜಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

ನೆನಪುಗಳಿಗೇಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ?

ಕಥಾ ಸಂಕಲನ

ಜೆ.ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

ಡಾ. ಜೆ.ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಜಿ.ಕೆ.ವಿ.ಕೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-560065

ಇ-ಮೇಲ್: j.balakrishna@gmail.com

ಮಾತು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೂಲವಲ್ಲವೇ?

ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಹಾಗೂ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕ ಹೆಮಿಂಗ್ವೇಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕತೆ ಬರೆಯಲು ಒಮ್ಮೆ ಗೆಳೆಯರು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರಂತೆ. ಆ ಸವಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಹೆಮಿಂಗ್ವೇ ಕೇವಲ ಆರು ಪದಗಳಲ್ಲೇ ಒಂದು ಕತೆ ರಚಿಸಿದ: 'For sale: Baby shoes. Never used.' ('ಮಾರಾಟಕ್ಕಿವೆ: ಮಗುವಿನ ಬೂಟುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನೆಂದೂ ಬಳಸಿಲ್ಲ'). ಆತ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿ. ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಅದು 'ಪರಿಪೂರ್ಣ' ಕತೆಯೂ ಹೌದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಇವೆ.

ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಅದೊಂಥದೋ ಅದ್ಭುತ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಿಲ್ಲ, ಅಂತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಓದುವ ಪ್ರಾರಂಭ ಪ್ರಾರಂಭವಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯ ಅಂತ್ಯವಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳ ತುಣುಕುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ನಾವು ಓದುತ್ತೇವೆ. ಕತೆಯನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಮುಂದೇನಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ತಹತಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ನಂಬಿರುವಂತೆ ಕತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕತೆ ಹೇಳುವುದು ಮನುಕುಲದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವಾಗಿದೆ. ಆತ ತನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹೋರಾಟದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಲಮಾರಿನಿಂದ ತಲಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಕತೆ ಹೇಳುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮೊದಲ ಕತೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಯಾವಾಗ? ಆದಿ ಮಾನವ ಯಾವ ರಾತ್ರಿ, ಯಾವ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಡಿದ? ಯಾವ ಪ್ರಾಚೀನ ಬೇಟೆಗಾರ ತನ್ನ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಾಗ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆ ಬೇಟೆಯ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಂದಷ್ಟು ಸೇರಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಕತೆ ಹೇಡಿದ? ಅಥವಾ ಯಾವ ಬೇಟೆಗಾರ ಬೇಟೆ ತನ್ನ ಕೈ ತಪ್ಪಿಹೋದುದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಸಬೂಬು ನೀಡಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಕತೆ ಹೇಳಿದ? ಕತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೂಲಕ ಮಾತೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ. ಮಾತು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೂಲವಲ್ಲವೇ?

ಕೆಲವು ಮನೋಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿಫಲತೆಯ ಸಬೂಬುಗಳಾಗಿ ಮೊದಲು ಕತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕತ್ತಲ ಗುಹೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಫೀಳಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೆಂಕಿಯ ಸುತ್ತ ಕೂತ ಆದಿಮ ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ ಆತಂಕ ಹೆದರಿಕೆಗಳ ಶಮನಕಾರಕವಾಗಿಯೂ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರಬಹುದು. ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಮುದಾಯಗಳಾದಂತೆ, ಪಂಗಡಗಳಾದಂತೆ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಗೆ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದಂತೆ ತಮ್ಮ ಜನರ ಶೌರ್ಯ, ವೀರಾವೇಶಗಳ

ಕತೆಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡು ಅವು ದಂತಕತೆಗಳಾಗಿ ತಲಮಾರಿನಿಂದ ತಲಮಾರಿಗೆ ತಲುಪಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ದೈವತ್ವ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಗೌರವ, ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸವಲತ್ತುಗಳು ದೊರೆಯತೊಡಗಿದವು. ಎಷ್ಟೋ ಅಂತಹ ಜನ ಅದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ದರ್ಪದ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸತೊಡಗಿದರು.

ಬರಹದ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಜನ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕಾದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಅವರ ಅನುಭವ, ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಜನ ಮುಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವೆಷ್ಟು, ಸುಳ್ಳೆಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದು ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ 'ಕತೆ ಕಟ್ಟುವ' ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಮಾನವನ ಹಿರಿಮೆಯಲ್ಲವೇ?

ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನ ಕತೆ 'ಗಿಲ್ಲಮೇಶ್'. ಒಬ್ಬ ಸುಮೇರಿಯನ್ ರಾಜನ ಸಾಹಸಗಾಥೆಗಳನ್ನು ಅದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಣ್ಣ ಕತೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈಜಿಪ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೂಪ ತಳೆಯಿತೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಥನ ನಿರೂಪಣೆ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವ ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಬರಹಕ್ಕಿಳಿಸುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಿದ. ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ ಆದಿ ಮಾನವನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಅವನ ಕಥನ ನಿರೂಪಣೆಯೇ ಅಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಾವು ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಕಾರ್ಟೂನ್, ಸಿನೆಮಾ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲಾ ಅದರದೇ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳಷ್ಟೆ. ಕಥನ ನಿರೂಪಣೆ ನಾಗರಿಕತೆಗಿಂತ ಪುರಾತನವಾದುದು.

ಇದು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಕಥಾ ಸಂಕಲನ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆದಿ ಮಾನವ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಇದುವರೆಗಿನ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಎಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮತ್ತೊಂದಷ್ಟು ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ 'ಕತೆ ಕಟ್ಟುವ' ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೂ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಹಲವಾರು ಗೆಳೆಯರ, ಬಂಧು ಬಳಗದವರ ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹ, ಅಕ್ಕರೆಗಳು ಸದಾ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಡಾ.ಎಂ.ಬೈರೇಗೌಡರಿಗೆ, ಅಂದವಾದ ಮುಖಪುಟ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶಿವು ಹೂಗಾರ್‌ರವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

'ನೆನಪುಗಳಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ?' ಎನ್ನುವ ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ನನ್ನ ಕತೆ 'ಮೂವರು ಸೋದರಿಯರು'ನಲ್ಲಿನ ಅಜ್ಜ ಜಾಕೋಬ್ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕತೆ ಬರೆದದ್ದು ನಾನೇ ಆದರೂ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿ.

—ಡಾ. ಜೆ.ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

ಪರಿವಿಡಿ

1. ಡೆತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್	3
2. ಬದುಕೆಂದರೆ.....	11
3. ಬಿ.ಡಿ.ಎ. ಲೇಔಟ್ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನ ಜಮೀನು	17
4. ಶೋಧ	22
5. ಅಮ್ಮ	29
6. ಹೀಗೊಂದು ಸಾವಿನ ಪ್ರಕರಣ	33
7. ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ	37
8. ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್	42
9. ವಾಸನೆ	48
10. ಸೀತಾರಾಮನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ	51
11. ವಿಚಾರಣೆ	55
12. ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೊಂದು ಮುನ್ನುಡಿ	60
13. ಪ್ರಯೋಗ	66

1

ಮೂವರು ಸೋದರಿಯರು

ಆಟೋದಿಂದ ಇಳಿದು ಹಣ ಪಾವತಿಸಿ ಕಟ್ಟಡದಡೆಗೆ ನೋಡಿದೆ. 'ಸೇಂಟ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಓಲ್ಡ್ ಏಜ್ ಹೋಂ' ಎಂಬ ಬೋರ್ಡ್ ಕಾಣಿಸಿತು. ಬ್ಯಾಗ್ ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಡದ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಪಡಸಾಲೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಕೋಣೆಯೊಂದರ ಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲೆ 'ಆಫೀಸ್' ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಅದರ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ಕೈನಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಚಿನಲ್ಲಿ ಸಮಯ ನೋಡಿದೆ. ಎಂಟು ಗಂಟೆ. ಬಂದದ್ದು ತೀರಾ ಬೇಗ ಆಯಿತೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿ, ಯಾರಾದರೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೇನೋ ಎಂದು ಪಡಸಾಲೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಂಗಸು ಕಸ ಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಪೊರಕೆ ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದಳು. 'ಇಲ್ಲಿ, ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ?' ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

‘ಆಫೀಸು ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು?’ ಆಕೆ ಕೇಳಿದಳು. ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದೆ, ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚದೆ. ‘ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೋಡಬೇಕಿತ್ತೆ?’ ಆಕೆ ಪುನಃ ಕೇಳಿದಳು. ‘ಹ್ಲಾಂ.... ಇಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಜಾಕೋಬ್ ಎನ್ನುವವರಿದ್ದಾರೆಯೇ?’ ಕೇಳಿದೆ. ‘ಜಾಕೋಬ್... ಜಾಕೋಬ್ ಹೆಸರಿನ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರಿದ್ದಾರೆ... ಅವರ ಪೂರ್ತಿ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತೆ? ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಫಾದರ್ ಬರಬೇಕು. ಅವರು ಆಫೀಸಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬನ್ನಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿರಿ’ ಎಂದು ತನ್ನ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೀಲಿಗೊಂಚಲು ತೆಗೆದು ಆಫೀಸಿನೆಡೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ.

ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡುವವರು ಕೂಡಲೆಂದು ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೋಫಾ ಹಾಕಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಕೊಂಚ ಬಳಲಿದ್ದೆ. ಸೋಫಾ ದೊರೆತಿದ್ದು ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ‘ನೀರೇನಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಇದೆ ನೋಡಿ’ ಎಂದಳು ಆಕೆ. ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಫಿಲ್ಟರ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ‘ಜಾಕೋಬ್... ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕು? ನಿಮ್ಮ ನೆಂಟರೆ?’ ಆಕೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಕೇಳಿದಳು. ‘ಹ್ಲಾಂ... ಇಲ್ಲ.... ಪರಿಚಯದವರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಕಂಡುಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಬಂದೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಕೆ ನನ್ನೆಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಹೊರಹೊರಟಳು.

ಸೋಫಾಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಲೆಯೊರಗಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳು! ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ! ನಾನು ಎಂಭತ್ತೇಳರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿ ಬಿಟ್ಟವನು ಕಳೆದ ವಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದು. ಸಮಯ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ! ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಮೊದಲಬಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾರಿ ಬ್ರಾಂಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟ್‌ನಿಗೆ ನಾನೇ ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡೆ, ನೋಡಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದೆ ನೋಡಿಬರೋಣ ಎಂದು.

ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ನಾನು ಆಗ ತಾನೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್.ಸಿ. ಮುಗಿಸಿದ್ದೆ. ಮುಗಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಫಲಿತಾಂಶ ಬಂದು ನನಗೆ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ ಬಂದಿತ್ತು. ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಪೋಸ್ಟಿಂಗ್ ಮಡಿಕೇರಿಗಾಗಿತ್ತು. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ದೊರೆತಿದ್ದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟಾಗಲೇ ನಾನು ಕೊಡಗನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿದ್ದು. ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಚಳಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಆಸ್ತಮಾದ್ದು. ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಏನಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಇತ್ತು.

ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ನಾನೂ ‘ಬ್ಯಾಚುಲರ್’ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ‘ಬ್ಯಾಚುಲರ್’ಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ನನಗೂ ಅದೇ ಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗ ತಾನೇ ಕೆಲಸ ದೊರೆತಿದೆ. ಸಂಬಳ ಕೂಡ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆ ಅಥವಾ ರೂಮು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಪಡೆಯುವ ಬದಲು ಇತರರ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೆ ಬಾಡಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗಾರರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ‘ಬ್ಯಾಚುಲರ್’ಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಸಂಜೆಯೇ ಹೋಟೆಲಿನ ರೂಮು ಖಾಲಿಮಾಡಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟೆ.

ಚರ್ಚ್ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಜಾಕೋಬ್ ಎಂದು, ಹಾಗೂ ಆತನಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ‘ಹುಷಾರಾಗಿರಿ’ ಎಂದರು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ತಮಾಷೆಗಾಗಿ. ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಇದ್ದ ಆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನು ನಮ್ಮಂತಹವರಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬ್ಯಾಚುಲರ್‌ಗಳು ಬಾಡಿಗೆಗಿದ್ದರು. ಜಾಕೋಬ್ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದವರಿದ್ದ ಮನೆ ಪಕ್ಕ ಖಾಲಿ ಜಾಗವಿದ್ದು ಅಲ್ಲೊಂದು ಸೇದು ಬಾವಿಯಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲಾ ನೀರು ಸೇದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬಾಡಿಗೆಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಮನೆಗಳು ಕೊಂಚ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇದ್ದವು. ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದರೆ ಹಿಂದೆ ಕಾಫಿ ತೋಟವಿತ್ತು. ಬಯಲುಸೀಮೆಯವನಾದ ನನಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಈ ರೀತಿಯ ಮನೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ನಾನು ಆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ದಿನ ಯಾವುದೋ ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಶುಕ್ರವಾರ- ಶನಿವಾರ ರಜೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಅವರು ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನ ಪರಿಚಯ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಜಾಕೋಬ್‌ಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಓಡಾಡಲಾರ. ಇಲ್ಲೇ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂಥದೋ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ಹೊರಗೆ ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ದೊಡ್ಡವಳು ರೀನಾ, ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಟೀಚರ್; ಆಕೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ತಂಗಿ ಮ್ಯಾಗಿ, ಮದುವೆಯಾಗಿದೆ; ಗಂಡ ಮಸ್ಕಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾನಂತೆ. ಆಕೆಗೆ ರಾಬರ್ಟ್ ಎಂಬ ಐದು ವರ್ಷದ ಮಗನಿದ್ದಾನೆ. ಕೊನೆಯ ತಂಗಿ ಲೀಸಾ- ಆಕೆ ಹುಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗಂಡ ಈಗ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆಕೆ ಹುಚ್ಚಿಯಾದರೂ ಯಾರಿಗೂ ಎಂದು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯ್ತು. ಆಗ ತಾನೆ ಊರಿಂದ ನಾನು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪುನಃ ವಾಪಸ್ಸು

ಹೋಗಲು ಬೇಸರವಾಯ್ತು. ಮೂರು ದಿನ ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಎಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡೋಣವೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಮಳೆ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡಿನ ಮಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆನಷ್ಟೆ ಹೊರತು ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಭವವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಪರೀತ ಚಳಿಯಿತ್ತು. ಸ್ವೆಟರ್, ಮಫ್ಲರ್ ಧರಿಸಿ ಮೇಲೊಂದು ಶಾಲು ಹೊದ್ದು ರಾತ್ರಿ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಯಂತೆ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ.

ಲೀಸಾ

ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆಲ್ಲಾ ಊರು ಬಿಡೋ ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಕರೆಂಟ್ ಸಹ ಹೋಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ಜಾಗವಾದದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೋಂಬತ್ತಿಯನ್ನೊಂದು ಹೊತ್ತಿಸಿ ಅದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಗಸಿನ್ ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮಳೆಯ ಸದ್ದು ಇನ್ನೂ ಜೋರಾಗಿತ್ತು. ಆಗಾಗ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸರಸರ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ವೆರಾಂಡಾದಿಂದ ನಡುಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಒಂದೆರಡು ಮೆಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ನಡುಮನೆಯಿಂದ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಇಳಿಯಲು ಒಂದೆರಡು ಮೆಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ಹಿಂದೆಯಿದ್ದ ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮೆಟ್ಟಲು ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಸಾರಿ ಬಾತ್ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಲು ಒಂದಷ್ಟು ಕಸರತ್ತು ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಒಂದು ರೀತಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸುವಂತಿತ್ತು. ನನಗಂತೂ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಸದು. ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಅನುಭವ. ಆಗಿನ್ನೂ ಟಿ.ವಿ. ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಪ್ಲೇಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಕೇಳೋಣವೆಂದರೆ ಕರೆಂಟ್ ಇಲ್ಲ. ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ನನ್ನ ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಹೌದು, ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸರಸರ ಸದ್ದಾಯಿತು. 'ಯಾರಿರಬಹುದು? ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಇದ್ದ ಕೆನರಾಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸುರೇಶ ಅಥವಾ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ರಾಜಾರಾಮನ ಗೆಳೆಯರ್ಯಾರಾದರೂ ಇರಬಹುದೇ?' ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ಎದ್ದು ನಿಂತೆ. ಪುನಃ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ತೆರೆಯಲೆ? ಅಥವಾ ಬೇಡವೆ? ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದೆ. 'ಯಾರು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. 'ಯಾರು ಬೇಕು?' ಪುನಃ ಕೇಳಿದೆ. ಯಾರೂ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುನಃ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದರು. ತೆರೆದು ನೋಡೇಬಿಡೋಣ ಯಾರಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೆ. ಹೊರಗಿನ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಒಂದೆರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಿರಿಸಿದೆ. ಹೊರಗೆ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಎದುರಿಗೆ ಮೋಂಬತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅದು ಗಾಳಿಗೆ ಆರದಂತೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಉದ್ದನೆ ಕೂದಲು ಎರಡೂ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಮೋಂಬತ್ತಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ನೆರಳಿನ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮುಖ ಒಂದು ರೀತಿ ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. 'ಯಾರು.... ಯಾರು ಬೇಕು?' ಎಂದೆ ತೊದಲುತ್ತಾ.

ಆಕೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಮೂಡಿತು. ಆಕೆ ಆಗ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಾಳೆನ್ನಿಸಿತು. 'ಯೇಸು ಹೇಳಿದ....' ಎಂದಳು. ನನಗೆ ಅವಳ ಮಾತೇನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ಏರಿದ ಎದೆಬಡಿತ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಯೇಸು ಹೇಳಿದ.... ನೀನೇ ನನ್ನ ಗಂಡನಂತೆ....' ಎಂದಳು. ಇನ್ನೂ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ ನಾನು. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, 'ಹೇ, ಲೀಸಾ!' ಎಂದು ಯಾರೋ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದರು. ಈ ಹೆಂಗಸು ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೋ ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಮಳೆಯ ಆರ್ಭಟದಲ್ಲಿ, ಹೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಆಕೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೂಗಿದ ಹೆಂಗಸು ಬಂದು 'ಲೀಸಾ, ನಡಿ ಮನೆಗೆ' ಎಂದು ಈಕೆಯನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದಳು. ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆಕೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮೋಂಬತ್ತಿ ಆರಿಹೋಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ನಾನು ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ, ಚಿಲಕ ಜಡಿದು ಓಡಿ ಬಂದು ಮಲಗಿದೆ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವಿಚಿತ್ರ ಕನಸಗಳು. ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ವರ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕಾದರೋ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದೆನೋ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಾಗ ಗಂಟೆ ಒಂಭತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆ ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕಾಯಲು ಸ್ಟೋವ್ ಮೇಲಿಟ್ಟೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನೀರು ಸೇರುವಾಗ ಜಾಕೋಬ್ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಸಹ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೇಪರ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. 'ಮತ್ತೇನು ಬಂತು ಗ್ರಹಚಾರ' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಪುನಃ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿತು. ಅಳುಕಿನಿಂದಲೇ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೆ. ಹೊರಗೆ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆ ರಾತ್ರಿ ಮೋಂಬತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಬಂದ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ. 'ನನ್ನ ಹೆಸರು ರೀನಾ. ಜಾಕೋಬ್‌ರವರ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳು. ಈ ಮನೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದವರು ನೀವೇ ಅಲ್ಲವೆ? ನೀವು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಸುರೇಶ್ ಹೇಳಿದರು' ಎಂದಳು ಆಕೆ. 'ಹೌದು, ಸುರೇಶ್ ಊರಿಗೇ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ', ನಾನೆಂದೆ. 'ಗೊತ್ತು, ಅವರು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೇ ನೀವು ಬಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾತ್ರಿ ಬಂದು ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆ ನೀಡಿದವಳು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಲೀಸಾ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂದೆ. ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ' ಎಂದಳು. 'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ತೊಂದರೆ ಏನಿಲ್ಲ' ಎಂದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ಆತಂಕ, ಹೆದರಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತಿತ್ತು. 'ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಸಂಕೋಚಬೇಡ' ಎಂದಳು. 'ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್' ಎಂದೆ. ಆಕೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ನನ್ನ ಜೀವ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೂ ನನ್ನ ಆಸ್ತಮಾದ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಅಸ್ವಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಿಂಸೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಳೆ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಓಡಾಡಿದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಉಬ್ಬಸದಿಂದ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿನ ನನ್ನ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯೇ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದವಳು ಲೀಸಾ ಎಂದು ಸುರೇಶ್ ತಿಳಿಸಿದ. ಆಕೆ ಹುಚ್ಚಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಆಕೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಒಂದೂ ಮಗು ಸಹ ಇದೆಯಂತೆ. ಆದರೆ ಗಂಡ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆಕೆ ಹುಚ್ಚಿ ಆದದ್ದರಿಂದ ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟನೋ ಅಥವಾ ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಹುಚ್ಚಿಯಾದಳೋ ತಿಳಿಯದು ಎಂದ ಸುರೇಶ. ಆಗಾಗ ಆಕೆ ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಆಫೀಸಿಗೆ ಅಥವಾ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಜಾಕೋಬ್ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಅವರ ಊಟದ ಕೋಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕಿಟಕಿ ಹಾಗೂ ಬಾಗಿಲೊಂದು ಇತ್ತು. ಆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಲೀಸಾ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೀಗ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರಂತೆ. ಲೀಸಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಓಡಾಡುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದೂ ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದಾಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಂತು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳ ಮಾತು ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲೂ ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಏನೋ ಮಾತಿಗೆ ಅವಳೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವಳ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಮನೆಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬಂದರೆ ಅವಳ ಹುಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಸುರೇಶ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದ. 'ಆಗ ಅವಳನ್ನು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ' ಎಂದೂ ಸಹ ಹೇಳಿದ್ದ. ನನಗೇನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಿರಲಿಲ್ಲ.

ದೊಡ್ಡ ಮಗಳಾದ ರೀನಾಳೇ ಬಾಡಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಏನಾದರೂ ಮನೆಯ ರಿಪೇರಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ಜಾಕೋಬ್ ಸಹ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಓಡಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ರೀನಾಳ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ 'ಏಕೆ ಲೀಸಾಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಏನೂ ಕೊಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ. 'ಓಡಾಡಿ ನನಗೂ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಅವಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುವುದೂ ಕಷ್ಟ. ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವಳೇ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಃ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಏರುಪೇರಾದಾಗ ನಮಗೂ ತೀರಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳನ್ನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೀಗಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ' ಎಂದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹನಿಗೂಡಿತ್ತು. 'ಅವಳ ಗಂಡ ಕೇರಳದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಇವಳ ಮಗುವೂ ಅವನ ಬಳಿಯೇ ಇದೆ. ಅವನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಇವಳ ಆರೋಗ್ಯ ಇನ್ನೂ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಅವನು ಬಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಇವಳು ಸರಿಹೋಗಬಹುದೇನೋ. ಆದರೆ ಅವನು ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದಳು.

ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಹ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ

ಮನೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಬರಬಹುದಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮ್ಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಂದಷ್ಟು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹೆಂಗಸರು ಬಾವಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿ ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಲೀಸಾ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದಳು ಮ್ಯಾಗಿ. ನಾನು ಗಾಭರಿಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದೆ. ನೀರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಲೀಸಾ ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆತಂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಮ್ಯಾಗಿ ಲೀಸಾಳಿಗೆ ಹಾಗೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ನೀರು ಸೇದಲು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅದ್ದೇಗೆ ಬಿದ್ದಳೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂದಳು ಮ್ಯಾಗಿ. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಂಜಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರೇ. 'ಯಾರೂ ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿಯುವವರಿಲ್ಲವೆ?' ಕೇಳಿದೆ. 'ಅಕ್ಕ ರೀನಾಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳಿನ್ನೇನು ಬರಬಹುದು. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆತರುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದಳು ಮ್ಯಾಗಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲೀಸಾ ಕೈ ರಪರಪ ಹೊಡೆದಳು. ಮ್ಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಹೆಂಗಸರು ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡರು. ಲೀಸಾ ಆಗಾಗ ತಲೆಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನೇ ಇಳಿದು ಅವಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಲು ತಕ್ಷಣ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾವಿಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಇಳಿದೆ. ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಈಜುಬರುತ್ತಿತ್ತು ಆದರೆ ನಾನೆಂದೂ ಈ ರೀತಿ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾವಿಯ ಅಗಲ ಹೆಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಊರಲು ಆಧಾರವಾಗಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದರು. ನಾನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೈ ಜಾರಿ ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿದಳು. ಮೇಲಿದ್ದವರು ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡರು. ನಾನೂ ಸರಕ್ಕನೆ ಒಂದು ಕೈಲಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದೆ. ಈಜಲು ಬರದವರು ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಬರುವವರನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಲೀಸಾ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಥರಥರ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಾವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಸಮಯವೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ನೀರೊಳಗೆ ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಊರಿ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಎದುರಿನ ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಲೀಸಾಳನ್ನು ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ದಪ್ಪಹಗ್ಗವನ್ನು ಇಳಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರೀನಾ ಬಂದಿದ್ದಳನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಆಕೆಯ ದನಿಯೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರೋ ಗಂಡಸರು ಸಹ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೀಸಾ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು ಹಾಗೂ ಬಲಗೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ಳುಗುವಿತ್ತು. 'ಬಾವಿಗೆ ಏಕೆ ಹಾರಿದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ಮುಗುಳ್ಳುಗು ಮಾಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ತಡವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳೇನೋ. ಆದರೂ ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಹೆದರಿಕೆ ಕೊಂಚವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಆಕೆಗೆ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ನಡುವಿನ ಅಂತರವೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. 'ನನಗೆ ಗೊತ್ತು' ಎಂದಳು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಲೋಚನೆ ಆಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಎಂದು ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. 'ಏನು ಗೊತ್ತು?' ಕೇಳಿದೆ. 'ಯೂ ಆರ್ ಮೈ ಹಸ್ಪಂಡ್' ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿನ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿತವನ್ನು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿದಳು. ನನ್ನ ನಡುಕ ಹಾಗೂ ಗಾಭರಿ ಕೊಂಚ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮೇಲೆ ನೋಡಿದೆ. ಜನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಏನೋ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಇತ್ತ ಲೀಸಾಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ 'ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. 'ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಜೀಸಸ್ ಹೇಳಿದ್ದು. ನೀನೇ ನನ್ನ ಗಂಡ' ಎಂದಳು. ನನಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. 'ಆಯಿತು, ಆ ವಿಷಯ ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡೋಣ' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಅವಳ ದೇಹದ ಇಡೀ ತೂಕವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ನಡುಕ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿದ್ದವರು ಇನ್ನೂ ಹಗ್ಗವನ್ನೇ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಲೀಸಾ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡವಳಂತೆ ಇದ್ದವಳು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಕಸಿವಿಸಿಯಾದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. 'ಜೀಸಸ್ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಯಾವಾಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ?' ಕೇಳಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಲೀಸಾ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡವಳಂತೆ 'ಹ್ಲೂ...?' ಎಂದಳು. 'ಜೀಸಸ್ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಯಾವಾಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ?' ಪುನಃ ಕೇಳಿದೆ. 'ದಿನಾಲೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲವೇ?' ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ದೊಡ್ಡ ದಿಂಬನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅವಳನ್ನು ಆ ದಿಂಬಿನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಾಕುಸಾಕಾಯಿತು. ಅವಳು ನನ್ನ ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಾಗಹಾಕಿ ನಾನು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಬಂದೆ. ರೀನಾ ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಗಂಡಸರನ್ನು ಕರೆದುತಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಅಪ್ಪ ಜಾಕೋಬ್ ಓಡಾಡಲು ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಲೀನಾ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಗಿ 'ತುಂಬಾ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್' ಹೇಳಿದರು.

ಮ್ಯಾಗಿ

ಮ್ಯಾಗಿಯ ಐದು ವರ್ಷದ ಮಗ ರಾಬರ್ಟ್ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದು ನಾವು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾದಿರುತ್ತಿದ್ದ. ನಾವು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೊರಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕೇರಂ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ರಾಬರ್ಟ್ ಜೊತೆಗೂಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅದು

ಇದು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಬರ್ಟ್‌ನಿಗೆ ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನೆನಪೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅಂದರೆ ಮಸ್ಕಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನ ಅಪ್ಪನ ಫೋಟೋ ತಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದ. 'ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಮಸ್ಕಟ್‌ನಿಂದ ಬರುವುದು ಯಾವಾಗ?' ಎಂದರೆ ಆ ಮುದ್ದುಹುಡುಗ 'ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಜೊತೆಗೆ 'ನನಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಬೊಂಬೆ ತರುತ್ತಾರೆ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. 'ಅವನು ಇದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಪ್ಪ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದ ಸುರೇಶ. 'ಇಲ್ಲ, ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ರಾಬರ್ಟ್ ಕೂಗಿದ. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಅದೊಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ನಾನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಬಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಸುರೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಾರಾಮ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೂತು ಮ್ಯಾಗಿಸಿನ್ ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ರಾಬರ್ಟ್ ಓಡಿ ಬಂದ. ಬಂದವನೆ, 'ಮಮ್ಮಿ ಮಾತಾಡಬೇಕಂತೆ' ಎಂದ. 'ಏನು ವಿಷಯ?' ಎಂದೆ ರಾಬರ್ಟ್‌ನನ್ನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ನೋಡಿದರೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ರಾಬರ್ಟ್‌ನ ಅಮ್ಮ ಮ್ಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. 'ಒಂದ್ನಿಮಿಷ ಒಳಗೆ ಬರಲಿ?' ಎಂದಳು. ತಕ್ಷಣ ಏನೂ ಹೇಳಲು ತೋಚದೆ, 'ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ' ಎಂದೆ. ಚೇರಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪೇಪರ್, ಮ್ಯಾಗಿಸಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕಿರಿಸಿದೆ. 'ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ. ಅವರು ಎದ್ದು ಓಡಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಲೀಸಾ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿದಾಗ, ನೀವು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಅಮ್ಮ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಹೇಳು ಅಂದರು. ಸ್ವತಃ ಬಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟರು' ಎಂದಳು ಮ್ಯಾಗಿ. 'ಹೇ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ. ಆ ಕ್ಷಣ ನಾನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತಾರಾದರೂ ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇನೂ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ' ಎಂದೆ ನಾನು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ರಾಬರ್ಟ್ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದವನಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಲೀಸಾ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದಿನ ಸಂಜೆ ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಜಾಕೋಬ್ ಹೊರಗೆ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ. ನನಗೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದೆನ್ನಿಸಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು 'ಥ್ಯಾಂಕ್ಯೂ' ಎಂದ. ನಾನು ನಕ್ಕು 'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೇಗಿದೀರಾ? ಹೇಗಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ?' ಎಂದು ಕೇಳಿ ಅವರ ಭುಜ ತಟ್ಟಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟೆ.

ಈ ದಿನ ಜಾಕೋಬ್‌ನ ಹೆಂಡತಿ ಮ್ಯಾಗಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಳು. ಮ್ಯಾಗಿ ಮತ್ತೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಎದ್ದೂ ಸಹ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂತೇ ಇದ್ದಳು. ನನಗೆ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲು ತೋಚದೆ, 'ರಾಬರ್ಟ್ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಪ್ಪ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಬರುತ್ತಾರಂತೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಸ್ಕಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಯೇ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. 'ಹೌದು' ಎಂದ ರಾಬರ್ಟ್. ರಾಬರ್ಟ್‌ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು ಮ್ಯಾಗಿ. 'ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಫೋನ್

ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬರೆಯುವ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ನಂಬರ್ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದಳು ಮ್ಯಾಗಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ. 'ಅವರು ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಇಂದು ನಾಳೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೀನಿ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳೀತಿಲ್ಲ' ಎಂದಳು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಸುರೇಶ ಅಥವಾ ರಾಜಾರಾಮನ ಬಳಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ಮಾತನಾಡಿದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ನಾನು ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿದು ಲೀಸಾಳನ್ನು ಮುಳುಗುವುದರಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವೆನ್ನಿಸಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾಕಾದರೂ ಕೇಳಿದೆಯೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. 'ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಸಹ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲರ ಹೊರೆಯೂ ರೀನಾಳ ಮೇಲಿದೆ' ಎಂದಳು. ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಯೇ ಇದ್ದ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಹನಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ರಾಬರ್ಟ್ ಅವಳ ಗಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ತಲೆ ಮೇಲೆತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಅವನು ಮುಖ ಅಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಇನ್ನೇನು ಅವನು ಜೋರಾಗಿ ಅತ್ತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ತಕ್ಷಣ ಮ್ಯಾಗಿ ಎದ್ದು ರಾಬರ್ಟ್‌ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ದರದರೆನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಓಡಿದಳು.

ರೀನಾ

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪುನಃ ನನ್ನ ಆಸ್ತಮಾ ಕಾಡಿತು. ಹೊರಗೆ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆ. ನಿದ್ರೆ ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಗಿತ್ತು. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭದ ಹಾಗೂ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಉಸಿರಾಟ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿ, ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ? ಮಲಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಉಬ್ಬಸ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಂಚದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಬದಿಗೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಊರಿ ತಲೆಯನ್ನು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಯಂತೆ ಭುಜಗಳ ನಡುವೆ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೂತಿದ್ದೆನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ನುಂಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮೇಣ ಕೆಲಸಮಾಡಿದಂತೆ, ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂಜಾನೆ ನಿದ್ರೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ತಲೆ ವಿಪರೀತ ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು; ಎದೆಗೂಡ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲ ಚಪ್ಪಡಿ ಇರಿಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಒರಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುರೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಾರಾಮ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ನಾನು ರಜೆಯಂದು ತಿಳಿಸಿಬಿಡುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ವಿಚಿತ್ರದ ಹಾಗೂ ಹಿಂಸೆಯ ಕನಸುಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ 'ಅಂಕಲ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಯಾರೋ ತಳ್ಳಿದಂತೆನ್ನಿಸಿ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ನೋಡಿದರೆ ರಾಬರ್ಟ್ ನಿಂತು ನನ್ನ ಭುಜತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ. 'ನನಗೆ ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲ. ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬೇಡ' ಹೋಗು ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದೆ.

ಒಂದ್ವತ್ತು ನಿಮಿಷ ಕಳೆದಿರಬೇಕು. ಪುನಃ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕರೆದಂತಾಯಿತು. ಕನಸೋ ಎಚ್ಚರವೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿದ್ದೆ. ಈ ಸಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ದನಿಯೊಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟರೆ ರೀನಾ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ನನಗಿಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. 'ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೇ?' ಕೇಳಿದಳು. 'ಹೃಂ.. ' ಎಂದು ಎದ್ದು ಕೂತೆ. 'ರಾಬರ್ಟ್ ಬಂದು ಹೇಳಿದ, ಅದಕ್ಕೇ ಬಂದೆ' ಎಂದಳು. 'ಏನು ಬೇಡ, ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತೆ. 'ಏನಾದರೂ ಬೇಕೆ?' ಎಂದಳು. 'ಏನೂ ಬೇಡ, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ' ಎಂದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ರಾಬರ್ಟ್ ಆಕೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಾನು ಬಾತ್‌ರೂಮಿನ ಕಡೆಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಹೋದೆ. ಉಸಿರಾಡುವಾಗ ಇನ್ನೂ ಗೊರಗೊರ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಬಾತ್‌ರೂಮಿನಿಂದ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರೀನಾ ಹಾಗೂ ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಂಚದ ಪಕ್ಕದ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಗೆಯಾಡುವ ಚಪಾತಿ ಇತ್ತು. ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ನನಗೂ ಹಸಿವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಚಪಾತಿ ತಿನ್ನಲು ಕೂತೆ. ನಂತರ ಮಾತ್ರ ನುಂಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದೆ. ಒಂದೈದು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ರೀನಾಳೇ ಇರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ, ಏಕೆಂದರೆ ರಾಬರ್ಟ್ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ ಬರುವವನಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವೇ ಬೇಡ. ರೀನಾಳೇ ಒಳಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯ ಕಪ್ಪಿತ್ತು. 'ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟೆ' ಎಂದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಕಾಫಿ ಅಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿ ನಾನು ಏನೂ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಳು. ನನಗೂ ಕಾಫಿ ಬೇಕಿತ್ತು. ಕಾಫಿ ಕುಡಿದೆ.

'ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲವೇ?' ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. 'ಹೃಂ... ಹೋಗಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಸಮಯವಿದೆ' ಎಂದಳು. ಅವಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್' ಎಂದೆ ಕಾಫಿಯ ಕಪ್ಪನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಡುತ್ತಾ. ಆಕೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕೆ. ಲೀನಾ ಆಕೆಯ ತಂಗಿಯರಂತೆ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾತು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಮೃದು ಎನ್ನಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ವಯಸ್ಸು ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ನಲವತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ನನಗಿಂತಾ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ದೊಡ್ಡವಳು. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯೇ ದೊಡ್ಡವಳು. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದಿವೆ. ಅವರ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು

ಸಮಯವೇ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಆಕೆಯ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಾಗ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಇಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರು ಜೋರು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನವೂ ರೀನಾಳ ಜೋರುದನಿ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಒರಗಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಿద್ರೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ರೀನಾ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಆಗಾಗ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುರೇಶ, ರಾಜಾರಾಮ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾಗ ತಿಂಡಿ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೊಂದು ದಿನ ಸುರೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಾರಾಮ ಹಾಗೂ ಇತರ ಗೆಳೆಯರು ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಥಿಯೇಟರಿಗೆ ಸೆಕೆಂಡ್ ಶೋಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾರಿ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಿನೆಮಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಅವರು ಹೋಗಿದ್ದ ಸಿನೆಮಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೂತಿದ್ದೆ. ಸಂಜೆ ಮಳೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾತ್ರಿಯಾದಂತೆ ಮಳೆ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕರೆಂಟ್ ಸಹಾ ಹೋಯಿತು. ಎಂದಿನಂತೆ ಮೋಂಬತ್ತಿ ಹಚ್ಚಿ ಮಲಗಲು ಹಾಸಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಸಿನೆಮಾಗೆ ಹೋದವರು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಲೀಸಾ ಬಂದಳೆ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಈಗ ಅವಳು ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಅವಳಿಗೆ ಭತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಿಟ್ಟುಬರಬಲ್ಲೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೆ. ಹೊರಗೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೃತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೋಂಬತ್ತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಆಕೃತಿ ಸರಕ್ಕನೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿಬಂತು. ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಂಬತ್ತಿಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಅದು ರೀನಾ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಆಕೆ ಸರಕ್ಕನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಚ ಗಾಭರಿಯೇ ಆಯಿತು. ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದವಳೇ ನೇರ ನನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಳು. ನನಗೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. 'ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಿತ್ತು' ಎಂದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲೇನಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೇ ಮಂಚದ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೂತೆ. 'ಏಕೆ, ಏನಾಗಿದೆ?' ಎಂದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೀಸಾಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಮೂರುಜನ ರೋಗಿಗಳು. ಏನಾದರೂ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ನನಗಿನ್ನೂ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಅಮ್ಮ ಅಥವಾ ಅಪ್ಪನಿಗೇನಾದರೂ ಆಗಿದೆಯೆ? 'ರೀನಾ ಏನದು ಹೇಳು' ಎಂದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಕಸಿವಿಯಾಯಿತು. ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿ ಆತುಕೊಂಡಳು. ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವಳ ಕೈಗಳನ್ನು

ಬಿಡಿಸಿ ಪುನಃ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದೆ. 'ನನಗೆ ಈ ಬದುಕು ಸಾಕಾಗಿದೆ' ಎಂದಳು. ಅವಳ ಆ ಯಾತನೆ ನನಗರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಅವಳದೇ ಬದುಕೆನ್ನುವುದು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು, ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ.

ಏನೂ ಹೇಳಲು ತೋಚದೆ, 'ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ' ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಜೋಕ್ ಎನ್ನಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವಳ ಅಳುವಿನ ತುಟಿಗಳಲ್ಲೂ ನಗು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವಳು, 'ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೀಯಾ?' ಎಂದಳು. ತಕ್ಷಣ ನನ್ನ ತಲೆ ಗಿರಗಿರ ತಿರುಗಿದಂತೆ ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಅವಳಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಗರಬಡಿದವನಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತೆ. ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಮಾಷೆಗಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗರಿವಾಗತೊಡಗಿತು. 'ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ', ನನಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ನನ್ನಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಬಿತ್ತು. 'ಪ್ಲೀಸ್' ಎಂದಳು. ಇದೇನೋ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಲೀಸಾಳೊಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲ, ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಹುಚ್ಚರೆನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. 'ಐ ಲವ್ ಯೂ. ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ' ಎಂದಳು. ಅವಳ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ನೋಡು, ನಾನೀಗಾಗಲೇ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನೋಡು, ದಯವಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು' ಎಂದೆ. ಆ ಕ್ಷಣ ಆಕೆ ಹೊರಹೊರಟರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳು, 'ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸಿರುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗು, ಆದರೆ ನಾನೂ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.... ಆಗಾಗ ಬಂದುಹೋಗುತ್ತಿರು' ಎಂದಳು. ನನಗೆ ವಿಪರೀತ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. 'ನನಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಪ್ಲೀಸ್ ಗೋ ಹೋಮ್' ಎಂದೆ. ಆಕೆ ಎದ್ದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿದಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದೆ. ಆಕೆ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಆ ಚಳಿ, ಮಳೆಯಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಮೈ ಬೆವರಿತ್ತು.

ಫಾದರ್ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದದ್ದು. 'ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್' ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಮಡಿಕೇರಿಯ ಜಾಕೋಬ್ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ನಾನು ಅವರ ನೆಂಟನಲ್ಲವೆಂದೂ ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಜಾಕೋಬ್‌ಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಪೂರ್ತಿ ಹೆಸರು ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲವೆಂದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಫಾದರ್, 'ನಿಮ್ಮ ವಿವರಗಳ ಹಾಗೆ ಇರುವವರು ಒಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಯಸ್ಸು ತೊಂಭತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಅವರೊಬ್ಬರೇ

ಮಡಿಕೇರಿಯವರು. ಬನ್ನಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗ, 'ಆ ಜಾಕೋಬ್ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಮೊದಲು' ಎಂದರು ಫಾದರ್. ಅವರ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೇನಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿಯಿಂದ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ವಯಸ್ಸಾದವರಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಊರುಗೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲೇ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವೀಲ್ ಚೇರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣು ಮುದುಕ ಕೂತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು 'ಜಾಕೋಬ್ ತಾತ ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಜೋರುದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ತಾತ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಕುಳಿಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಜಾಕೋಬ್‌ರ ಮುಖ ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಂಡಿದ್ದಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರೇ ಇರಬಹುದೆಂದು ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದ ಕಲ್ಲಿನ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತೆ. 'ನೀವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಿ, ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಫಾದರ್ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು.

ಜಾಕೋಬ್‌ಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಹೇಳಿದೆ. 'ನೆನಪಿದೆಯಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. 'ನೆನಪು' ಎಂದ ಅಜ್ಜನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದ ನಗೆ ಮೂಡಿತು. 'ನನಗಿರುವುದು ಬರೇ ನೆನಪುಗಳ ಹೊರೆ ಮಾತ್ರ' ಎಂದರು. 'ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ, ನನ್ನ ಮಗಳು ಲೀಸಾಳನ್ನು ಬಾವಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದ್ದು?' ಹೌದೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದೆ. 'ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು' ಎಂದು ಇಬ್ಬರು ಮುದುಕರಡೆಗೆ ಕೈ ತೋರಿದರು. ಎದುರಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇಬ್ಬರು ವಯಸ್ಸಾದವರು ಕಲ್ಲು ಬೆಂಚುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದರು. 'ಅವರಿಗೆಂಥದೋ ಕಾಯಿಲೆಯಂತೆ, ಮರೆವಿನ ಕಾಯಿಲೆ. ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ನೆನಪಿರೋಲ್ಲ. ಆ ಮುಠಾಳರಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದೂ ನೆನಪಿರೋಲ್ಲ. ಎಂಥಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರವರು!' ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕೂತಿದ್ದ ಜಾಕೋಬ್ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು, 'ನನಗ್ಯಾಕೆ ಅಂಥ ಮರೆವಿನ ಕಾಯಿಲೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ನೆನಪುಗಳಿಗೇಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ?' ನನಗೇನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. 'ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಲೂ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೈದು ನಿಮಿಷ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದ್ದೆವು. 'ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದ ಮನೆ ಬಳಿಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ನೀವು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ರೀನಾ, ಮ್ಯಾಗ್, ಲೀಸಾ...ರಾಬರ್ಟ್ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ?' ಕೇಳಿದೆ. ತುಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಇದ್ದ ಜಾಕೋಬ್ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಸುಮ್ಮನೆ 'ಎಲ್ಲೋ ಹೋದರು' ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೈ ಆಡಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ, 'ಲೀಸಾ ಪುನಃ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿದಳು. ಈ ಸಾರಿ ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದರು. ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ 'ಅಯ್ಯೋ' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ ನನಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಂತು. ಜಾಕೋಬ್‌ರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ಮ್ಯಾಗ್‌ನ ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೇ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳೇ ಒಂದು ದಿನ

ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಆಗಾಗ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳ ಗಂಡ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳಂತೆ. ಕೊನೆಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಾಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾಬರ್ಟ್ ಅವಳ ಜೊತೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪುಂಡನಾಗಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೇ ನಾವಿದ್ದ ಮನೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ರೀನಾಳ ಕತೆ... ಆಕೆ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಕೇಳಿರಬಹುದಲ್ಲ ಮದುವೆಯಾಗು ಎಂದು?' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನೆಡೆಗೇ ನೋಡಿದರು ಜಾಕೋಬ್. ನಾನು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. 'ಆ ರೀತಿ ಆಕೆ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ! ಪಾಪದ ಹುಡುಗಿ. ಅಪ್ಪ ಅವ್ಮಂದಿರಾದ ನಾವು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟ ನಾವು ಬದುಕಿ ಅವಳ ಬದುಕನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆವು.' ಜಾಕೋಬ್ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರ ಹನಿ ಕಾಣಿಸಿತು. 'ರೀನಾ ಏನಾದಳು?' ಎಂದು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ನನಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. 'ಸಾವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಹಾಳಾದ್ದು ನೆನಪುಗಳೂ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ' ಎಂದ ಜಾಕೋಬ್ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದರು.

ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದ್ದೆ. ಜಾಕೋಬ್ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸಿ ನಾನು ತಂದಿದ್ದ ಸೇಬಿನ ಕವರ್ ಅಲ್ಲೇ ಕಲ್ಲಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ನನ್ನ ಚೀಲ ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೆ. ಜಾಕೋಬ್ ಅಜ್ಜ ಅವರ ಹೊರೆಯನ್ನು ನನಗೂ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸಿ ಎದೆ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು.

23ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2010

2

ಹಿಂದಣ ಹೆಜ್ಜೆಯು ಅರಿಯದೆ....

ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಆಯಾಸವಾದದ್ದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಜಾಗ ಹೊಸತಾದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಬೇಕಿತ್ತಲ್ಲವೇ ಅಂದುಕೊಂಡಳು. ಅದೆಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಮನೆ ಇವಳಲ್ಲಿ ಎಂಥದೋ ತಳಮಳ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತ್ತು. ಅಂತ ವಿಚಿತ್ರ ಭಾವನೆ, ತಳಮಳ ಅವಳೆಂದೂ ಅನುಭವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ನಿಗ್ಧ ಎದ್ದು ಬಾಲ್ಕನಿಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಹೊರಬಂದಳು. ಕೋಲಾರದ ಬೇಸಿಗೆಯ ಧಗೆ ಅವಳ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಕನಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣನೆ ಗಾಳಿ

ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಂಚ ಆರಾಮೆನಿಸಿತು. ರಾತ್ರಿಯ ಆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವನ್ನು ಬೇಧಿಸುವಂತೆ ಟ್ರೈನಿನ ಇಂಜಿನ್ ಕೂಗಿದ್ದು ಅವಳನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲೇ ರೈಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಟ್ರೈನಿನ ಆ ಸದ್ದಿಗೆ ಅವಳ ಎಂಥದೋ ಅವ್ಯಕ್ತ ಭಯ ಮೂಡಿ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದಳು. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು.

ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಳದು ಅದು ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿ. ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಈ ಮೊದಲು ಅವಳು ಕೋಲಾರ ಕಂಡವಳೇ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು ತೀರಾ ಪರಿಚಯವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ್ದಳು ಆದರೆ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವ ಊರೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆದುಹೋಗಿತ್ತು. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸೀನಿಯರ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪನ ಬಹುಪಾಲು ಸರ್ವಿಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ನಡೆದುಹೋಗಿತ್ತು. ಆತ ಒಂದು ದಿನ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹೋದವರು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲೇ ತೀವ್ರ ಹೃದಯಾಘಾತವಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸ್ನಿಗ್ಧ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಅವಳ ಮೆಡಿಕಲ್ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಅಮ್ಮ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಊರಾದ ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಅವರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೌಸಿಂಗ್ ಲೋನ್ ತೆಗೆದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆ ಸಹ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದುವ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಳು ಸಹ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮಾವನ ಮಗಳು ಸ್ನೇಹಾ ಕೋಲಾರದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಇವಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಬರುವವರೆಗೂ ಒಂದಷ್ಟು ದಿನ ಒಂದು ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಕರೆದಿದ್ದಳು. ಒಂದಷ್ಟು ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾಗ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬೇಡವೆಂದಿದ್ದಳು. 'ನೀನು ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ಇಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡು. ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರು' ಎಂದಿದ್ದರು ಅವಳ ತಾಯಿ. ಆಕೆಯ ತಾಯಿಯ ಅಣ್ಣ ಆಕೆಯನ್ನು 'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಕಳುಹಿಸು, ನನ್ನ ಮಗಳು ಸ್ನೇಹಾ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲ, ಜೊತೆಗಿರುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಅಮ್ಮ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಅವಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಅವಳ ಮಾವನ ಮಗಳಾದ ಸ್ನೇಹಾ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. 'ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಳೆಯದಾದರೂ

ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆಕೆಗೆ ಗಂಡನಿಲ್ಲ. ಪಾಪ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾರಂತೆ, ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಬಸ್ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಬರುತ್ತದೆ, ಓಡಾಟವೂ ಅಷ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಸ್ನೇಹಾ ಹೇಳಿದ್ದಳು.

ಪ್ರಯಾಣದ ಆಯಾಸದಿಂದ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಅರೆಬರೆ ನಿದ್ರೆ, ಎಂಥದೋ ವಿಚಿತ್ರ ಕನಸು. ಆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕೋಲಾರದ ಅದೇ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಸ್ಸು ಬರುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗಾಗ ತನ್ನ ಕೈಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಾತ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಆತ ಇವಳೆಡೆಗೇ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇವಳಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಿ ಓಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಲೇ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಲುಗಳು ಅಲ್ಲೇ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಎದೆಬಡಿತ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಮೈ ಬೆವರಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಆತ ಇನ್ನೇನು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಸ್ನಿಗ್ಧ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಹೆಜ್ಜೆ ಕಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ. ಆತ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದ ಆಕೆ ತಕ್ಷಣ ಅಡುಗೆಮನೆಗೆ ಓಡಿ ಅಲ್ಲೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುರುಕಲು ಮರದ ಏಣಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮೇಲಿನ ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಡಿಕೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮುರುಕಲು ಮರದ ಏಣಿ ಕಿರುಗುಟ್ಟುವ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. 'ಆತನಿಗೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ, ಆತ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಸ್ನಿಗ್ಧ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಎದೆ ಧವಧವಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದುಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಡಪಡಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಳ ತೊಳಲಾಟದಿಂದ ಪಕ್ಕದ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತದೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿ ಆಕೆ ಬೆಳಗಾಗುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಾಳೆ, 'ಹೊಸ ಜಾಗ, ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗಬಹುದು' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಾ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಕೆಳಗಿನ ಊಟದ ಮನೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್‌ಗಳಾಗಿರುವ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹುಡುಗಿಯರು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾಳೆ ಸ್ನೇಹಾ. ಇಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲೇ ಟೇಬಲಿನ ಬಳಿ ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಒಳಗಿನ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಆಂಟಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ದೋಸೆ ತಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಸ್ನೇಹಾ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಮತ್ತೇ ಮೇಲಿನ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಎದ್ದುನಿಂತಾಗ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ರಾತ್ರಿಯ ಕನಸು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. 'ಅವನಾರೋ

ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ನಾನು ಇದೇ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆಲ್ಲವೇ ಓಡಿಬಂದು ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದು'. ಅವಳಿಗೆ ಆ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅಟ್ಟ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಆಂಟಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ನೋಡಬಹುದೇ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಆಂಟಿಯ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಮುಖಭಾವದಲ್ಲೂ ಕೊಂಚ ಹುಬ್ಬೇರುತ್ತದೆ. 'ನನ್ನ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಶುಚಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕಾ?' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಆಕೆ. ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚದೆ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮಾತಿಗೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, 'ಆಯ್ತು ನೋಡು ಬಾ' ಎಂದು ಆಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಾ ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಬ್ಬಾಗಿವೆ. ಒಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲವೂ ತಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಅದೇ ಮೂಲೆ. ಆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುರುಕಲು ಮರದ ಏಣಿ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಟ್ಟ. ಅವಳಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು, ಕುಸಿದು ಬೀಳುವಂತಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒರಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಾ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣದ ನಂತರ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ನಿಗ್ಧ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ನಡೆದು ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿ ರೂಮು ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಮಹಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೂ ಸಹ ಈ ಮೊದಲೆಂದೋ ಕಂಡಿರುವಂತೆ, ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಗ ಆಕೆ ಸ್ನೇಹಾಳೊಂದಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮನೆಗೆ ತಾನು ಬಂದಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಅಟ್ಟವನ್ನು ತಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿರದಿದ್ದರೂ ತಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಸಂಜೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಕೆಫೆಟೇರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ನೇಹಾ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು, 'ಏನಿಲ್ಲಾ ಕಣೆ, ನೀನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದು' ಎಂದಳು. 'ತಮಾಷೆ ಬೇಡ, ಸೀರಿಯಸ್ಸಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ನನಗೇಕೋ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ' ಎಂದಳು ಸ್ನಿಗ್ಧಾ. 'ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡಮ್ಮ, ಯಾಕ್ ಅಷ್ಟು ತಲೆಕೆಡಿಸ್ಕೊತಿಯಾ. ನೀನೂ ಸೈಕಾಲಜಿ ಓದಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ. ಈ ತರಹದ ಭಾವನೆಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತೆ. ಯಾವುದೋ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭ, ಸಿಚುಯೇಶನ್‌ಗಳು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ನೋಡಿರುವಂತೆ ಅಥವಾ ಈಗಾಗಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇರುತ್ತೆ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲೋ ನೋಡಿದ್ದೀನಲ್ಲಾ ಅಂತ. ಅದಕ್ಕಾಕೆ

ಅಷ್ಟು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಯಾ' ಎಂದಳು. ಆದರೂ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಮೌನವಾಗಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದರು.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಳನ್ನು, 'ನೀವು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀರ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅನ್ನ ಬಡಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆ,

'ಮುವ್ವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಯ್ತು ನಾನು ಈ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು. ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾದಾಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ. ಯಾಕಮ್ಮಾ ಈ ಮನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ?'

'ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. ಮನೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ತುಂಬಾ ನೀಚಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರ. ಅಂದಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?' ಸ್ನಿಗ್ಧ ಹೇಳಿದಳು. ತಕ್ಷಣ ಸ್ನೇಹಾ 'ಆಂಟಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ತುಟಕಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಮೂಡುತ್ತ.

ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದವು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ 'ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್' ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ರೂಮಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಬಂದಾಗ ಟೀಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ತಿಂಡಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಾ 'ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾ' ಎಂದು ಕರೆದಾಗ, 'ಹೋ' ಎಂದು ಕೆಳಗಿನ ಬೆಡ್‌ರೂಮಿನಿಂದ ಕ್ಷೀಣ ದನಿ ಕೇಳಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಆಂಟಿ ಇನ್ನೂ ಮಲಗೇ ಇದ್ದರು. 'ಯಾಕೆ ಮೈ ಹುಶಾರಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಸ್ನೇಹಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿರಿಸಿ, 'ಅಬ್ಬಾ, ಮೈ ಸುಡುತ್ತಿದೆ, ವಿಪರೀತ ಜ್ವರ. ಒಂದು ಮಾತು ನಮಗೆ ಹೇಳಬಾರದೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಇದ್ದೀವಲ್ಲಾ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು.

'ವಿಪರೀತ ಸುಸ್ತಾಗುತ್ತಿದೆಯಮ್ಮಾ. ಇವತ್ತೊಂದು ದಿನ ಹೋಟೆಲಲ್ಲೇ ತಿಂಡಿ ತಿಂದುಬಿಡಿ. ರಾತ್ರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ' ಎಂದರು ಪ್ರೇಮಕ್ಕ.

'ಆಯ್ತು, ನೀವು ರೆಸ್ಟ್ ತಗೊಳ್ಳಿ. ಈಗ ಹೋಟೆಲಿಗೋಗಿ ನಿಮಗೂ ಇಡ್ಲಿ ತಂದುಕೊಡ್ತೀವಿ. ಅದನ್ನು ತಿಂದು ನೀವು ಮಾತ್ರ ತಗೊಳ್ಳಿ. ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತೆ', ಎಂದಳು ಸ್ನೇಹಾ.

'ನನಗೇನೂ ತಿಂಡಿ ಬೇಡ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಇಡ್ಲಿ ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೊರಟರು. ಸ್ನೇಹಾ ಆಂಟಿಯ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಆ ರೂಮನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಈ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ

ಬಂದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಫೋಟೋಗಳಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಫೋಟೋಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಅವರ ಗಂಡ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಇದ್ದರು. 'ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ನೇಹಾ ಹೇಳಿದ್ದಳಲ್ಲಾ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಯಾರು?' ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಖ ಅದೇಕೋ ಅವಳಿಗೆ ಪರಿಚಿತವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳು ರಜೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ನೇಹಾ ಮತ್ತು ಸ್ನಿಗ್ಧ ಇಬ್ಬರೂ ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಸ್ನಿಗ್ಧ ತಾಯಿಗೂ ಈ ಸಾರಿಯ ಹಬ್ಬ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋದವಳು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬಂದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದನೇ ಹೊರತು ಆಕೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬಂದು ಹೋಗಮ್ಮ ಎಂದರೂ ಆಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಹಠಮಾರಿ ಆಕೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾರಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಅತ್ತಿಗೆಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಇದು ನಿಜವಾದ ಹಬ್ಬದ ವಾತಾವರಣವೆನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಸ್ನಿಗ್ಧ ತಾನಿದ್ದ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್ ಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಏನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ನೇಹಾ 'ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಅತ್ತೆ, ಸ್ನಿಗ್ಧ ಹೋದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಳು' ಎಂದಳು ತಮಾಷೆಗಾಗಿ. 'ಏಕೆ ಏನಾಯಿತು?' ಎಂದು ಆಕೆ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ಏನಿಲ್ಲಾ ಬಿಡಮ್ಮ' ಎಂದಳು ಸ್ನಿಗ್ಧ. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ನಿಗ್ಧ ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸು ಹಾಗೂ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನೋಡಿರುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿರುವುದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ನಿಗ್ಧ ತಾಯಿ, 'ಸಾಕಿನ್ನು, ನೀನು ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ' ಎಂದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಾಭರಿಯಿತ್ತು. 'ಅಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೆದರಿಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ? ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಳು ಸ್ನಿಗ್ಧ. ತಕ್ಷಣ ಮೇಲಕ್ಕಿದ್ದ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ, 'ಹೋಗಬಾರದು ಅಂದರೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹೋದರೆ ನನ್ನಾಣೆ' ಎಂದು ಗುಡುಗಿ, ತಕ್ಷಣ ಅಳುತ್ತಾ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಮುಖಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರೂಮಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಆಕೆಯ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಅತ್ತಿಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಆಕೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಎದ್ದುಹೋದರು. ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ನಡತೆ ಮತ್ತು ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರವೆನ್ನಿಸಿತು.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸ್ನಿಗ್ಧ ತಾಯಿಯ ಆಸ್ತಮಾದ ಉಬ್ಬಸ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ದೀಪಾವಳಿಯ ಪಟಾಕಿಗಳ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಇರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡರು ಎಲ್ಲರು. ಆಕೆ ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದು ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ

ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಲಕ್ಷಣವೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಿಗ್ಧ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂತಿದ್ದಳು. ಮೊದಲು ಈ ರೀತಿ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಉಬ್ಬಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಮಾವನನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ತಾಯಿಯದು ಅರೆ ಪ್ರಜ್ಞಾವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ ಎಚ್ಚರಾದಾಗ ಪುನಃ 'ನೀನು ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ' ಎಂದೇ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಸ್ನಿಗ್ಧ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಬರೇ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದು ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ಮತ್ತರಷ್ಟು ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಳಿ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಆಕೆ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಕೋಲಾರದ ಆಕೆ ಇರುವ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

'ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರೇ ಇರುವುದು. ಆಕೆಯ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಆಕೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಷಯ ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಬಿಡು. ನಾನಿನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದನಲ್ಲಾ?' ಸ್ನಿಗ್ಧ ಹೇಳಿದಳು. ಆಕೆಯ ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣೀರು ನಿಂತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು, ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಕೈ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಯಿತು.

ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡರು ಹಾಗೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಮನೆಗೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಸ್ನೇಹಾ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ತಾಯಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾತು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಅವರಮ್ಮನ ನಡವಳಿಕೆ ವಿಚಿತ್ರ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು. 'ಇದರಲ್ಲೇನೋ ನಿಗೂಢವಿದೆ. ಅಮ್ಮ ಯಾವುದನ್ನೋ ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ' ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೂರನೇ ದಿನ ಆಕೆ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, 'ಕೋಲಾರದ ಆ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್‌ನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ನೋಡಲು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಚಿತ್ರ ಎನ್ನಿಸಿತು. 'ಅಮ್ಮಾ ಈಗ ಅವರ ಮಾತಾಕೆ? ನಾನು ಈಗ ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಇದೆ. ಅದೇನೂಂತ ನನಗೆ ಹೇಳಬಾರದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಮ್ಮ ಏನೂ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

'ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತೆ? ನೀನು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಗುವಿನ ಫೋಟೋ ನೋಡಿದೆಯಾ?' ಆಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು.

'ಅಮ್ಮಾ ನೀನೇನೋ ಬಚ್ಚಿಡ್ತಾ ಇದೀಯೆ ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ನನಗೇಕೋ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ. ಅದೇನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದೆಯೋ ಹೇಳು' ಎಂದಳು ಸ್ನಿಗ್ಧ ಕೊಂಚ ಆತಂಕದಿಂದಲೇ.

'ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಫೋಟೋ ನೋಡಿದೆಯಾ ಅಷ್ಟು ಹೇಳು' ಎಂದರು ಪುನಃ ಆಕೆ.

'ಹೌದು ನೋಡಿದೆ. ಆಕೆಯ ರೂಮಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವೊಂದಿರುವ ಫೋಟೋ ಇದೆ. ಆ ಮಗುವನ್ನೂ ಸಹ ನಾನು ನೋಡಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇದೆ'. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮಗ್ಗುಲು ಬದಲಿಸಿ ಮಲಗಿದರು ಅಷ್ಟೆ.

ಇತ್ತ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ನೇಹಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದವಳು ಆಗಾಗ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಸ್ನಿಗ್ಧಳೇ ಅವಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಏನನ್ನೋ ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿರೋ ಫೋಟೋದಲ್ಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಯಾರೆಂದು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಸ್ನೇಹಾಳನ್ನು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ತಾಯಿ ಸಹ ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಫೋಟೋದಲ್ಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಯಾರೆಂದು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲೇಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಾಯಿ ಮಗಳ ಇಬ್ಬರ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲೇನೋ ರಹಸ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯ ಫೋಟೋ ಮತ್ತು ಇವರಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆಳಿಗೆ ಆಗಾಗ ಜ್ವರ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಆಕೆ ಒಬ್ಬಂಟಿ ಹೆಂಗಸು ಎನ್ನುವ ಕನಿಕರದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಸ್ನೇಹಾ ಆಕೆಯ ಖಾಸಗಿ ವೈದ್ಯಕಾಗಿದ್ದಳು. ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್‌ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬಾಕೆಯನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಹ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಬದುಕು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಆ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್‌ಗಳಿಂದಾಗಿಯೇ. ಇದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ದಿನ ಆಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತಂದುಕೊಡುವಾಗ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಫೋಟೋವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಯಾರೆಂದು ಸ್ನೇಹಾ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದುಕೊಂಡು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಸ್ನೇಹಾ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂತು, 'ಏನಾದರೂ ದುಃಖದ ವಿಷಯ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮನಸ್ಸು ಹಗುರಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದಳು.

‘ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಹಗುರಾಗುವುದೇನು, ಅದೀಗ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿ ಹೋಗಿದೆ’ ಎಂದರು ಪ್ರೇಮಕೃ. ಆಕೆಯ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಳು ಸ್ನೇಹಾ. ತಕ್ಷಣ ಆಕೆಯ ಭುಜಕ್ಕೊರಗಿದ ಆಕೆ ಜೋರಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಯಾಕಾದರೂ ಅವರ ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯ ಕೆದಕಿದನೋ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ಸ್ನೇಹಾ.

‘ಅವಳು ನನ್ನ ಮಗಳು. ಅವಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಅದ್ದೇಗೆ ಕಳೆದಿದ್ದೇನೋ ನನಗೇ ಗೊತ್ತು. ಅವಳು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ, ಹೇಗಿದ್ದಾಳೋ, ಯಾವ ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ ನನಗೆ ಅದೇ ಯೋಚನೆ. ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಅವಳ ಅಪ್ಪ ಬೇಗ ತೀರಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ನೋವು ನನಗೇ ಉಳಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬದುಕಿದ್ದೇನೋ ನನಗೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ, ಅವಳು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಸಾಕು. ಅವಳನ್ನು ಯಾವ ಬಿಕ್ಕುಕ ಕದ್ದೊಯ್ದನೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೂಳೆಗೇರಿಗೆ ಮಾರಾಟವಾದಳೋ ಅವಳು ಹೇಗಿದ್ದಾಳೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಾಳೆ, ಅವಳು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು. ನಾನು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ಸುದ್ದಿಗಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ನಾನು ಬದುಕಿರುವುದು’ ಪ್ರೇಮಕೃ ಅಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು. ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೂ ಅಯ್ಯೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ದೊಡ್ಡವರಾದ ಪ್ರೇಮಕೃಳಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ‘ಅಳಬೇಡಿ, ಧೈರ್ಯತಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತಾಳೆ’ ಎಂದಳು.

ಅವಳಿಗೇ ಸಂಕಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಈ ವಿಷಯ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಅವಳ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೋ? ಈಕೆಗೂ ಅವರಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಅವಳಿಗೆ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕನಸು ನೆನಪಾಯಿತು. ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ನೋಡಿದಂತಿದೆ ಎಂದ ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಮಾತು ನೆನಪಾಯಿತು. ಕಳೆದು ಹೋದ ಪ್ರೇಮಕೃಳ ಮಗಳು ಸ್ನಿಗ್ಧಳೇ ಆಗಿರಬಹುದೆ? ಅವಳೂ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಆಗಾಗ ಅವಳ ಜೊತೆ ಅವಳು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈಗ ಅತ್ತೆ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಮಾವ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಮೇಲೆಯೇ.

ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆಗಾಗ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಸ್ನೇಹಾಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ‘ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿಲ್ಲ’ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೆ ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಹರವಿಡಿದು ಅವಳ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಿದಳು. ಸ್ನಿಗ್ಧ ಅವಳಿಗಿವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಆಕೆಯ ತಾಯಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಾಭರಿ ಮತ್ತು ಆತಂಕವಿತ್ತು. ‘ಪ್ರೇಮಕೃ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?’ ಎಂದರೂ ಆಕೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ

ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲೇಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿತ್ತು ಸ್ನಿಗ್ಧಳೇ ಪ್ರೇಮಕೃಳ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವ ಮಗಳೆಂದು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸಂಜೆಯಾದರೂ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮೊಬೈಲ್ ಸ್ವಿಚ್ ಆಫ್ ಎಂದೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಭರಿಯಾದರು. ಅವಳ ಅಮ್ಮನಂತೂ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಬಾರದಿತ್ತೇನೋ ಎಂದು ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಎಲ್ಲ ನೆಂಟರ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲಿಗೂ ಅವಳು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಮೊದಲು ಹೊಳೆದದ್ದು ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ. ತಕ್ಷಣ ಅವಳು ಪ್ರೇಮಕೃಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

‘ಹೌದು, ಈಗಷ್ಟೇ ಬಂದಳು. ಮೇಲೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಏಕೆ, ನಿಮಗೆ ಹೇಳದೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಯೇ? ಏನಾದರೂ ಮನಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಯೇ?’ ಎಂದು ಪ್ರೇಮಕೃ ಕೇಳಿದರು.

‘ಅಂಥದ್ದೇನಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದಳೇ?’ ಆತುರದಿಂದ ಸ್ನೇಹಾ ಕೇಳಿದಳು.

‘ಏನಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಬಂದವಳೇ ನೇರ ಹೋಗಿ ಮೇಲೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ’ ಎಂದರು.

ತಕ್ಷಣ ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ತಾಯಿ, ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಾ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಾಳಿಗೆ ನಡೆದ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಅಪ್ಪ ಆಗ ಕೋಲಾರದ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರು ಏನೇನೋ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಹತಾಶರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದೆಹಲಿಗೆ ವರ್ಗವಾದಾಗ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನ್ ಹತ್ತಿ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಕೋಲಾರದ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ಟ್ರೈನು ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಬೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇದ್ದುದೇ ಒಂದು ಟ್ರೈನ್. ಸಂಜೆ ಬಂಗಾರಪೇಟೆಯಿಂದ ಬರುವ ಟ್ರೈನ್ ಪುನಃ

ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಬಂಗಾರಪೇಟೆಯ ಜಂಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿಳಿದು ದೆಹಲಿಯ ಟ್ರೈನಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೋ ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರ್ಷದ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವಳು ಎದ್ದು ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವರು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರೈಲ್ವೆ ಪೊಲೀಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸೋಣ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರ ದೆಹಲಿಯ ಟ್ರೈನ್ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುದ್ದಾದ ಮಗುವನ್ನು ಯಾರೋ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರಬಹುದು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಮಗುವನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೇ ಅದನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅವಳೇ ಈಗ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಸ್ನಿಗ್ಧ. ಆ ವಿಷಯ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ಆಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಊರಿಗೇ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮಕ್ಕಳ ಮಗಳೇ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಇರಬಹುದು. ಅಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಾ ಇಬ್ಬರೂ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. 'ನನ್ನ ಮಗಳು ನನಗೆ ಬೇಕು' ಆಕೆ ಅಳುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಾ ಸಂತೈಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಪುನಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಫೋನ್ ಆಫ್ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ತಾವೆಲ್ಲಾ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅವರು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಸ್ನೇಹಾ 'ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾ... ಸ್ನಿಗ್ಧಾ...' ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಯಾವ ಸದ್ದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಈ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಕೂತಿದ್ದರು. ಅತ್ತಾ ಅತ್ತಾ ಇಬ್ಬರ ಕಣ್ಣೂ ಕೆಂಪಗೆ ಊದಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಇವರು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಬೆಚ್ಚಿದರು. ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಅಮ್ಮ ತಕ್ಷಣ ಸ್ನಿಗ್ಧಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಜೋರಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯುವುದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲಾ ಬತ್ತಿಹೋಗಿತ್ತು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಸಹ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲೂ ಈಗ ನೀರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿತು. 'ನನ್ನ ಮಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಇಂದು ನನ್ನಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡುವವರು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನಾನು ಕಾದದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು' ಎಂದರು. ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಿಗ್ಧಳ ಸಾಕು ಅಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದದ್ದು ನೋಡಿ 'ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಎದ್ದು ಹೋದರು. ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಆಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಾ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಪ್ರೇಮಕ್ಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ನಿಗ್ಧ ಈಗ ಕೋಲಾರದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೇ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅದೇ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್‌ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ದಿನಾ ಸಂಜೆ ಬಾಲ್ಕನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುವ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನ್ ನೋಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹೆತ್ತ ಅಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಜೂನ್, 2010

3

ವಾಙ್ಮನ

ಆ ದಿನ ವೆಂಕಟೇಶ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ನೇರ ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿತ್ತು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ದಿನ ಫೈಲನ್ನು ಕ್ಲಿಯರ್ ಮಾಡಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೇ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೂತಿದ್ದರೂ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಮುಗಿದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಸರೋಜ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಅನ್ನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆ ತಡವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೇನು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗನಿಗೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುವವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್ ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟ್ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಎಸೆದು ತನ್ನ

ಇಷ್ಟತ್ತಮೂರನೇ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ. ಜನ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದರು. ವಿಪರೀತ ಸೆಖೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗೊಂದು ಈಗೊಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಜನ ಮುಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನಡುವೆ ಅದ್ಯಾಕೂ ನುಗ್ಗಿ ಬಸ್ ಹತ್ತುವುದು ಬೇಸರವೆನ್ನಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ.

ಬಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಸರೋಜ ನೆನಪಾದಳು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ 'ತಡವಾಗುತ್ತದೆ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಬಂದು ಟೈಪ್ ಮಾಡು' ಎಂದರೂ ಆಕೆ ಬೇಗ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಇಲ್ಲ ಈ ದಿನವೇ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದಳು. ಅವನು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಂತೆ ಬಂದು ಟೈಪ್ ಮಾಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಿನವೂ ಆ ರೀತಿ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿನ ಸಂಜೆ, ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಆಕೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಮೈ ಜುಮ್ಮನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ವಾಸನೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇಂಥದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮತ್ತು ಬರಿಸುವ ವಾಸನೆ. ಅವಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಅವನ ಉಸಿರಾಟ ಗಾಢವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉಸಿರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉಸಿರು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡ, 'ನೀವು ಬಳಸುವ ಪರ್ಫ್ಯೂಮ್ ಯಾವುದು?' ಎಂದು. ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂಶಯ, ಅದು ಯಾವುದೋ ಕೃತಕ ಪರ್ಫ್ಯೂಮ್ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅದು ಅವಳ ಬೆವರ ವಾಸನೆಯೇ ಇರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡ. 'ಅವಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೇನೇ ಅಷ್ಟೊಂದು ನಶೆ ಏರುವಂತಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಬೆತ್ತಲೆ ಮಾಡಿ ಅವಳ ಬೆವರನ್ನು ಆಫ್ರಾಣಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಹೇಗಿರಬಹುದು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಅನಿಸಿಕೆಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ಳು ಮೂಡಿತು. 'ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತು ಬರಿಸುವ ಹಾಗಿದೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಬಸ್ಸು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಜನರ ನಡುವೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಳಿಯುವವರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಜನ ಒಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನು ಒಳನುಗ್ಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೀಟುಗಳೂ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಬಸ್ ಪ್ರಯಾಣ ಸರೋಜಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡ. ಜನ ಇನ್ನೂ ಬಸ್ಸಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ವೆಂಕಟೇಶ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಒರಗಿ ತನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಕವುಚಿ ನಿಂತ. ತಾನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲ್ಲಾಡಲೂ ಆಗದಂತೆ ಜನ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ವಿಪರೀತ ಸೆಖೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಸ್ ಹೊರಟರೆ ಸಾಕೆಂದುಕೊಂಡ. ಕಂಬಕ್ಕೆ ಒರಗಿದ್ದವನು ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತಲೆ ಕೊಂಚ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಸರೋಜಳ ಬಗ್ಗೆ

ಆಲೋಚಿಸಿದ. ಅವಳ ನೆನಪಾದೊಡನೆ ಅವಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುಮಧುರ ಸುವಾಸನೆ ಗಕ್ಕನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಆ ವಾಸನೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನಲ್ಲುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ್ಣನೀಯ ಅನುಭವ ಅವನ ಮೈಯ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವನಿಗಿರುವಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ದೇಹದ ರಕ್ತ ಚಲನೆಯ ವೇಗ, ಎದೆಬಡಿತ ಎಲ್ಲವೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಎದೆಗೆ ಕವುಚಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಚೀಲವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಆತುಕೊಂಡು ಅವಳ ದೇಹದ ಎಲ್ಲ ನಶೆಯೇರಿಸುವ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬಂತೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಸಿರೆಳೆದುಕೊಂಡ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಅರಿವೆಯೇ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಉಸಿರು ಒಳಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಅವನ ಶ್ವಾಸಕೋಶದೊಳಕ್ಕೆ ಚರಂಡಿಯ ದುರ್ನಾತದ ನೀರು ನುಗ್ಗಿದಂತಾಯ್ತು. ತಕ್ಷಣ ಬೆಚ್ಚಿ ಮೈಕೊಡವಿ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟ.

ಬಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೋ ಚಲಿಸಿತ್ತು. ವೆಂಕಟೇಶನ ಎದುರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅತ್ಯಂತ ಗಲೀಜಾಗಿದ್ದ ಹುಡುಗ ನಿಂತಿದ್ದ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ರಕ್ತ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಆತುಕೊಂಡೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನ ರೂಪ, ಗಲೀಜು ನೋಡಿ ಬೆಚ್ಚಿದ ವೆಂಕಟೇಶ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜರಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಹಿಂದೆ ಕಂಬವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೂ ಜನ ಆತುಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಾಡಲೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಡುಗನ ವಯಸ್ಸು ವೆಂಕಟೇಶನ ಮಗನ ವಯಸ್ಸೇ ಇರಬಹುದು. ಅವನ ತಲೆಗೂದಲು ಕೆದರಿ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹುಡುಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದಿರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹರಿದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ ಗಲೀಜೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಕೊಂಡು ರಟ್ಟಿನಂತಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿನ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಸುರು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಲಾಗದೆ ಅದರಿಂದಲೇ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಪ್ರತಿ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿಯೂ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ದುರ್ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ವಾಕರಿಕೆ ಬರುವಂತಾಗಿ ತಲೆ ಸುತ್ತಿಬಂತು. ಪುನಃ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸರಿದಾಡಲು ನೋಡಿದ. ಆದರೆ, ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ ಕಳೆದಂತೆ ಆ ದುರ್ನಾತ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಆಗಾಗ ಆ ಹುಡುಗ ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೈ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ. ಆ ಉಗುರುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಳೆಯ ರಾಶಿ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಂಚುವಷ್ಟಿತ್ತು. ಇಂಥ ದರಿದ್ರ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬಸ್ಸಿಗಾದರೂ ಏಕೆ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡರೋ ಎಂದು ಗೊಣಗಿದ. ಆ ಹುಡುಗ ಎದುರಿಗೆ ಆತುಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮೈ, ಬಟ್ಟೆಯ ಗಲೀಜೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಮೈ, ಬಟ್ಟೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನಿಸಿ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಯಾವುದೋ ಸ್ವಾಪ್ ಬಂದಂತಾಗಿ ಬಸ್ ನಿಂತಿತು. ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿತು. ಇದ್ದರೂ ಇನ್ನೇನು ವಾಂತಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ

ಎನ್ನಿಸಿ ಬಸ್ ನಿಂತಾಕ್ಷಣ ಬಾಗಿಲೆಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ. ನುಗ್ಗುವಾಗ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನೇ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯ್ತು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗನ ಮೈಯನ್ನು, ಅವನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೋಗಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ವೆಂಕಟೇಶನ ನುಗ್ಗುಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನ ಬಯ್ಯತೊಡಗಿದರು. ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಾಕ್ಷಣ ವಾಂತಿ ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಸ್ ಸ್ಥಾನ ಶೆಲ್ವರ್‌ನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಬಾಯಿ ಮೂಗುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆ ಹುಡುಗನದೇ ವಾಸನೆ ತುಂಬಿತ್ತು. ಬಾಯಿತೊಳೆಯೋಣವೆಂದು ಅವನ ಬ್ಯಾಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರಿನ ಬಾಟಲಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದ. ಅದು ಸಂಜೆಯೇ ಖಾಲಿಯಾಗಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದ. ಕೈನಿಂದ ಬಾಯಿ ಒರೆಸಿದಾಗ ಆ ಕೈಯಿಂದಲೂ ಆ ಹುಡುಗನದೇ ದುರ್ನಾತ ಗಕ್ಕನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಆ ಹುಡುಗನ ಮೈ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಸರಕ್ಕನೆ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಪ್ಯಾಂಟಿಗೆ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ. ವಾಸನೆ ಕೈಯಿಗೆ ಅಂಟುಂಟಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

ಅಲ್ಲೇ ಬಸ್ ಶೆಲ್ವರಿನ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ಬಸ್ ಹೊರಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಶೆಲ್ವರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅದ್ಯಾಕೋ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದೆ, ಅದರ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿಹೋಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆ ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಎದೆಬಡಿತ ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಪ್ರತಿ ಉಸಿರಾಟದಲ್ಲೂ ಆ ಹುಡುಗನ ವಾಸನೆಯೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತೀರಾ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾದಂತೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸಿ ಬಂದ ಆಟೋ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸ ಹೇಳಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕೂತ. ಆಟೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೊರಟಾಕ್ಷಣ ಡ್ರೈವರ್ ಆಗಾಗ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿನೋಡಿ 'ಎಂಥದೋ ದರಿದ್ರ ವಾಸನೆ!' ಎಂದು ಗೊಣಗಿದ. ಆ ವಾಸನೆ ತನ್ನದೇ ಇರಬಹುದೆನ್ನಿಸಿ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಸೀಟಿನ ಮೂಲೆಗೆ ಒರಗಿ ಮುದುಡಿಕೂತ.

ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿದಾಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಕಿತ್ತೆಸೆದು ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗೆ ಓಡಿದ. ಅವನಿಗೇ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸತೊಡಗಿತು. ಅದೆಷ್ಟು ಸೋಪ್ ಹಾಕಿ ಮೈಕೈ ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡರೂ ಆ ವಾಸನೆ, ಆ ಹುಡುಗನ ಕೊಳಕು ವಾಸನೆ ಅವನಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ ಟವಲ್ಲಿಗೂ ಆ ವಾಸನೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಸುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರೂ ಅದೇ ವಾಸನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ತಲೆ ಸುತ್ತಿಬಂದು ವಾಂತಿಬರುವಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ತುತ್ತು ತಿನ್ನಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ.

ಆ ರಾತ್ರಿಯಷ್ಟು ಹಿಂಸೆಯ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ವೆಂಕಟೇಶ ಎಂದೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆ ಹುಡುಗನದೇ ದುರ್ನಾತ ಅಡರಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಂತೆ

ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ಹೊಲಸಿನ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಕನಸು ಕಂಡ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಆ ಗುಂಡಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೊರಬರಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರಚುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಯಾರಾದರೂ ಕಾಪಾಡಿ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ಯಾರೋ ಬಂದಂತಾಯಿತು. 'ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ಈ ಹೊಲಸಿನ ಗುಂಡಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ' ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವನು ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ ಅವನ ಮಗ ಸಚಿ ಆಗಿದ್ದ. 'ಸಚಿ ಬೇಗ ಬಾ, ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತು' ವೆಂಕಟೇಶ ಕನಸಿನಲ್ಲೇ ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಚಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈ ಚಾಚಿದ. ವೆಂಕಟೇಶ ಇನ್ನೇನು ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಮಗ ಸಚಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವನು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ದುರ್ಗಂಧ ಸೂಸುವ ಕೊಳಕು ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ. ಆ ಹುಡುಗ ಬಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜೊಲ್ಲು ಇನ್ನೇನು ವೆಂಕಟೇಶನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಿತ್ತು. ಬೆಚ್ಚಿದ ವೆಂಕಟೇಶ ಸರಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಸರಿದ. ತಕ್ಷಣ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತ. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆವರಿತ್ತು. ಎದೆ ಡವಡವಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ವಾಸನೆ. ಅವನ ಪ್ರತಿ ಉಸಿರಾಟವೂ ಯಾತನೆಯನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಉಸಿರಾಟದಲ್ಲೂ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸಿ ಗಂಟಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ಬಿಸಿಯೇರಿ ಜ್ವರ ಬಂದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾಗುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಾ ಹಾಗೇ ಮಲಗಿದ. ಆ ಹುಡುಗನ ಚಿತ್ರವೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಆ ಹುಡುಗ ಯಾರಿರಬಹುದು? ಅದ್ಯಾಕೆ ಅವನು ಅಷ್ಟು ಗಲೀಜಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ? ಅವನಿಗೆ ಇರಲು ಮನೆ ಇಲ್ಲವೆ? ಅವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ? ಅವನಿಗೂ ನನ್ನ ಮಗನಷ್ಟೇ ವಯಸ್ಸಾಗಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಮಗನಿಗೂ ಯಾರೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತೀವ್ರ ಬಡತನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನೇ?' ಹೀಗೇ ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲು ಹೋದಾಗ ಜ್ವರ ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈಯ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಉಡುಗಿಹೋಗಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹುಡುಗನ ಬಾಯಿಂದ, ಮೈಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ಗಂಧ ಅವನ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಆಫೀಸಿನ ತನ್ನ ಬಾಸ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮೈ ಹುಶಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ರಜೆ ಹಾಕಿದ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಜ್ವರವೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಆಕೆ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ವೆಂಕಟೇಶ ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗ ಊರಿಂದ ವಾಪಸ್ಸಾದರು. ಅವರು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ 'ಛೀ!' ಎಂದು ಮೂಗುಮುರಿದು 'ದರಿದ್ರ ವಾಸನೆ. ಎಲ್ಲೋ ಇಲಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಗೊಣಗಿದರು. ತಕ್ಷಣ ಮನೆ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆರೆದು ಮನೆಯ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯನ್ನೂ ಸತ್ತ ಇಲಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ಡಾಕ್ಟರರ ಬಳಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದರೆ ವೆಂಕಟೇಶ ಬೇಡವೆಂದ. 'ಕ್ರೋಸಿನ್ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡು' ಸಾಕೆಂದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಂದಲೇ ಆ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಿಡಬಹುದೆಂದು. ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗ ಹುಡುಕಾಡಿದರೂ ಸತ್ತ ಇಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. 'ಯಾವುದೋ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಿದೆ' ಎಂದು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಗೊಣಗಾಡಿದಳು.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಹೆಂಡತಿಯ ಜೊತೆ ಮಲಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೇಹದ, ಉಸಿರಿನ ವಾಸನೆ ಅವಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು ಭಯವಾಯಿತು. ಅವಳನ್ನೂ ವಾಸನೆ ಸತ್ತ ಇಲಿಯದೇ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಳು. ವೆಂಕಟೇಶ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ. ಹೆಂಡತಿ ಊರಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಊಟಮಾಡಿದ್ದ.

ಆ ರಾತ್ರಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಇತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿಯ ಹೊಲಸು ಕನಸುಗಳು. ಆ ಹುಡುಗನ ಚಿತ್ರ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತೆಗೆಯಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಆ ಹುಡುಗನ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ತನ್ನ ಮೈಯಿಂದ, ಉಸಿರಿನಿಂದ ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮರುದಿನ ನಿತ್ಯಾಣವೆನ್ನಿಸಿದರೂ ಎದ್ದು ರೆಡಿಯಾಗಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಅದನ್ನೇ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೊರಟ.

ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್ ಖಾಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿಗೆ ಮುಖವೊಡ್ಡಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೂತ. ಆ ತಂಗಾಳಿಯೂ ಅದೇ ದುರ್ಗಂಧ ಹೊತ್ತು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ವೆಂಕಟೇಶ ಬಹುಪಾಲು ಆ ವಾಸನೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇರೇ ದಾರಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸು ಬಹಳ ದೂರ ಚಲಿಸಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ. ತನ್ನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಸೀಟುಗಳೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿಯಿವೆ. ಆದರೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನಿಂತೇ ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಇವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಕ್ಷಣ ಬೆಚ್ಚಿದ. ಯಾರೂ ಇವನ ಪಕ್ಕ ಕೂಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನಿಂದ ದೂರದೂರ ಸರಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೂನ್, 2010

4

ಡೆತ್ ಪ್ರಾಂಫಿಕ್ಲೆನ್

ನಾಗಪ್ಪ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ವರುಷಗಳೇ ಕಳೆದಿದ್ದುವು. ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಟ್ರೈನಿನ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಸರಸರಕ್ಕನೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಯಾವುವೂ ಮನಃಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವಿರಲಿಲ್ಲ. ಟ್ರೈನಿನ ಪ್ರಯಾಣ ಅವರಿಗಿಷ್ಟೇ ಆದರೂ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವೇ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕಬ್ಬಿಣದ ದೈತ್ಯ ವಾಹನ ಎರಡೇ ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅದ್ಭುತ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರೈಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣ ಹಾಗೂ ಟ್ರೈನುಗಳದು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಗತ್ತು. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಟ್ರೈನು ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಇಡೀ ನಿಲ್ದಾಣವೇ ಗೂಡಿನಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಜೇನುಹುಳುಗಳ ಹಾಗೆ ಗಿಜಿಗಿಜಿಗುಟ್ಟತೊಡಗುತ್ತದೆ.

ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ. ಒಂದೊಂದು ದಿನದ ಪ್ರಯಾಣವೆಂದರೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ನಿಧನಿಧಾನವಾಗಿ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತಾರೆ, ತಿಂಡಿತಿನಿಸು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಆಗಾಗ ಇವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವರ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಕಂಡು ಈ ಮುದುಕನಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ತಮ್ಮ ಸುಮಾರು ಐದು ವರ್ಷದ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಗು ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮಗು ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಮಗುವಿನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಮಗುವಿನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆಲ್ಲೋ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ 'ಇಲ್ಲ, ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಮಗು ಬಹಳ ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಅದರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಮಗು ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ತಂದೆಯೇ, 'ಆ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರು ಸಂತೋಷ್' ಎಂದರು.

ತಾವು ದೆಹಲಿಗೆ ಎಲ್.ಟಿ.ಸಿ. ಹೊರಟಾಗ ತಮ್ಮ ಮಗ ಕಿರಣನಿಗೂ ಸುಮಾರು ಅಷ್ಟೇ ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ತಾವು ಕುಟುಂಬವೆಲ್ಲಾ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಹಾಗೂ ಬಹುಶಃ ಅದೇ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ. ಕಿರಣನ ನೆನಪಾಗಿ ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಬಂತು. ಕಣ್ಣು ಹನಿಗೂಡಿದವು. ಇದ್ದವನು ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಲ್ಲವೆ? ಕಣ್ಣು ಹನಿಗೂಡಿದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಕಿಟಕಿಯೆಡೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿರುಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ರಭಸದ ಗಾಳಿಗೆ ಮುಖವೊಡ್ಡಿ ಕೂತರು. ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಯನ್ನು ಗಾಳಿ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಅವರಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ನಿದ್ರೆ ಸೆಳೆದು ಬಂದಿತ್ತೋ ಏನೋ, ಟ್ರೈನು ಗಕ್ಕನೆ ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಿ ಲೋಹದ ಕಿರುಗುಟ್ಟವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಯಾವುದೋ ನಿಲ್ದಾಣವಿರಬಹುದು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ದಂಪತಿಗಳು ಇಳಿದುಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಣ್ಣಮಗುವಿಗೆ 'ಟಾಟಾ' ಹೇಳಿಲ್ಲವೆಂಬ ಬೇಸರವಾಯಿತು.

ಮತ್ತಾರೋ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಬಂದು ಕೂತರು. ನವದಂಪತಿಗಳು ಇರಬಹುದೆನ್ನಿಸಿತು. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಜೀವಂತಿಕೆಯೂ ಅವರಲ್ಲೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು; ಅತ್ಯಂತ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಹತ್ತಾರು ಜನರಿಗೆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ವಿದಾಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿನ ತರುಣಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆಗಾಗ ಕಣ್ಣೀರು ಒರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಬಹುಶಃ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿಯಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡರು ನಾಗಪ್ಪನವರು.

ಕಿರಣನೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ ಇದೇ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸಿತು ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ. ಅವನಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಲು ಯಾರೂ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕಾದ ಕಿರಣ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸೊಸೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೊರೆದು, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಅನಾಥರಂತೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಿಂಸೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಕಿರಣ ಹೋಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಸಮಯ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಕಿರಣ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಸಮಯ ಹಾಳಾದ್ದು ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣ ಸವಸುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. 'ಮಗನಾದ ಅವನು ಕುಟುಕನೋ ಅಥವಾ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮಂದಿರಾದ ನಾವು ಕುಟುಕರೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟರು ನಾಗಪ್ಪ. ಶಾರದಾಳಂತೂ ಈಗೀಗ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳ ಆಸ್ತಮಾದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮೊದಲೇ ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಮಗ ಹೋದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಅವಳ ವಯಸ್ಸು ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಅಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಗೂರಲು ಶಬ್ದವೇ ಅಳುವಿನ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಅಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅವಳು ಅಳುತ್ತಿರಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಾಗಪ್ಪನವರ ತಾರ್ಕಿಕ ಊಹೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವಳ ಅಳುವಿನ ಶಬ್ದ ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೇನೋ, ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?

'ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವಳೇ ಕಾರಣಳಲ್ಲವೆ? ಮಗ ತನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆಂದಾಗ ಅದೆಷ್ಟು ರಂಪಾಟ ಮಾಡಿದಳು! ಅದೆಷ್ಟು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದಳು! ನಾನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. 'ಕಿರಣಾ, ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಓದು ಮುಗಿಯಲಿ, ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡೋಣ' ಎಂದು.

ಅವನೂ ಹಿಡಿದ ಪಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. 'ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ನಾನೀಗಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು' ಎಂದ. ಅಂದಹಾಗೆ, ಅವಳ ಹೆಸರೇನು?..... ಮಾನಸಿ, ಹ್ಲಾಂ ಮಾನಸಿ ಅಲ್ಲವೆ. ಹುಡುಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಳು. ಶಾರದಾಳಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ, 'ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಮದುವೆ ಮಾಡೋಣ' ಎಂದು. ಅವಳದು ಎಂಥ ಹಠಮಾರಿತನ! ಕಿರಣನೇನಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುತಂದರೆ ತಾನು ಸತ್ತೇಹೋಗುವುದಾಗಿ ಶಾರದಾ ಹೆದರಿಸಿದ್ದಳಲ್ಲ!

'ಬಹುಶಃ ಅಮ್ಮ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಠಮಾಡುವರೆಂದು ಕಿರಣನೂ ಊಹಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಾನು ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ

ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಘಾತವಾಗಿತ್ತೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಘಾತ ಕಿರಣನಿಗೆ ಆಗಿತ್ತೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯವರೂ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮಂದಿರಾದ ನಾವು ಅವನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದ. ಶಾರದಾಳ ಮತ್ತು ಕಿರಣನ ಹಠದ ಮುಂದೆ ನಾನೇನೂ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾರದಾ ನನ್ನನ್ನೆಷ್ಟು ದಬಾಯಿಸಿದಳು. 'ಮಗನಿಗೆ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಬಾರಿಸಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ' ಎಂದಳು. 'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿ' ಎಂದಳು. 'ಮಗ ಯಾವಳನ್ನೋ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬೊಂಬೆಯ ಥರ ನಂತಿದ್ದೀರಲ್ಲ, ನೀವೆಂಥ ಅಪ್ಪ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದಳು...'

'ಸರ್ ಸ್ವೀಟ್ ಲೀಜಿಯೇ..' ಎಂದು ಎದುರು ಕೂತಿದ್ದ ಹೊಸಮದುವೆ ಗಂಡು ಹೇಳಿದಾಗಲೇ ನಾಗಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ತಕ್ಷಣ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆಲೋಚಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ತಮ್ಮ ಕೈ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಪೇಡಾವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಯೆಡೆ ನೋಡಿದರು. ಟ್ರೈನು ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರದ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ತಂಗಾಳಿ ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ನಾನು ಡಯಾಬಿಟಿಕ್, ಸ್ವೀಟ್ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ವೀಟ್ ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಲೇ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಅದು ಸೌಜನ್ಯವಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸಿತು. 'ಮತ್ತೆ ತಿನ್ನುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ, ದೂರದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಶುಗರ್ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು?' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಸಿಹಿ ಹಂಚಿದವರಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಕಾಗದವೊಂದರಲ್ಲಿ ಆ ಪೇಡವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಚೀಲದೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು.

ಕಿರಣನಿಗೂ ಈಗ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಬಹುದು. ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಅಜ್ಜಿ, ತಾತಾ ಎಂದು ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ಆ ಅದೃಷ್ಟ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ, ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಅವನೂ ಎಂಥ ಹಠಮಾರಿ. ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಂದು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ! ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪಟ್ಟ ಪಡೆಪಾಟಲೆಷ್ಟು! ಶಾರದಾಳದಂತೂ ಒಂದೇ ಹಠ, ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಡಿ ಎಂದು. ಶಾರದಾ ಹೆತ್ತ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಅಷ್ಟು ಕಠೋರಳಾದಳು? ಇದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನ ಬಗೆಗಿನ ಅಟ್ಯಾಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಕೆ ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ. ಅವಳದೂ ಎಂಥ ಹಠಮಾರಿತನ. ಅವನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದೆಂಬ ಷರತ್ತು! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ

ಸೃಶಾನ ಮೌನ, ಇಲ್ಲವೇ ಅವಳ ಗೂರಲು ಶಬ್ದ. ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳೂ ಅಡಗಿವೆ. ಎಲ್ಲ ರೂಪ, ಆಕಾರಗಳೂ ಅಡಗಿವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿರುವಾಗ ಕಿರಣನ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಬಹುದು, ಅವನ ನಗು ಕೇಳಿಸಬಹುದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ ಚಡಪಡಿಸುವಾಗ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿದ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ರಾತ್ರಿ ಕಿರಣ ಲೇಟಾಗಿ ಬರುವಾಗ ಸದ್ದಾಗದಂತೆ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿ ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಬಾಗಿಲು ಕಿರಗುಟ್ಟಿದರೆ ಕಳ್ಳನಿರಬಹುದೆಂಬ ಭಯವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಕಿರಣನಿರಬಹುದೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಗನೇನಾದರೂ ಘೋನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಾನೆಂದು ಶಾರದಾ ಅದನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿಸಿದಳು. ಘೋನಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದು ರಿಂಗ್ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದು ಕಿರಣನದು ಇರಬಹುದೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಹೊರಗಡೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಬೋಗಿಯೊಳಗಿನ ಮಂದ ಬೆಳಕು ಕಣ್ಣಿಗೆ ತ್ರಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಫ್ಯಾನುಗಳ ಏಕತಾನದ ಗಿರಗಿರ ಸದ್ದು ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. 'ನಾನು ಈ ಅನುವಾದದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬಾರದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೋ ಇರುವ ಕಿರಣ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆಂದುಕೊಂಡು ನಾವು ಕೊನೆಯುಸಿರು ಎಳೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ಎಂಥ ವಿಪರ್ಯಾಸ! ಅವನ ಶವದ ಮಹಜರ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಎಫ್.ಐ.ಆರ್. ಅನುವಾದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ನನಗೇ ಬರಬೇಕಿತ್ತೆ! ಯಾವ ತಂದೆಗೂ ಇಂಥ ದುರಂತ ಬರಬಾರದು' ಎಂದು ಮರುಗಿದರು. ಅವರ ದುಃಖ, ದುಮ್ಮಾನ ಟ್ರೈನಿನೊಳಗಿನ ಮಂದಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೇಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಗೋ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರಿಟೈರ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೇ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಶಾರದಾಳಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಸಹಾಯಮಾಡಿ, ಪೇಪರ್ ಓದಿ ಹೊರಗಡೆ ಸುತ್ತಾಡಲು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಶಾರದಾ ಏನೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಏನನ್ನೂ ಓದುವಂಥ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಕಿರಣ ಹೋದನಂತರ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಓದುವುದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವರ್ಷಗಳೇ ಆಗಿಹೋಗಿವೆ. ಇಂಥ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಕಿರಣನ ಗೆಳೆಯ ಅಶೋಕ ಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಕಿರಣ ಹೋದಾಗ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಅವನೂ ಸಹ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದ. ಆಗಾಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಾಗಪ್ಪನವರ ಮತ್ತು ಶಾರದಮ್ಮನವರ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶಾರದಾಳಿಗೆ ಉಬ್ಬಸ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಾರದಾಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಶೋಕನಿಗೆ ವಹಿಸಿಬಂದಿದ್ದರು.

ಆ ದಿನ ಅಶೋಕ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ,

'ಮೇಷ್ಟ್ರೇ ಹೇಗೂ ರಿಟೈರ್ ಆಗಿದ್ದೀರ. ನನ್ನ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಶನ್ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಅನುವಾದದ ಕೆಲಸಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೀವು ಸಮಯವಿದ್ದಾಗ ಮಾಡಿಕೊಡಿ. ನಿಮಗೆ ಸಮಯವೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ' ಎಂದ.

ಅದಕ್ಕೆ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಆಲೋಚಿಸಿ, 'ನನಗೇನೂ ಹಣ ಬೇಡ. ಹಣ ತಗೊಂಡು ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಅದೆಂಥ ಅನುವಾದವೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು' ಎಂದರು.

'ಇಲ್ಲಿ ಹಣ ಬೇಡವೆನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ಆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಕೊಡುವ ಕಂಪೆನಿಯವರು ನನಗೆ ಹಣಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಯಾರೇ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರಿಗೆ ಪದಗಳ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಣಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಬೇಡವೆಂದರೂ ನನಗೆ ಬರುವ ಹಣ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೋ ಕೇಳುವ ಬದಲು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದ ಅಶೋಕ.

ಹೌದು, ಈಗ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬರುವ ಪೆನ್ಷನ್, ರಿಟೈರ್ ಆದಾಗ ಬಂದ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್, ಗ್ರಾಜ್ಯುಯಿಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಹಣಕ್ಕೆ ನಾಮಿನಿಗಳು ಶಾರದ ಮತ್ತು ಕಿರಣನೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವನು ಎಂದಾದರೂ ಬಂದೇ ಬರುವನೆಂಬ ಭರವಸೆ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

'ಇದು ಒಂದು ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಅನುವಾದದ ಕೆಲಸ. ಅದರ ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್ ಮುಂಬಯಿನಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಬರುವ ಡೆತ್ ಕ್ಲೈಮ್‌ಗಳ ಪತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಗಾಗ ಬರುವ ಅಂಥ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಸರಿ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿಗೇ ಬಂದು ಅಲ್ಲೇ ಕೂತು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೂ ಸರಿ. ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನುವಾದಕ್ಕೆಂದು ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ.

ಹೊಸ ಥರದ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಒಂದಷ್ಟು ಸಮಯಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆ ಅನುವಾದದ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಕೆಲಸ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೇಸರವೂ ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರದೋ ಡೆತ್ ಕ್ಲೈಮ್‌ಗಳು, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರು, ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಸತ್ತವರು, ಅವರ ಶವದ ಮಹಜರ್ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳು, ಪೋಲೀಸ್ ಎಫ್.ಐ.ಆರ್.ಗಳು, ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅನುವಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದುಗುಡಕ್ಕೀಡುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಅನುವಾದದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಮಗನ ಡೆತ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್, ಶವದ ಮಹಜರ್ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳ ಅನುವಾದ ತಮಗೇ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ಕನಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ!

ಆ ದಿನ ಅಶೋಕ ಅನುವಾದಕ್ಕೆಂದು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಎಂದಿನಂತೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅನುವಾದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಶಾರದಾಳ ಗೂರಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವಂತಿದ್ದ ಅವಳ ಉಬ್ಬಸದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಾಗಪ್ಪ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅನುವಾದ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

‘ಶವದ ಮಹಜರು ವರದಿ

ಬೆಳಗಾವಿ ಸಾದರಗಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಠಾಣೆ, ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರ, ಯು.ಡಿ.ಆರ್. ಸಂ. 82/06 ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ಷನ್ 174 ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ.ಸಿ.

ದಿನಾಂಕ 31-7-06ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಶವಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರುವ ಮೃತ ಶ್ರೀ ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್ ಸನ್ ಆಫ್ ಶ್ರೀ ನಾಗಪ್ಪ, 34 ವರ್ಷ, ಉದ್ಯೋಗ: ಲಾರಿ ಚಾಲಕ, ಇವರ ಮೃತದೇಹದ ಮೇಲೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪಂಚರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ 174 ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ.ಸಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಶವ ತನಿಖಾ ವರದಿ.’

ಹಲವಾರು ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಾರದಾ ಕರೆದಂತಾಗಿ ಎದ್ದು ಅವಳ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದರು. ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಕೇಳಿದಳು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೊಂಬಿಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಥಟ್ಟನೆ ಆ ಅನುವಾದ ನೆನಪಾಯಿತು- ‘ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್ ಸನ್ ಆಫ್ ನಾಗಪ್ಪ’. ನಾಗಪ್ಪನವರ ಕೈನಿಂದ ಚೊಂಬು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು, ಮೈ ಬೆವರತೊಡಗಿತು, ತಲೆ ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗತೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಡೈನಿಂಗ್ ಚೇರಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತು ತಲೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೂತರು. ಚೊಂಬು ಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಶಾರದಾ ‘ಏನಾಯಿತು?’ ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದ ನಾಗಪ್ಪ ಶಾರದಾಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ‘ಏನಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತ ಚೊಂಬಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ಗಾಭರಿ ನೋಡಿ ಆಕೆ, ಪುನಃ ‘ಏಕೆ ಏನಾಯಿತು?’ ಎಂದಳು. ‘ಏನಿಲ್ಲಾ ಶುಗರ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಾರದಾ ಎದ್ದು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅಳುಕಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಲಾರಿಯೊಂದು ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್ ಎನ್ನುವ ಚಾಲಕ ಮತ್ತು ಅದರ ಕ್ಲೀನರ್ ಹುಡುಗ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಮೃತಪಟ್ಟಿದ್ದರು.

‘ಈ ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್ ಬೇರೆ ಇರಬಹುದು. ನನ್ನ ಮಗ ಡಿಗ್ರಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನೇಕೆ ಲಾರಿ ಡ್ರೈವರ್ ಆಗುತ್ತಾನೆ? ಯಾವುದಾದರೂ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತನೋ ಏನೋ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಿರಣ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನಾಂಕ ಬರೆದು ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಲೆಕ್ಕ

ಹಾಕಿದರು. ಅವನಿಗೂ ಈಗ ಮುಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು’ ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಹಾಗೇ ಮುಂದೆ ಆ ತನಿಖಾ ವರದಿಯನ್ನು ಓದಿದಂತೆ,

‘ಎತ್ತರ 5 ಅಡಿ 10 ಅಂಗುಲ, ಸಾಧಾರಣ ಮೈಕಟ್ಟು, ಮುಖ ನಸುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಕ್ಕಳಿನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಸಿನಗಲ ಕಪ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚಿ.....’

‘ಕಿರಣನಿಗೆ ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆಯಿತ್ತೆ? ನನಗಂತೂ ಮಚ್ಚೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಶಾರದಾಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳುವುದು? ಹೌದು, ಇತ್ತು ಇಂದು ಅವಳೆಂದುಬಿಟ್ಟರೆ?’ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅತೀವ ಸಂಕಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂತರು. ಕೊನೆಗೆ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಶಾರದಾಳ ರೂಮಿಗೆ ಹೋದರು. ಆಕೆಯ ಉಬ್ಬಸದ ಶಬ್ದ ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ಕಶವೆನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. ‘ಅವಳ ಜೀವನವೆಲ್ಲಾ ಹಿಂಸೆಯೇ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಏನೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ಉಸಿರಾಟವೇ ಅವಳಿಗೆ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳುವುದು?’ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತರು. ನಾಗಪ್ಪ ಬಂದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕಣ್ತೆರೆದು ನೋಡಿದ ಶಾರದಮ್ಮ, ‘ಏನು?’ ಎಂದರು.

‘ಏನಿಲ್ಲಾ, ಮತ್ತೆ ನೀರೇನಾದರೂ ಬೇಕಿತ್ತಾ?’ ಕೇಳಿದರು ನಾಗಪ್ಪ, ಅಲ್ಲೇ ಅವಳ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಕಾಲ ಬಳಿ ಕೂಡುತ್ತ.

‘ಬೇಡ, ಏನೂ ಬೇಡ. ಏಕೆ ಇವತ್ತೆಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆ?’

‘ಹಾ, ಹೋಗಬೇಕು. ಅಶೋಕನ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಏನೋ ನೆನಪಾಯ್ತು. ನಮ್ಮ ಕಿರಣನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮಚ್ಚೆಯಿತ್ತೆ? ಟವಲ್ಲಿನಿಂದ ಹಣೆಯೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕೇಳಿದರು.

‘ಅವನ್ಯಾವ ನಮ್ಮ ಕಿರಣ? ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?’ ಎಂದು ಮಗ್ಗುಲು ಬದಲಿಸಿದರು. ಅವರ ಉಬ್ಬಸ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಮತ್ತೆ ಅವರಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, ‘ಈಗ ಅದ್ಯಾಕೆ?’ ಎಂದರು.

‘ಇಲ್ಲ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳಿದೆ. ಅವನ ನೆನಪಾಯಿತು ಅದಕ್ಕೆ’ ಎಂದರು, ಆಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ.

‘ಅವನ ನೆನಪು ಯಾಕಾಗಬೇಕು?’ ಆಕೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

‘ನೆನಪುಗಳು ನಮ್ಮವಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅವು ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಂಥದೇ ಭದ್ರ ಬೀಗ ಹಾಕಿಟ್ಟರೂ ಅವು ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಬರುತ್ತವೆ, ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಕಿರಣನೂ ಮೊದಲು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದನಲ್ಲ- ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ, ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಇನ್ನು ಅವನ ನೆನಪುಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ, ಅವನ ಹಾಗೆಯೇ’ ಎಂದರು ಅವಳ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡುತ್ತ.

ಆ ಉಬ್ಬಸದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟರು ಶಾರದಮ್ಮ. ಆಕೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಮುಖ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣು ಆದ್ರ್ಗೂಂಡಿದ್ದು ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಯೆಲ್ಲ ಆ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು.

‘ಹೌದು, ಅವನ ಹೊಕ್ಕುಳ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆಯಿತ್ತು’ ಎಂದು ಶಾರದಮ್ಮ ಹೇಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ನಾಗಪ್ಪ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಬಿದ್ದೇಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ತರತರಗುಟ್ಟತೊಡಗಿದವು. ಅವರ ಮೈನಡುಕ ಶಾರದಾಳಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆಂದು ಅವಳ ಭುಜದ ಮೇಲಿಂದ ಕೈ ತೆಗೆದರು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೂತಿದ್ದರೋ ಅವರಿಗೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವ ಕಿರಣ ತಮ್ಮ ಮಗನೇ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಬಹುಪಾಲು ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದು ‘ಅಶೋಕನ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು. ಶಾರದಮ್ಮ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಎದ್ದುಬಂದು, ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಂದೂ ನಡೆದೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರು ಆ ದಿನ ಸಿಕ್ಕ ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅಶೋಕನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಆತ ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದ. ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಾಕ್ಷಣ ಅವರ ಸಂಯಮದ ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆದು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳತೊಡಗಿದರು. ನಾಗಪ್ಪ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅತ್ತದ್ದನ್ನು ಅಶೋಕ ಎಂದೂ ಕಂಡವನಲ್ಲ. ಅವರ ನಡತೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗಾಭರಿಯಾಯ್ತು. ಶಾರದಮ್ಮನವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಯಿತೇನೋ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ, ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ನಾಗಪ್ಪನವರು ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ‘ನಮ್ಮ ಕಿರಣ.....’ ಎಂದರು. ಅಶೋಕನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನೇ ಅವರಿಗೆ ಅನುವಾದಕ್ಕೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವನು ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಅವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓದಿದ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಆದರೂ,

‘ಇಲ್ಲ ಬಿಡಿ ಮೇಷ್ಟ್ರೆ, ಇವನು ಬೇರೆಯಿರಬಹುದು. ಇವನ್ಯಾರೋ ಲಾರಿ ಡ್ರೈವರ್. ಕಿರಣ ಯಾಕೆ ಲಾರಿ ಡ್ರೈವರ್ ಆಗಿದ್ದಾನೆ? ತಂದೆ ಹಸರು ಎಲ್ಲಾ ಕೋಇನ್ನಿಡೆನ್ಸ್ ಇರಬಹುದು’ ಎಂದ ಅಶೋಕ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಲೆಂದು.

‘ಇಲ್ಲ, ನೋಡು ಅವನ ಹೊಕ್ಕುಳ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲೂ ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆಯಿದೆ. ಕಿರಣನಿಗೂ ಇತ್ತು’ ಎಂದರು.

‘ನೀವು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಾವು ಅದನ್ನು ಕನ್ಸರ್ಮ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಶೋಕ ಓದಿದ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಆ ಪೋಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, ಆ ಕೇಸಿನ ನಂಬರ್ ಹೇಳಿ, ಅಪಘಾತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಡ್ರೈವರ್ ಫೋಟೋ ಸಿಗುವುದಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ‘ಫೋಟೋ ಇದೆ, ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಬಹುದು’ ಎಂದರು ಪೋಲೀಸಿನವರು. ಅವರಿಂದ ಆ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆದ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರಿನ ಫೋನ್ ನಂಬರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್‌ನ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ಸೈಬರ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ಇ-ಮೇಲ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿದ. ವಿಷಯ ತುಂಬಾ ಅರ್ಜಿಗೊಳಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಣ ಎಷ್ಟೇ ಖರ್ಚಾದರೂ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ.

ನಾಗಪ್ಪನವರನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಸೋಫಾ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ನೀರು ಕೊಟ್ಟ, ಶುಗರ್‌ಲೆಸ್ ಕಾಫಿ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ‘ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಿ’ ಎಂದ. ನಾಗಪ್ಪನವರು ಬೇಡವೆಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಏಕಾಂತ ಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಫೋಟೋದಿಂದ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೂ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ತು ಹಣವಾಗಿರುವ ಮಗನ ಫೋಟೋ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವೂ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಕಿರಣನ ಮುಖ ಅದೆಷ್ಟು ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾಗಿದೆಯೋ! ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ! ವಯಸ್ಸಾದ, ರೋಗಿಷ್ಠ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೇಕೆ ಇಂಥ ನರಕ!’ ಅವರಿಗೆ ಜೋರಾಗಿ ಅಳಬೇಕಿತ್ತು.

ಹೊರಗಡೆ ಎದ್ದು ಹೋದ ಅಶೋಕ ಆ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರಿನವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಅರ್ಧಗಂಟಿಯ ನಂತರ ಒಳಗಡೆ ಬಂದ ಅಶೋಕ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಲ್ಲಿ ಇ-ಮೇಲ್ ತೆರೆಯಲು ಹೋದ. ನಾಗಪ್ಪ ಮೇಷ್ಟ್ರು, ‘ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಆ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಡ. ಅವು ಹೇಗಿವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಲೂ ಬೇಡ. ನನಗೇನೋ ಅವನು ನನ್ನ ಮಗನೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೋ’ ಎಂದರು. ಅಶೋಕ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನ ಕೀಲಿಗಳನ್ನು ಒಂದ್ರುತ್ತು ನಿಮಿಷ ಟಕಟಕ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿದ್ದ ನಾಗಪ್ಪನವರು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಶೋಕ ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನಿಗೂ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು, ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವ ಕಿರಣ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನೆಂದು. ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ವಿಳಾಸ ಬರೆದುಕೊಂಡ. ಮುಂಬಯಿಯ ಧರಾವಿ ಸ್ಲಾನ್ ವಿಳಾಸ. ಅಪಘಾತ ನಡೆದು ಎರಡು ತಿಂಗಳೇ ಆಗಿದೆ.

ನಾಗಪ್ಪನವರ ಬಳಿಬಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅವರ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿದ. ಅವನ ಭುಜಕ್ಕೆ ಒರಗಿದ ನಾಗಪ್ಪ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಅಶೋಕನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಅತ್ತುಬಿಡಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ.

‘ಮೇಷ್ಟ್ರೇ, ಕಿರಣನ ವಿಳಾಸ ಇಲ್ಲಿದೆ. ನಾನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದ ಅಶೋಕ.

‘ಬೇಡ ನೀನು ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ? ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು.

‘ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದ ಅಶೋಕ.

‘ನೋಡೋಣ, ನಾನೀಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಶಾರದಾಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಬೇಡ’ ಎಂದರು ನಾಗಪ್ಪ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತ. ಅಶೋಕ ಆ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ, ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲೂ ನೀರಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖಕ್ಕಿಂತ ಆ ವೃದ್ಧ ದಂಪತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಅವನನ್ನು ಮಮ್ತೆ ಮರುಗಿಸಿತ್ತು. ಅವರು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಅಶೋಕನೇ ಅವರನ್ನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರೆಗೂ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯಮುಂದೆ ಇಳಿದು, ‘ಬೇಡ, ಈಗ ನೀನು ಒಳಗೆ ಬರಬೇಡ ಹೋಗು’ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಶಾರದಾ ಎದ್ದು ಕೂತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ತೋರಗೊಡಬಾರದೆಂಬಂತೆ ಇರಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಚಡಪಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಅಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಬಾಕಿಯಿತ್ತು. ಕಿರಣ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಆ ಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದರು, ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮಗನು ಬರೆದ ಪತ್ರದಂತೆ.

‘ಮೃತನು ವಿವಾಹಿತ, ಒಬ್ಬಳು ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ’

ಮಹಜರ್ ನಡೆಸಿದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಬಂಧುಗಳು ಎಂಬ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ

‘ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾನಸಿ ವೈಫ್ ಆಫ್ ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್, ವಯಸ್ಸು 28, ಮೃತನ ಪತ್ನಿ’ ಎಂದಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಎದ್ದು ವಾಕ್ ಹೊರಟಂತೆ ಹೊರಟು ಅಶೋಕನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಟ್ರೈನ್‌ಗೆ ಒಂದು ಟಿಕೆಟ್ ಬುಕ್ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅಶೋಕ ತಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬೇಡವೆಂದರು. ತಾನು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಆಗಾಗ ಶಾರದಾಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ನೀನು ಬರಬೇಡ ಎಂದರು. ಈಗ ಶಾರದಾಳಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವುದು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವಳನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟವರಲ್ಲ. ಈಗ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರಾಲ್ಪು ದಿನವಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಅವರ ಆತಂಕ, ಎದೆಬಡಿತ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು

ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಬರುವುದಾಗಿ ಟಿ.ಸಿ. ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ಕಿರಣ ಲಾರಿ ಡ್ರೈವರ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಏಕೆ ತೊಡಗಿದನೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಓದು ಬರಹ ಕಲಿತಿದ್ದವನು ಅವನಿಗೆ ಬೇರೇನೂ ಕೆಲಸ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಸಾವು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಆ ಕೆಲಸ ಏಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು?

ಶಾರದಮ್ಮನವರ ಬಳಿ ಅಶೋಕ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ. ತನ್ನ ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಾಗಪ್ಪನವರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದೂ, ಏನೇ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾದರೂ ತನಗೇ ಹೇಳಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ತಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸದಾಕೆಯನ್ನು ಶಾರದಮ್ಮನವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ. ಟ್ರೈನು ಹೊರಟ ದಿನ ಅಶೋಕನೇ ಬಂದು ಟ್ರೈನು ಹತ್ತಿಸಿ, ಹಣ ಕೊಡಲೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ. ನಾಗಪ್ಪನವರು ಬೇಡ ಎಂದಿದ್ದರು. ಅವರೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ನಾಗಪ್ಪ ಈ ಮೊದಲೆಂದೂ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲ. ಬಾಂಬೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಳಿದಾಗ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8 ಗಂಟೆ. ಧರಾವಿಯಲ್ಲಿನ ಕಿರಣನ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸದ ಚೀಟಿ ಹಿಡಿದು ಪ್ರಿವೇಯ್ಡ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಚೀಟಿ ತೋರಿಸಿ ಹಣ ಪಾವತಿಸಿ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡರು. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ ವಿಳಾಸದ ಚೀಟಿ ತೋರಿಸಿ ಅದು ತನ್ನ ಮಗನ ಮನೆಯೆಂದೂ, ತಾನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೊಸಬನೆಂದೂ, ಮನೆಯ ಬಳಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಅರೆಬರೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಡ್ರೈವರ್ ಯಾವುದೋ ಗಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಎದುರು ಗಲ್ಲಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿ ಮನೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಐವತ್ತು ರೂ ಭಕ್ಷಿಸು ಪಡೆದು ಹೊರಟ.

ತನ್ನ ಮಗ ಇಂತಹ ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅತೀವ ಹಿಂಸೆಯಾಯಿತು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಳಚೆ ನೀರು, ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೊಳಾಯಿಯ ನೀರು, ಅದರ ಬಳಿ ಹೆಂಗಸರ ಕಿತ್ತಾಟ. ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಿರಣನ ಮಗಳಿಗೆಂದು ಒಂದಷ್ಟು ಚಾಕಲೇಟ್, ಬಿಸ್ಕಿಟ್ ಕೊಂಡರು. ವಿಳಾಸದ ಚೀಟಿ ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆತ ಅದರಲ್ಲಿನ ವಿಳಾಸ ನೋಡಿ, ಅಂಗಡಿಯ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಕೆಲವರ ಬಳಿ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಿದ. ನಂತರ ಅಲ್ಲೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳಿದ. ಆ ಮಾತುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ‘ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್’ ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ‘ಆ ಹುಡುಗ ಮನೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ’

ಎಂದು ಅಂಗಡಿಯವ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ನಾಗಪ್ಪ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೊಂದು ಚಾಕಲೇಟ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊರಟರು.

‘ಮಾನಸಿ ಏನನ್ನಬಹುದು? ಮೊಮ್ಮಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಅಜ್ಜಾ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆಯೇ? ನಾವವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯೇಗ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸದಿದ್ದರೆ?’ ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆ ಹುಡುಗ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೋರಿಸಿ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳಿ ಮೊದಲು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಡೆಗೆ ಓಡಿದ. ನಾಗಪ್ಪನವರು ಅಳುಕಿನಿಂದಲೇ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದರು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಆರು ವರ್ಷದ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಾಗಿಲು ಅರ್ಧ ತೆರೆದು ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದಳು. ‘ಯಾರು’ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲೇನೋ ಕೇಳಿದಳು. ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ‘ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜ ಎನ್ನಲೇ? ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪ ಎನ್ನಲೇ? ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸದ ಕಟುಕ ಎನ್ನಲೇ?’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಮಗು ಕೇಳಿದ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು. ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮಾನಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಧೈರ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ‘ನಾನು, ಕಿರಣನ ಅಪ್ಪ’ ಎಂದರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ. ಆಕೆ ಅರೆ ಕ್ಷಣ ಚಕಿತಳಾಗಿ ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೇ ಒಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಅಮ್ಮನ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದಳು. ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು. ತಾನು ಬಂದಿರುವುದು ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗಲಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು, ‘ಬನ್ನಿ ಒಳಕ್ಕೆ’ ಎಂದಳು.

ನಾಗಪ್ಪನವರು ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಎರಡೇ ಕೋಣೆಗಳ ಸಣ್ಣ ಮನೆ. ಒಂದು ಕೋಣೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಖುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರು. ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಮಬ್ಬುಮಬ್ಬಾಗಿತ್ತು. ದೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥುಟವಾದಂತೆ, ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿರಣನ ಫೋಟೋ ಕಂಡಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೂವಿನ ಹಾರ ಹಾಕಿತ್ತು. ಆ ಹೆಣ್ಣು ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಆಸರೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪುಟ್ಟ ಮಗು ಆಕೆಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ಆಸರೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿತ್ತು.

‘ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾನಸಿ ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ?’ ಎಂದರು.

ಆಕೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

‘ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು? ನಿನಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತಾ?’ ಎಂದು ಪುಟ್ಟ ಮಗುವನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಮಗುವೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

‘ನಮ್ಮಿಂದ ಬಹಳ ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಿಡ್ಡಮ್ಮ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು’ ಎಂದರು ನಾಗಪ್ಪ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತ. ಅವರು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದ ಮಾತೇ ಬೇರೆ, ಆದರೆ ಅವರಿಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಈ ಮಾತು ಹೊರಬಂದಿತ್ತು.

‘ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಏನು ಮಾಡ್ತೀರಿ?’ ಮಾನಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

ನಾಗಪ್ಪನವರು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಐದು ನಿಮಿಷದ ಮೌನದ ನಂತರ

‘ಬನ್ನಿ ಕೈ ಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದು ಅಡುಗೇ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಬಚ್ಚಲಿನ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿದಳು.

ನಾಗಪ್ಪ ಕೈ ಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆದು ಬಂದು ಅದೇ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರು. ಮಾನಸಿ ಫ್ಲೇಟಿನಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಳು. ಪುಟ್ಟ ಮಗು ತಾಯಿಯ ಸೆರಗು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಚೀಲದಿಂದ ಚಾಕಲೇಟ್, ಬಿಸ್ಕಿತ್ ತೆಗೆದು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಮಗು ಹತ್ತಿರ ಬಂತು. ನಿನಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತಾ ಎಂದದ್ದಕ್ಕೆ ‘ಹೌದು’ ಎಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿತು. ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ಎಂದದ್ದಕ್ಕೆ ‘ಶಾರದಾ’ ಎಂದಿತು. ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಂತಾಗಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ತಿನ್ನಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನಾಗಪ್ಪನವರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ, ಮಾನಸಿಯೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿಗೆ ‘ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲೂ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದರು. ಮಗುವಿಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ನಾಗಪ್ಪನವರೇ ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ‘ನಡೆಯಿರಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ’ ಎಂದರು.

‘ನಮ್ಮದು ಇದೇ ಊರು’ ಧಟ್ಟನೆ ಮಾನಸಿ ಹೇಳಿದಳು, ‘ನಮಗ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದೂ ಸೇರಿಸಿದಳು.

‘ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡಮ್ಮ’ ಎಂದರು.

‘ಯಾರನ್ನು ಯಾರು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎಂದಳಾಕೆ.

‘ನಮಗೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.....’

‘ಅಂದರೆ, ನಿಮಗೆ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರಾದರೂ ಬೇಕೇನೋ?’ ಎಂದಳಾಕೆ ಒರಟಾಗಿ.

ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಳೆದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರು,

‘ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಮ್ಮ. ಆಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಾದರೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬಾ. ಈಗ ನಮಗೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ನೀವಿಬ್ಬರೇ. ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಾಟ

ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಎಲ್ಲೆಂದು ಹುಡುಕುವುದು?’ ಎಂದರು ನಾಗಪ್ಪ.

‘ಎಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು’ ಎಂದಳಾಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮೌನ. ಮಗು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಚಾಕಲೇಟ್ ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಕಿರಣ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲವೆ?’ ತಮ್ಮ ಸಂಶಯದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ನಾಗಪ್ಪ ಕೇಳಿದರು.

‘ಸಿಗಬೇಕಲ್ಲಾ?’ ಅಷ್ಟೇ ಮೊಟಕಾಗಿ ಮಾನಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

ತಾನು ಬಂದಿರುವುದು ಆಕೆಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಆಳದೊಳಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಹುದು, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸುರಕ್ಷಿತ ಭಾವನೆ ಬಂದಿರಬಹುದು, ತನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರಬಹುದು ಎಂದು ನಾಗಪ್ಪನವರು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲೇ ಕುಸಿದು ಅಳಲು ಶುರುಮಾಡಿದಳು. ಮಗುವು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಾನೂ ಅಳುತ್ತ ಅಮ್ಮನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಸಂತ್ರಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲೂ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದರು.

‘ಹೆದರಿಕೋ ಬೇಡಮ್ಮಾ ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಡ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗಳು, ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗ. ನಡಿ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ನಾವು, ನೀವು ಎಲ್ಲಾ ಈ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ನೋವು ತಿಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಈ ಮಗುವಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸೋಣ.’ ಎಂದರು ನಾಗಪ್ಪ.

‘ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದಳು ಮಾನಸಿ, ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ.

‘ಯೋಚಿಸು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒಳಿತಿಗೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ನೀನು ಎಂದು ಬರಲು ಸಿದ್ಧವಿರುತ್ತೀಯೋ ತಿಳಿಸು. ನಾನು ಬಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಂಬರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡು, ಇದು ಕಿರಣನ ಗೆಲೆಯ ಅಶೋಕನದು. ಬೇಡವೆನ್ನಬೇಡ ಈ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೋ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾವು ತಂದಿದ್ದ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಆಕೆಯ ಬಳಿ ಇಟ್ಟರು.

ಆಕೆ ಬೇಡವೆಂದು ಅದನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿದರೂ ಅವರು, ‘ಇಲ್ಲ, ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊ. ಇನ್ನೂ ಹಣ ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಣವನ್ನು ಆಕೆಯ ಕೈಗಿಟ್ಟು

ಮೇಲೆದ್ದು ಕಿರಣನ ಫೋಟೋದ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತರು. ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಒರೆಸಿಕೊಂಡರು.

* * * *

ಟ್ರೈನಿನ ವಾಪಸ್ ಪ್ರಯಾಣ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂಸೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಶಾರದಾಳಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವಳು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು’ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಆಕೆಗೆ ಮಗನ ಸಾವಿನ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ಅಂದುಕೊಂಡರು. ‘ಕಿರಣ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವಳದು ದಿನನಿತ್ಯದ ರೋಧನ. ಈಗ ಅವನು ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವ ವಿಷಯ ಅವಳಿಗೇನಾದರೂ ತಿಳಿದರೆ ಅವಳು ಎದೆಯೊಡೆದು ಸತ್ತುಹೋಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವನು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಎಂದೋ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಎನ್ನಲೂಬಹುದು. ಅವನ ಈಗಿನ ಸಾವಿಗೆ ಅವಳು ಅವನ ಸಾವಿನ ಮುನ್ನವೇ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ದುಃಖದ ಕೋಟಾವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಕಿರಣನ ಈಗಿನ ಸಾವು ಅವಳಿಗೆ ಏನೇನೂ ಅನ್ನಿಸದಿರಬಹುದು’ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಶಾರದಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರುವಾಗ ಮಾನಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕಿರಣನ ಅಸ್ಥಿಯಿದ್ದ ತಾಮ್ರದ ಕರಡಿಗೆಯನ್ನು ಚೀಲದ ಸಮೇತ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಿರುಸಾದ ಗಾಳಿಗೆ ಮುಖವೊಡ್ಡಿದ್ದ ನಾಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅದ್ಯಾಕೋ ವಾಪಸ್ ಪ್ರಯಾಣ ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಯೂರ, ಮಾರ್ಚ್ 2008

5

ಬದುಕೆಂದರೆ.....

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಮೂಡುವ ಮುನ್ನವೇ ಎಚ್ಚರವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಭಾನುವಾರಗಳೂ ಹೀಗೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ 'ಮನೆ'ಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಕು ಮೂಡಲು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗಬಹುದು? ಬೆಳಕು ಮೂಡಿದರೂ ಗಂಟೆ ಹತ್ತಾಗಬೇಕು! ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕೈದು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲವಾದರೂ ಕಳೆಯಬೇಕು! ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನಿಸಿದರೂ ಬೆಲ್ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡವೆನ್ನಿಸಿತು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿರೋಣವೆನ್ನಿಸಿತು. ಮಲಗುವುದೇನು, ಇಡೀ ಬದುಕೆಲ್ಲ ಹೀಗೇ ಮಲಗಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲವೇ! ಈ 'ಮನೆ'ಗೆ ಬಂದು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದುವು? ಆರು ತಿಂಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಆರು ತಿಂಗಳು! ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ! ಒಂಟಿಯೆಂದರೆ..... ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಒಂಟಿಯೇ. ಈ 'ಮನೆ'ಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರು ಇರಬಹುದು? ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನನ್ನಂಥವರು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆಂದು. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂಟಿಪ್ರಾಣಿಗಳೇ! ಇಲ್ಲಿನವರಿಗೆ ಅವರದೇ ಜಗತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿದ್ದರೂ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ 'ಮನೆ'ಗೆ ಯಾರ್ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಯಾರ್ಯಾರೋ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ತು ಹಣವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಅವರು ಹೋಗುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಮ್ಮ ಏಕೆ ಬೇಗ ಬರಬಾರದು? ಅದೂ ಬರುವುದು ವಾರಕ್ಕೊಂದು ದಿನ. ಆಕೆಗೆ ಬಿಡುವು ಸಿಗುವುದೂ ಅದೇ ದಿನವಲ್ಲವೇ. ಶೇಖರ್ ಅಂಕಲ್ ಸಹ ಬರಬಹುದೇ? ಶೇಖರ್ ಅಂಕಲ್ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೇನೂ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಸಿಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡನಲ್ಲ ಎಂದು. ಆದರೆ ನನ್ನಂತೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಆಕೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ ಬಂದನಲ್ಲ. ನನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಆಕೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಆಕೆ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ನೋವು ತಿಂದಿದ್ದಾಳೆ! ಎಲ್ಲ ನನ್ನಿಂದಲೇ ಆದದ್ದು. ನಾನೂ ಅಪ್ಪನಂತೆ ಅದೇ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಆಕೆ ಬೇರೊಂದು ಬದುಕೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದಳೇನೋ. ಬದುಕಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ! ನನ್ನದು ಇದು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬದುಕು. ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಹಾಸಿಗೆ, ವೀಲ್ ಚೇರ್‌ನಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯಬೇಕು.

ಸೂರ್ಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈಯನ್ನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಸ್ವಿಚ್ ಅದುಮಿ ಬೆಲ್‌ಮಾಡಿದೆ. ರಾಮಣ್ಣ ಬಂದು ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಿ 'ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್' ಎಂದ. ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ. ನಾನೂ ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್ ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆದ. ನಾನು 'ಚೇರ್' ಎಂದರೂ, 'ಇರಲಿ ಆಮೇಲೆ ತರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಾತ್‌ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆ ಕಳಚಿ ಕಮೋಡ್ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದ. ನಾನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸರೆ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ 'ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್' ಎಂದೆ. ಆ ರಾಮಣ್ಣ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ಹೊರಹೊರಟ.

ನಾಚಿಕೆ, ಅವಮಾನ, ಕಸಿವಿಸಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬಲವಂತವೆಂದರೆ, ಅದು ನನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದಲೇ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಏನೇನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೈಮೇಲೆ ಕಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸೊಳ್ಳೆಯನ್ನೂ ಓಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಅಮ್ಮ ನನ್ನಿಂದ ದೂರಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೂ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ನನ್ನ ಸಾವನ್ನು ನಾನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲೂ

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಆಗಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದು. ಈ ರೀತಿ ಬೆಲ್ ಮಾಡಿದಾಕ್ಷಣ ರಾಮಣ್ಣ ಬಂದು 'ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್' ಹೇಳಿ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವಂತೆ ಬೆಲ್ ಮಾಡಿದಾಕ್ಷಣ ಯಮಧರ್ಮರಾಯನೂ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ಬಂದು 'ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್' ಹೇಳಿ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವಂತಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರಿ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಇಚ್ಛಾಮರಣಿ ಭೀಷ್ಮನಂತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಶರಶಯ್ಯೆಯೇ! ದಿನವಿಡೀ ಮಲಗಿದ್ದಡೆಯೇ ಮಲಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇನಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗೀಗ ಬೇಸರವಾಗುವುದೂ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ನಾನೇಕೆ ಹೀಗಾದೆ? ಎಲ್ಲರಂತೆ ಓಡಾಡಲು, ಮಾತನಾಡಲು, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಆಗದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ನನಗೇಕೆ ಬಂದಿದೆ? ಅಮ್ಮ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದೆಷ್ಟು ಅತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಅದೆಷ್ಟು ಸಂಕಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ!

ರಾಮಣ್ಣ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿದ. ತಲೆಬಾಚುವಾಗ 'ಈ ದಿನ ಅಮ್ಮ ಬರುತ್ತಾಳಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಹೌದೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದೆ. ನಗುನಗುತ್ತಾ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ರಾಮಣ್ಣ ಎಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ! ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೊಲಸು ತೊಳೆಯುವಾಗಲಾಗಲೀ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವಾಗಲಾಗಲೀ, ಬಾತ್ ರೂಮ್ ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವಾಗಲಾಗಲೀ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯ, ಅಸಹನೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದ್ದೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತನಿಂದ? ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ನಾನು ಹೊಲಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅಸಹ್ಯದಿಂದ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಚೀರಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಮ್ಮನೂ ಅಷ್ಟೆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಡುಕಿದವಳಲ್ಲ, ಅಸಹನೆ ತೋರಿದವಳಲ್ಲ. ಈಗ ಅದೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಾದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪಿಚ್ಚೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೇ ತನ್ನದೂ ಒಂದು ಬದುಕಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಳು. ರಾಮಣ್ಣ ಸ್ನಾನಿನಿಂದ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ, ನನಗದೊಂದೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಾಗ ಕಣ್ಣು ಓರೆ ಮಾಡಿ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿನ ಗಡಿಯಾರದೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಮ್ಮ ಬರಲು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯವಿದ್ದರೂ ರಾಮಣ್ಣ ನಾನು ಕೂತಿದ್ದ ವೀಲ್ ಚೇರನ್ನು ವರಾಂಡಾದ ಗೋಡೆಯ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಳ ಹೊರಟ. ನನ್ನಂಥವರ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ರಾಮಣ್ಣ ಮಾಡಬೇಕು. ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥವರು ಹಲವರು ಆಗಲೇ ಬಂದು ಕೂತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗಂತೂ ಒಬ್ಬನೇ ಇರಲು ಇಷ್ಟ. ಅಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಯಾತನೆಯ ಕೆಲಸ. ನನ್ನ ಚಡಪಡಿಕೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಅಷ್ಟೆ. ಕೆಲವರು ಚಡಪಡಿಸುವಾಗ ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಗೊಣಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನಿಂದ ಇವೇನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗೊಣಗಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಷ್ಟೆ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಲೆ ಆನಿಸಿದ್ದ ನನಗೇ ನಗು ಬಂದಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೇ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಗೊಣಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮ್ಮ 'ಎಲ್ಲಾ ನೀನು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಹಾಗೆ' ಎಂದಿದ್ದರು. 'ಅಪ್ಪ ಹೀಗೆಯೇ ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದರಾ?' ಎಂದೆ. 'ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು' ಎಂದ ಅಮ್ಮ ಏನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿತ್ತು. (ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀವಿಲ್ಲಿ ಓದಿ ನಾನಿಷ್ಟು ಸರಾಗವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದು ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಯಾತನೆಯ ಕೆಲಸ. ಗಂಟಲಿನಿಂದ ಶಬ್ದ ಹೊರಡಿಸುವುದು ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಮಾತಾಗುವ ಆ ಶಬ್ದಗಳೂ ಸಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಮ್ಮ, ರಾಮಣ್ಣನಂಥ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆ ಇರುತ್ತದೆ? ಆದರೆ ಅಮ್ಮನ ವಿಷಯ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಆಕೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ).

ಅಪ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿದ ನೆನಪೇ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆ ಅಪಘಾತವಾದಾಗ ನನಗೆ ಐದು ವರ್ಷವಂತೆ. ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಪಟಾಕಿ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹಠಹಿಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಕೊಡಿಸಲು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಕೂಟರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದರು. ಪಟಾಕಿ ಕೊಂಡುಬರುವಾಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಲಾರಿಯೊಂದು ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆಯಿತಂತೆ. ಯಾರೋ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು. ನಾನು ಬದುಕುಳಿದಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಅಪ್ಪ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬದುಕುಳಿದದ್ದೂ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಅದೆಲ್ಲಿ ಮಿದುಳಿಗೆ ಏಟು ಬಿತ್ತೋ, ಎಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನು ಹುರಿಯಲ್ಲಿ ಏಟುಬಿತ್ತೋ ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ (ಅಮ್ಮ ಈ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ), ಇಡೀ ನನ್ನ ದೇಹ ಜಡವಾಗಿತ್ತು- ನಿಲ್ಲಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೂಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೈಕಾಲು ಆಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಾತನಾಡಲೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಅದೆಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದ್ದಳೋ ನನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವಾಗಿನಿಂದ ಅಮ್ಮ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿಲ್ಲ, ಅಸಹಾಯಕತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಯಾವೊಂದು ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಡುಕಿಲ್ಲ, ಅಸಹನೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ದೇಹದ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಳು, ಅಥವಾ ನಾನೇ ಆಕೆಯ ದೇಹದ ಒಂದು ಭಾಗವೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೆಣದಂತೆ ಜಡವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅದೆಷ್ಟು ವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು! ಅಮ್ಮ ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆ ಹೇಳುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಈಕೆಯೇ ಕುಂತಿಯೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾಣ ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಕರ್ಣನ ಬಳಿ ಹೋದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವ ವೈದ್ಯ ಹಾಗೂ ಔಷಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಾದಾಗ ಆಕೆಯೇ ವೈದ್ಯಳಾದಳು, ಔಷಧವಾದಳು.

ನಾನೊಮ್ಮೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ, 'ನಾನು ಪಟಾಕಿಗಾಗಿ ಹಠಮಾಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ನನಗೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?' ಕೊಂಚ ಯೋಚಿಸಿದ ಅಮ್ಮ, 'ನೀನು ಪಟಾಕಿಗಾಗಿ ಹಠ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೂ ಈ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಪ್ಪ ಸ್ಕೂಟರ್ ಬದಲು ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರದೆ ಬೇರೊಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಹೊರಡುವಾಗ ಐದ್ದತ್ತು ನಿಮಿಷ ತಡವಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಲಾರಿಯವನು ಕೊಂಚ ತಡವಾಗಿ ಅಥವಾ ಬೇಗ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಈ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಕೊರಗುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು. ನಡೆದುಹೋದ ಘಟನೆಗಳ ಆರೋಪವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನಾಗಲೀ, ಅಪ್ಪನಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಕಾರಣರಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದಳು.

ಈಗ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿ ಕೇಳಿದ್ದೆ. 'ಈ ನಿನ್ನ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನೇ ಕಾರಣನಲ್ಲವೇ?'. ಅರೆಕ್ಷಣ ವಿಚಲಿತಳಾದ ಅಮ್ಮ ಕೇಳಿದ್ದಳು, 'ಏಕೆ? ಏನಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ? ನನ್ನ ಬದುಕಲ್ಲಿ ನೀನಿದ್ದೀಯಾ. ನನಗೆ ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು?'

'ಹೌದು, ನಿನ್ನ ಬದುಕಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೀನಿ. ಅದೇ ಆಗಿರುವುದು ತೊಂದರೆ. ನಾನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸತ್ತೇ ಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನೀನು ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು, ಎಲ್ಲರಂತೆ ನೀನು ಬದುಕು ನಡೆಸಬಹುದಿತ್ತು.....'

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಮ್ಮ ಎದ್ದುಬಂದು ಎದುರು ನಿಂತಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೋಪವಿತ್ತೆಂದರೆ, ಇನ್ನೇನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದೇಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಆಕೆ ಹೊಡೆಯಲು ಮುಂದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕೈ ಎತ್ತಲೂ ಆಗದಷ್ಟು ನಾನು ಅಸಹಾಯಕ. ಆದರೆ ಅಮ್ಮ ಹೊಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ತಕ್ಷಣ ಹೊರಹೊರಟಳು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ಆಕೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು. ನಾನು ಎದ್ದು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆಕೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಆಕೆ ಅಳುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬಾರದು, ಕೇಳಬಾರದು, ಆಕೆ ದುರ್ಬಲಳೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಆಕೆ ನನ್ನೆದುರು ಎಂದಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಅತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅದೊಂದು ದಿನ ನನಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಅಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆತೊಡಿಸುವಾಗ 'ನೀನೀಗ ಸಣ್ಣಮಗುವಲ್ಲ, ಗಂಡಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೀಯ. ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಶೇವ್ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ನಾನು ಕಲಿಯಬೇಕು' ಎಂದು ಮುಸಿನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು. ನಾನದಕ್ಕೆ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕಿದ್ದೆ. ಹೌದು ಅದು ನನಗೂ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ನೋಡುವಂತೆ ಟಿ.ವಿ.ಯನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿ ನೋಡಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಂದರ ಹುಡುಗಿಯರು ಹಾಡಿಕುಣಿಯುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವರ್ಣನೀಯ ಭಾವನೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಹುಶಃ ಅದನ್ನು ಅಮ್ಮನೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದಳೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನಂತೆ ಇಡೀ ಬದುಕೆಲ್ಲಾ ವೀಲ್‌ಚೇರ್ ಮೇಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸ್ಟೀಫನ್ ಹಾಕಿಂಗ್ ಕತೆ ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆತನೂ ಸಹ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ, ಆತನಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದವು. ನನಗೂ ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೆ? ನನ್ನನ್ನೂ ಯಾರಾದರೂ ಹುಡುಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆಯೆ? ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ನನಗೇ ನಗುಬಂದು ಆ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೆ, ಈಗಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಅಮ್ಮನ ಒಂಟಿತನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಆಲೋಚಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದು. ಅದುವರೆಗೆ ನನಗೆ ಆ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಇರುವುದು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ, ಆಕೆ ಬದುಕಿರುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ನನ್ನ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಲು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಂದಾದರೂ ನಾನು ಕರೆದಾಗ ತಕ್ಷಣ ಬರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ, ಸಿಡುಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಫೀಸಿನಿಂದ ತಡವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಈಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ನಾನೆಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದು. ಒಮ್ಮೆ ಆಕೆ ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು. ಆಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು, 'ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ವಿಪರೀತ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೇನಾದರೂ ಆಗಿಹೋದರೆ ಏನು ಗತಿ. ಇವನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಇವನಿಗೋಸ್ಕರವಾದರೂ ನಾನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷ ಬದುಕಬೇಕು. ಬದುಕುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಆರೋಗ್ಯವಂಥಳಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾವು ಬರುವುದಾದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬರಬೇಕು'. ಆ ದಿನ ಅದ್ಯಾಕೋ ಬದುಕು ತೀರಾ ಬೇಸರವೆನ್ನಿಸಿತ್ತು, ನನಗರಿವಾಗದೆ ತೀವ್ರ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ಬೇಗ ಸಾವು ಬರಲಿ ಎಂದು ಕೋರಿದ್ದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಇದೇ ರೀತಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿ 'ಶೇಖರ್ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅಮ್ಮ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿಯೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ 'ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನಾನೇ ಆಗೋದಿಲ್ಲವೆಂದೆ. ಕಿರಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ!

ನನ್ನ ಮಗನೇ ನನ್ನ ಬದುಕಾಗಿರುವಾಗ ನಾನವನನ್ನು ಯಾವುದೋ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೋ, ಸ್ವಿಶಲ್ ಹೋಂನಲ್ಲೋ ಸೇರಿಸಿ ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಇಡೀ ಬದುಕೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ನನಗೆ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು, ನನ್ನ ಎದೆ ನಗಾರಿಯಂತೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆಯೆ? ಕೆಲದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಅದ್ಯಾವುದೋ 'ಮನೆ'ಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೇ ಇರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಅಮ್ಮ ನನಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, 'ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂಥವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಬದುಕಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ಜನರಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೊಂದು ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಯಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುದ್ದು ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಗನಿರುವುದು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ' ಎಂದಿದ್ದಳು ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ.

ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸಂಜೆ ವೀಲ್‌ಚೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆ ದಿನ ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಆ 'ಮನೆ'ಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದಳು. ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಪೌಂಡ್, ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಜನರಿದ್ದರು! ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಅಂಗವಿಕಲರೇ! ನಾನು ರಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ರಾಮಣ್ಣ, 'ಇಲ್ಲೇ ಇರೋಯಾ? ನೋಡು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇರೋವಿ, ನಿನಗೆ ಆಟ ಆಡಿಸ್ತೀವಿ, ಎಂಥಾ ಮಜಾ ಇರುತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾ?' ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ಅಮ್ಮ ಬಂದಿರುವುದು ಎಂದು ಊಹಿಸಿ ನಾನು ಜೋರಾಗಿ ಅಳಲು ಶುರುಮಾಡಿದೆ, ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಚೀರಾಡಿ ಹಠಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಚೀರಾಟ ಅಲ್ಲಿನವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. 'ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಹಠ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಮ್ಮನಿಂದ ದೂರಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಆಕೆಗೆ ಆತುಬಿದ್ದವನು ಮನೆ ತಲುಪಿದನಂತರವೂ ಆಕೆಯನ್ನು ದೂರಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ತಬ್ಬಿ ಸಂತೈಸಿದಳು, ನನ್ನನ್ನೆಂದೂ ದೂರ ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದಳು.

ಅಮ್ಮ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಓದಿ ಹೇಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರಪಂಚ ಜ್ಞಾನವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಮಯ ವ್ಯಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು! ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ತಾಳ್ಮೆಯಿತ್ತು! ಆಕೆಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದುದು

ಪ್ರೀತಿಯೇ? ನಾನು ಅಶಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದುದು ಕರುಣೆಯೇ? ಅಥವಾ ನಾನು ಆಕೆಯ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ಆಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಆಕೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವೇ?

ಅದೊಂದು ದಿನ ಹೀಗೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ, 'ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಕೊನೆಯಾಗಬಹುದು?'

ಏನೋ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಅಮ್ಮ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು, ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ಆಕೆಗೂ ಉತ್ತರ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು.

'ಕೊನೆಯಾಗುವುದು ಸಾವಿನಲ್ಲಿಂದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ಯಾರು ಮೊದಲು ಸಾಯುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದು. ಅಲ್ಲವೇ...?' ಮತ್ತೆ ನಾನೇ ಕೇಳಿದೆ.

'ಈಗ ಸಾವಿನ ವಿಷಯ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಈಗ ನಿನಗೆ ಅದರ ಯೋಚನೆ ಏಕೆ? ಈ ಕ್ಷಣ ಬದುಕಿದ್ದೀವೆ, ಅದೇ ಮುಖ್ಯ' ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

'ಈಗ ನಾವು ಆ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡದೇ ಮರಸಿದರೂ ಆ ವಿಷಯ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸಾವು ತೀರಾ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ನನಗೆ ಮೊದಲು ಸಾವು ಬಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಇದು ನಿಜ. ನೀನಿನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಮ್ಮನೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ.

ಅಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲೂ ಇಲ್ಲ. ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಮಡಿಸಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಮಲಗಿದಳು. ಇಂಥದೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಸಾಯಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಅಮ್ಮ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಜೊತೆ ಆಗಾಗ ಶೇಖರ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಅಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು, 'ನನಗೆ ಶೇಖರ್ ಎಂಬ ಕೊಲೀಗ್ ಇದ್ದಾರೆ. ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವರು. ನಿನಗೊಮ್ಮೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವಾಗ ಅಮ್ಮ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಥದೋ ಅಳುಕು, ಅಂಜಿಕೆ. ನನಗರಿವಿಲ್ಲದೆ 'ಬೇಡ' ಎಂಬ ಮಾತು ಹೊರಬಂತು. ಆ ಮಾತು ತುಂಬಾ ಒರಟಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅನಂತರ ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಆಗ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ ಅಮ್ಮ, 'ಬೇಡವೆಂದರೆ ಬೇಡ ಬಿಡು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಹೊರಟರು.

ಅದ್ಯಾಕೋ, ನನಗೆ ಸಾವು ಬರಬಾರದೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ನನ್ನಂಥ ಆಶಕ್ತ ಸಾಯುವುದು ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಅಪ್ಪನಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಆತ ನನಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ನನಗೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ಆತನಿಗೆ ನನ್ನ ಬೆತ್ತಲೆ ಮೈಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಲಿ? ಆತನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ

ಅಸಹ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಅಮ್ಮನಿಗೇಕೆ ಈ ಹುಚ್ಚು ಬಂತು? ಅಮ್ಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೇ? ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ದೂರಹೋಗಿಬಿಡಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾನೊಂದು ಹೊರೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡಬಹುದೇ? ಇಂಥವೇ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಯೋಚನೆಗಳು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹುಳು ತಿಂದಹಾಗೆ ತಿನ್ನತೊಡಗಿದವು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ ಸಾವು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕು, ಇವರ್ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬಾರದು. ನನ್ನಂಥ ನತದೃಷ್ಟನಿಗೆ ಸಾವು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ! ಟಿ.ವಿ.ಯ ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದಂತೆ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಟ್ರೈನು, ಬಸ್ಸಿನಡಿಗೆ ಬೀಳುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಸಾಯಲೇಬೇಕು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ನಾನು ಬೇಡವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕೂತಿದ್ದ ವೀಲ್‌ಚೇರಿನಿಂದ ಮುಗ್ಗುರಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೆ ಸತ್ತುಹೋಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ.

ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಅಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂತಿದ್ದರು. ತಲೆ ಧಿಮ್ಮೆಂದು ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನನ್ನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಂಡ ತಕ್ಷಣ ಕೂತಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಡಪಡಿಸತೊಡಗಿದೆ. ವೀಲ್‌ಚೇರ್ ಅಲುಗಾಡತೊಡಗಿತು. ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ 'ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ' ಎಂಬ ಮಾತು ಹೊರಬಂದಿತು. ಅಮ್ಮ ನೇರ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದವಳೇ ತಬ್ಬಿ ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟಳು, 'ಹೇಗಿದ್ದೀಯ?' ಎಂದಳು. 'ಫೈನ್' ಎಂದೆ. ಅಮ್ಮನ ಗರಿಗರಿ ಕಾಟನ್ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಹುದುಗಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು.

'ಹೇಗಿದೆ ಲೈಫ್?' ಎಂದೆ.

ಅಮ್ಮ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, 'ಶೇಖರ್ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನೀನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರೋಣ' ಎಂದಳು. ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನಾನು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದೆ. 'ಈ 'ಮನೆ'ಯೇ ನನ್ನ ಮನೆ. ನಾನಿಲ್ಲಿ ಆರಾಮಾಗಿದ್ದೀನಿ' ಎಂದೆ.

ನಾನು ಈ 'ಮನೆ'ಗೆ ಬರುವವರೆಗೂ ನಾನು ಒಂದು ದಿನವೂ ಅಮ್ಮನ ಕಣ್ಣೀರು ಕಂಡವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆಗಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಅವಳನ್ನು ಎಂಥದೋ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ, ಅಂಗವಿಕಲ ಮಗನನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ನಾನೀಗ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಆಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ನನಗಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜೀವನವನ್ನು ಸವೆಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಅದೊಂದು ದಿನ ಅಮ್ಮ ಈ 'ಮನೆ'ಗೆ ಕರೆತಂದಾಗ ನಾನೇ ಹೆದರಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗಲು ಹಠ ಮಾಡಿ ಚೀರಾಡಿದ್ದೆನಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ನಿರ್ಧಾರ ನಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು. ಅಮ್ಮ ಬೇಡವೆಂದರು, ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರು. ಮತ್ತೆ ನಾನು ಈ 'ಮನೆ'ಗೆ ತಂದುಬಿಡುವಂತೆ ಹಠ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

'ಶೇಖರ್ ಅಂಕಲ್ ಬಂದಿಲ್ಲವೆ?' ಕೇಳಿದೆ.

'ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲೇ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಹೋದ ಸಾರಿ ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅವರು ಬರುವುದು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇನೋ.....' ಎಂದರು ಅಮ್ಮ ತಂದಿದ್ದ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ನನಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತ.

ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕ ನಾನು. 'ಬದುಕಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಲಿಯುವುದು ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಹೊಸಹೊಸ ವಿಷಯ ಕಲಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಅಂಕಲ್‌ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಹೇಳು' ಎಂದೆ.

ಅಮ್ಮ ಮೊಬೈಲಿನಿಂದ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ಬರುಬರುತ್ತಾ ಅಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಲವಲವಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಶೇಖರ್ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ 'ಹಲೋ' ಹೇಳಿದೆ. 'ಹೌ ಆರ್ ಯು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಶೇಖರ್ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆನಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಅಮ್ಮ ರಾಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದರು. 'ಮನೆ'ಯ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದರು. ಸಮಯ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾನುವಾರಗಳೇ ಹೀಗೆ.

'ನೀವಿನ್ನು ಹೊರಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಇಡೀ ಭಾನುವಾರವನ್ನು ನಾನೇ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೂ ಅರ್ಧ ಭಾನುವಾರ ಉಳಿಯಲಿ' ಎಂದೆ.

'ಇಲ್ಲ, ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಇರುತ್ತೇವೆ' ಎಂದರು ಅಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಶೇಖರ್ ಅಂಕಲ್.

'ಇಲ್ಲ, ಹೊರಡಿ. ನನಗೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿದೆ' ಎಂದೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುತ್ತ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ರಾಮಣ್ಣ ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

'ಶೇಖರ್ ಅಂಕಲ್ ಜೊತೆ ಪರ್ಸನಲ್ ಆಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು' ಎಂದೆ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಆತಂಕವೂ ಆಯಿತು. ಆದರೂ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಿಂತರು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಶೇಖರ್‌ಗೆ,

'ಮೈ ಮದರ್ ಈಸ್ ಎ ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ವುಮನ್. ಆದರೆ ಆಕೆ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೋವು ತಿಂದಿದಾಳೆ. ಟೇಕ್ ಕೇರ್ ಆಫ್ ಹರ್' ಎಂದೆ.

'ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಐ ನೋ ಹರ್ ವೆರಿ ವೆಲ್. ಡೋಂಟ್ ವರಿ' ಎಂದರು ಶೇಖರ್.

'ಆದರೆ ನನಗೆ ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಗೊತ್ತಿರುವಷ್ಟು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ' ಎಂದೆ ಶೇಖರ್‌ರವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ. ಶೇಖರ್ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕರು ಅಷ್ಟೆ.

'ಇರಲಿ, ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ. ಐ ಕೆನ್ ಟೇಕ್ ಕೇರ್ ಆಫ್ ಮೈ ಸೆಲ್ಫ್' ಎಂದೆ ನಗುತ್ತಾ.

'ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ' ಎಂದೆ.

ಅಮ್ಮ, ಶೇಖರ್ ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕೈ ಬೀಸುತ್ತಾ ಹೊರಹೊರಟರು. ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಲೆ ವಾಲಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ. ತೋಟದಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿ ತಂಪಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಸುಧಾ, 09-11-2007

6

ಬಿ.ಡಿ.ಎ. ಲೇಔಟ್ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನ ಜಮೀನು

ಒಗೆದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ, ಗಾಳಿಗೆ ಒದರಿ ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಒಣಗಲು ಹಾಕಿ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಅಲ್ಲೇ ಮನೆಯ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿನ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಉಸ್ಸೆಂದು ಕೂತ. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವೆತಿದ್ದುದರಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಾಗ ತಂಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಹಾಲಿನಂತೆ ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು. ದೂರದ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. 'ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ಈ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳು..... ಎಲ್ಲವೂ ಸೈಟುಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಯಾರ್ಯಾರೋ ಪರದೇಶದವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಉತ್ತು, ಬಿತ್ತ ಜಮೀನು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಯಾರ್ಯಾರದೋ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ಒಳಗಿನಿಂದ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಕರೆದಂತಾಯಿತು. ಲೈಟ್ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ 'ಏನು, ಊಟ ತಿನ್ನಿಸಲಿ?' ಎಂದ. 'ಬೇಡ' ಎಂದಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಮ್ಮಯ್ಯನೂ ಆಕೆಗೆ

ಊಟಕ್ಕೆ ಬಲವಂತ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. 'ನೀರು ಕೊಡಲಿ?' ಎಂದ. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಚೊಂಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಗ್ಲಾಸಿಗೆ ಬಗಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮಳ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಗ್ಲಾಸು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು, ಎರಡು ಗುಟುಕು ಕುಡಿದು ಸಾಕು ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೈ ಮಾಡಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದು ನಂತರ ಆಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮಲಗಿಸಿದ. 'ಆ ಗಡಿಯಾರ ಆಚಿಗಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಅದರ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರೋದಿಲ್ಲ' ಎಂದಳು. ಗಡಿಯಾರದ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಶಬ್ದ ನಿದ್ರೆಮಾಡಲು ಬಿಡದಷ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದ. ರಾತ್ರಿಯ ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರದ ಶಬ್ದ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು. ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ಅದರ ಶಬ್ದ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರತೊಡಗಿತು. 'ಚಿಕ್ಕತಾಯಿಗೆ ಗಡಿಯಾರದ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗತೊಡಗಿದೆಯೇ? ಸಮಯ ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಸಾವು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಭಯ ಆಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಆತನಿಗೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಗಡಿಯಾರದ ಶಬ್ದ ಕರ್ಕಶವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನಿಸಿತು. ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಬಂದು ಮತ್ತೆ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಸಮಯ ನೋಡಿದ. ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದಾಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕತಾಯಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ಸಮಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಔಷಧ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಗಡಿಯಾರ ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಗಡಿಯಾರ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿಗೆ ಸಮಯ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರ ಅರಿವಾಗಿರಬೇಕು; ಇನ್ನೇನು ಸಾವು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನಿಸಿ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಒಣಗಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಗಾಳಿಗೆ ಪಟ ಪಟ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮಳ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಒಗೆಯುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡದಿರಲಿ ಎಂದು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಆಕೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯೇ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳ ರಾಶಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಆಕೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ರಕ್ತವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಆತನಿಗೇ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ಅವಳು ಬದುಕಬಹುದು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ. ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹನಿಯಿತು. ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಆಟೋ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡ. ಅವನು ಈಗಿರುವ ಆಟೋ ಮಾರಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇರುವ ಈ ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿರುವವನು ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಇರಬಹುದು.

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅದೆಂಗೆ ಕಿತ್ತೋತಾರೆ?' ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರ ವಂಶ ಎಕ್ಕುಟ್ಟೋಗಲಿ' ಎಂದು ಶಾಪಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಇದು ನಮ್ಮಪ್ಪ ನಂಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಮೀನು. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲೇ, ಬೆಳೆದಿದ್ದಿಲ್ಲೇ. ಗೇಯ್ದಿರೋದೂ ಇದೇ ಜಮೀನಲ್ಲಿ. ಯಾರ್ಯಾರೋ ಮಾರ್ತಿಯಾ ಅಂದಾಗ್ಲೂ ಈ ಭೂಮಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಮಾರಲ್ಲ ಅಂದಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅದೆಂಗೆ ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನೋರು ಈ ಜಮೀನು ತಗಂತೀವಿ, ಸೈಟ್ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಗೂ ಹಂಚ್ಚೀವಿ ಅಂತಾರೆ. ನಂ ಭೂಮಿ ಕಿತ್ಕಂಡು ಸೈಟು ಮಾಡಿ ಕಂಡೋರಿಗೆ ಹಂಚೋಕೆ ಅವರ್ಯಾರು? ಅವರಪ್ಪಂದಾ ಜಮೀನಿದು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೂ ಈ ವಿಷಯ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದೋರು ಯಾವ ಜಮೀನು ಬೇಕಾದರೂ ಕಿತ್ತೋಬಹುದು, ಅವರಿಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ ಎಂದಾಗ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದ. ಅದನ್ನೇ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಆಕೆ ಕಿರುಚಾಡಿ ರಂಪಾಟ ಮಾಡಿದ್ದಳು. 'ಆ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ನಂ ತಾತ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾ? ಈ ಆಸ್ತಿ ನಂ ತಾತ್ನಿಂದ ನಂ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಅವರಿಂದ ನನಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ನಂ ತಾತನ ಆಸ್ತಿ. ನಮ್ಮ ತಾತ ಏನಾದ್ರೂ ಅವರಿಗೆ ಬರಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಳು. 'ಅದೆಂಗೆ ಬತ್ತಾರೆ, ಬಲ್ಲಿ. ನಾನು ನನ್ನ ಜಮೀನು ಕೊಡೋಳಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದಳು.

ಬಿ.ಡಿ.ಎ. ನೋಟಿಫಿಕೇಶನ್ ಸುದ್ದಿ ಮೊದಲಿಗೆ ತಂದವನೇ ವೆಂಕಟೇಶ. ಆ ದಿನ ಪೇಪರ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಓಡಿಬಂದು, 'ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಜಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರು ನೋಟಿಫೈ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಕರೆಗೆ ಆರು ಲಕ್ಷ ಕೊಡ್ತಾರಂತೆ. ಈ ಡಬ್ಬ ಆಟೋ ಬಿಸಾಕಿ, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ತಗೋತೀನಿ' ಎಂದು ಕುಣಿದಾಡಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವನು ಅವರಮ್ಮನನ್ನು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಕೊಡಿಸುವಂತೆ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ಒಂದರ್ಧ ಎಕರೆ ಜಮೀನಾದರೂ ಮಾರಿ ಕೊಡಿಸುವಂತೆ ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದಿದ್ದ. 'ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದಳು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮಳ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಲು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ಖಾಲ್ಪ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಹಾಗೂ ರಕ್ತಸ್ರಾವದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಏನೇನು ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟರೂ ವಾಸಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಬ್ಬರು ಡಾಕ್ಟರು ಕಿಡ್ನಾಯಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂದಾಗ ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆತಂಕ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಕಿಡ್ನಾಯಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಆತನ ಸಂಶಯ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು. ಗರ್ಭಕೋಶದ ಕೊರಳಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಎಂದಿದ್ದರು ಅಲ್ಲಿನ ಡಾಕ್ಟರು. 'ಕರೆಂಟ್' ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹಾಗೂ ರಾಶಿಗಟ್ಟಲೆ ಔಷಧಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಗುಣಮುಖವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಆಕೆಯ ತಲೆಯಮೇಲಿನ ಕೂದಲಿನಂತೆ ಇದ್ದಬದ್ದ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿಯಾಯಿತು. ಹರಿಯುವ ರಕ್ತದ ಕೋಡಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರೊಂದು

ದಿನ ತಮ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದು ಇದ್ದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು: 'ಬೇರೇನೂ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊ. ನಾವು ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೇನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ' ಎಂದರು. ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರು ಜಮೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶ ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಕರೆಗೆ ಆರು ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳಿಗೆ ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇನೋ ಎಂಬ ಆಸೆ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯಿತು. 'ಆಸ್ತಿ ಹೋದ್ರೂ ಹೋಗ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕತಾಯಿ ಉಳ್ಳರೆ ಸಾಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಯವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಿದ್ದ ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಮನೆಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮಯ್ಯನೂ ಒಳ್ಳೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವವನಾಗಿದ್ದು ಇದ್ದ ಜಮೀನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಆಗ ಅಮೃತಹಳ್ಳಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ದೂರವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ತರಕಾರಿ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾರಲು ಕೆ.ಆರ್. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೆ ನಗರದ ಗೀಳು ಬಿದ್ದು ಇತ್ತ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ರೈತನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಅತ್ತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಓದಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿವರು ಪೋಕರಿ ಹುಡುಗರ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಸಿನಿಮಾ ಅಂತ ಅಲೆದಾಡುವುದು, ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು, ಬೀಡಿ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವುದು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನವರ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. 'ಹೊಲ್ದಾಗಾದ್ರೂ ಗೇಯಿ ಅಥ್ಲಾ ಏನಾದ್ರೂ ಬದುಕು ಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿ ಮಾಡ್ಕೋ' ಎಂದು ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಬಯ್ಯತೊಡಗಿದಾಗ ಯಾರದೋ ಆಟೋ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಓಡಿಸತೊಡಗಿದ. 'ಏನೋ ಈ ಎರಡಕ್ಕೆ ಜಮೀನಿದೆ. ಇರೋಬ್ಬ ಮಗನಿಗೆ ಮುಂದೇ ಇದೇ ದಿಕ್ಕು' ಎಂದು ಸಾಂತ್ವನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ.

ಆ ಜಮೀನಿನ ಮೂಲೆಯ ತೋಡುಬಾವಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಆಕೆಯ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಸಮಾಧಿಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ್ದಳು, 'ನೋಡೋ, ನಾವು ಸತ್ತಮೇಲೆ ನನ್ನೂ, ನಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಹೂಳ್ಳೇಕು. ಜಾಗ ಗುರ್ತಿಟ್ಟೋ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಗರ್ಭಕೋಶದ ಕೊರಳಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಗಿ ಸಾವಿನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಈಗ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದುದು ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರು ಜಮೀನನ್ನು ಸೈಟುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಸಮಾಧಿಗಳ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಆತಂಕವಿದ್ದುದು ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರು ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೆ ಆಕೆ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೂಳುವುದು ಎಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು. ಗಂಡ ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಬಳಿ ಈ ವಿಷಯ

ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಗೋಳಾಡಿದ್ದಳು. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೂ ಏನೂ ಹೇಳಲು ತೋಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದ. ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ನವರು ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅವರ ಪ್ಲಾನ್ ಪ್ರಕಾರ ಲೆವೆಲ್ ಮಾಡಿ ಲೇಔಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೇರ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಊರಿನ ಸ್ಮಶಾನಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಕೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ದುಗುಡದಿಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಆಕೆ ಎರಡು ದಿನ ಊಟಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಂತ್ಯಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಟೋ ಸದ್ದು ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಹಸಿವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಿನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನೇ ಒಂದಷ್ಟು ಅನ್ನ, ಗಂಜಿ ಮಾಡಿ ಆಕೆಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆಕೆಯನ್ನು ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಬಂದ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನೂ ಮನೆಗೆ ಏನೂ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವನು ನಗರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಠೋರನಾದನೆ? ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗನೇ ಆಗಿ ರೈತನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಮ್ಮನ ಸೆರಗು ಬಿಡದ ಕೂಸಾಗಿ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮುದ್ದಿನ ಮಗನಾಗುತ್ತಿದ್ದನೆ?

ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆ ಆಟೋದ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ವೆಂಕಟೇಶ ಆಟೋವನ್ನು ಶೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಅದೇ ಶೆಡ್ ಅಲ್ಲವೆ ಮೊದಲು ಎತ್ತುಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿದ್ದಿತ್ತು! ಎಂಥ ಜೋಡಿ ಎತ್ತುಗಳವು! ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾಗಡಿ ದನಗಳ ಪರಿಷೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನೀನು ಬರುವುದು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಚಿಕ್ಕಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಎತ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ. ತಂದ ಮರುದಿನ ಊರವರೆಲ್ಲಾ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿನ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಿಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ದನಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸೈಟುಗಳ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸಿತು ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ.

ಆಟೋ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ವೆಂಕಟೇಶ ನೇರ ಅಡಿಗೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಏನೋ ಹೇಳಿದಳು. ವೆಂಕಟೇಶನೂ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ತಮ್ಮಯ್ಯನೂ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೀಗೆಯೇ ರಾತ್ರಿ ಹೊರಗೆ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದ. ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಾ ಬಿಡುವ ಹೊಗೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಾರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಮಯ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೋ ಎರಡು ಗಂಟೆಯೋ ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಕರೆದಳು. ಅವಳನ್ನು ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೇನೋ ಎಂದು ಕೊನೆಯ ದಮ್ಮ ಎಳೆದು ಬೀಡಿ ತುಂಡು ಬಿಸಾಕಿ, ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದು ಒಳಗೆ ನಡೆದ. ಲೈಟ್ ಹಾಕಿದ. 'ಬೇಡ, ಆಫ್ ಮಾಡು' ಎಂದಳು ಕೈಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರೆಮಾಡುತ್ತಾ. ಆಫ್ ಮಾಡಿ ಆಕೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ಮೇಲೆತ್ತಲು ಹೋದ. 'ಬೇಡ, ಇಲ್ಲೇ ಕೂತ್ಕೋ' ಎಂದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಅವಳ ಪಕ್ಕ ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿ ಕೂತ. ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅವಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. 'ಹೊಟ್ಟೋವು ಜಾಸ್ತಿ ಆಗದೇನು? ಮಾತ್ರ ಕೊಡ್ತಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಬೇಡವೆಂಬಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವಳ ಯಾತನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಕಿದ್ವಾಯಿಯ ಡಾಕ್ಟರು ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಅವಳ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗದ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಸಾವಾದರೂ ಬೇಗ ಬರಬಾರದೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದೈದು ನಿಮಿಷ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು, 'ನಾಳೆ ಹೊತ್ತಾರೆ ಒಂದೈದು ಸ ಮಾಡು. ನಂ ಜಮೀನು ನಂಗೆ ಉಳಿಯಾಂಗಿಲ್ಲ. ಹೆಬ್ಬಾಳದ ಮಶಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾ ಸತ್ ಮೇಲೆ ಹೂಳೋಕೆ ಜಾಗ ಐತಾ ನೋಡ್ಕಂಡು ಬಾ' ಎಂದಳು. 'ಹೇ, ಆ ಮಾತ್ಯಾಕೆ? ನಿಂಗೇನೂ ಆಗಲ್ಲ. ಔಷಧಿ ತಗೊಳ್ತಾ ಇದೀಯ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗ್ತದೆ' ಎಂದ. ಆ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸರಿ ರಾತ್ರಿಯ ನೀರವದಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರದ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಶಬ್ದ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಆ ಶಬ್ದ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅದು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆನ್ನಿಸಿ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಗೋಡೆಯ ಗೂಡಲಿದ್ದ ಆ ಗಡಿಯಾರವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರನಡೆದು ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬೇಗ ಬೆಳಗಾಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಗಂಜಿ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಹೆಬ್ಬಾಳದ ಸ್ಮಶಾನದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಮಶಾನದ ಕಡೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಓಡಾಡಲೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಗೆ ಇದ್ದ ಸ್ಮಶಾನದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ ಗಾಡಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಊರಿನ ಜನ ಆ ಸ್ಥಳದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕತಾಯಿಯ ಅಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ಆ ಸ್ಮಶಾನದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ತೋಡುಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ

ಬಟ್ಟೆಒಗೆಯುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದೂ, ಯಾರೋ ಅಗಸರವಳು ಆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯಲು ಹೋಗಿ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದು ಅವಳ ದೆವ್ವವೇ ಆ ರೀತಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಆ ಬಾವಿಯು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಅದರ ಮೇಲೇ ಒಂದು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲ್ ಬಂದಿತ್ತು. ತಮ್ಮಯ್ಯ ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಸ್ಸು ಒಂದು ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಹೋಗಬಹುದಾದಷ್ಟಿದ್ದ ರಸ್ತೆ ಊರಗಲವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಮಶಾನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅಳಿದುಳಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದ ತಮ್ಮಯ್ಯ 'ಈಗಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವಗಳ ದಿಗಿಲೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಈಗ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕ್ರಿಮೆಟೋರಿಯಂ ಒಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅಳುಕು, ಅಂಜಿಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಸ್ಮಶಾನದೊಳಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ. ಕಾಲಿಡಲೂ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದಂತಿತ್ತು; ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಸತ್ತವರನ್ನು ಹೂತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಜಾಗ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬಾತ ತಮ್ಮಯ್ಯನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು 'ಏನು ಬೇಕು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ತಮ್ಮಯ್ಯ ಆತನನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆತನ ದನಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು, ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಏನಿಲ್ಲಾ' ಎಂದ. 'ಮತ್ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಓಡಾಡ್ತಿದೀಯ? ನೀನೇನು ಮೂಳೆಗೇಳೆ ಕದಿಯೋವೋನು ಅಲ್ಲ ತಾನೆ?' ಮತ್ತೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಡಸು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಭಯವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿತು. 'ಮೂಳೇನೂ ಕದೀತಾರ?' ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದ. 'ಯಾಕೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಘಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಲೆಬುರುಡೆ, ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಮಡಿಕಲ್ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್‌ಗೆ ಮಾರೋದು ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲಾ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ?' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎದ್ದು ಕೂತ. ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಎಂಥದೋ ಭಯವಾಗಿ ಹೊರನಡೆದ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ರಿಮೆಟೋರಿಯಂನಡೆಗೆ ನಡೆದ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನೆರೆದಿದ್ದರು. 'ಯಾರೋ ಸತ್ತೋಗವ್ವ' ಎಂದುಕೊಂಡ. 'ಕರಂಟ್'ನಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದನ್ನು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಎಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿದ್ದ ಅಷ್ಟೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರೂ ಎಂಥದೋ ಅಘೋಷಿತ ಮೌನವಿತ್ತು. ಜನ ಪಿಸುಪಿಸು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನಡುವೆಯೇ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಮುನ್ನಡೆದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶವವನ್ನು ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊದಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ ಕೈಮುಗಿದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೂ ಮಾಡಲು ತೋಚದೆ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಅಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಎಲ್ಲ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಏರು ದನಿಯಲ್ಲಿ 'ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಆಯಿತಾ?' ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. 'ಆಯ್ತು ಆಯ್ತು. ಟೈಂ ಆಯ್ತು ಬೇಗ ತಗೊಂಡು ನಡೀರಿ' ಎಂದರು. ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಶವವನ್ನು ಒಯ್ಯಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಶವವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲು ತೊಡಗಿದಂತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ

ಹೆಂಗಸರ ಗೋಳಾಟ ಜೋರಾಯಿತು. ಒಬ್ಬಾಕೆ ಆ ಶವದ ಮೇಲೆಯೇ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದಳು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರು ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮಯ್ಯ ಆ ಜನರ ಜೊತೆಯೇ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಒಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೋಣೆಯಿತ್ತು. ಶವವನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಥದೋ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವೊಬ್ಬರು ಒಳಗಡೆಯ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮಯ್ಯನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟ. ಆ ಕೋಣೆ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು; ಎಂಥದೋ ಕಮಟು ವಾಸನೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಇದನ್ನು 'ಕಮಟೋರಿಯಾ' ಎನ್ನಾರೇನೋ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಗೂಡಿನಂತಿದ್ದು ಅದರ ಮುಂದುಗಡೆ ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಯಂತಿತ್ತು. ಆ ಗೂಡಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾದ ಬಾಗಿಲೊಂದಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ಶವವನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬಾತ 'ಇಲ್ಲಿಡಿ' ಎಂದು ತೋರಿಸಿದ. ಶವವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ಟೆಚರ್‌ನಂತಿದ್ದ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಆಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನನ್ನು ಅಂಥದೇ ಸ್ಟೆಚರ್ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದುದು ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂಕುನುಗ್ಗಲಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶವವನ್ನು 'ಇಲ್ಲಿಡಿ' ಎಂದು ತೋರಿಸಿದಾತ ಯಾವುದೋ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಎಳೆದ. ಗೂಡಿನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಒಳಗಡೆ ಬೆಂಕಿ ಧಗಧಗ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. 'ಜಾಗಬಿಡಿ, ಜಾಗಬಿಡಿ' ಎಂದು ಶವದ ಒಂದು ಕೊನೆಗೆ ಬಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ 'ಸ್ಟೆಚರ್' ಅನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದ. ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನ ಎಲ್ಲಾ 'ಗೋವಿಂದಾ, ಗೋವಿಂದಾ' ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಶವ ಒಳಗೆ, ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳೊಳಗೆ ಹೋಯಿತು. ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಶವಕ್ಕೆ ಹೊದಿಸಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ, ಹೂಗಳೆಲ್ಲಾ ಉರಿಯತೊಡಗಿದವು. ಜನರ 'ಗೋವಿಂದಾ, ಗೋವಿಂದಾ' ತಾರಕಕ್ಕೇರಿತು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಎಳೆದ, ಗೂಡಿನ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು. ಜನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಹೊರನಡೆಯತೊಡಗಿದರು. ಆ ಕಂಬಿ ಎಳೆದಾತ ಸಂಜೆಬಂದು ಅಸ್ಥಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಸೆಖೆ, ಕಮಟು ವಾಸನೆ ತಡೆಯದಂತಾಗಿ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹೊರಬಂದ. ಟವೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ. ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಆತನ ಎದೆಬಡಿತ ಜೋರಾಗಿತ್ತು, ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವರಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕಿದ.

ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸಂಜೆ ಹೊರಗೆ ಕೂತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆಕೆಯೂ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗಿನಿಂದ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಡೆ ಬಂದು ಒಂದು ಬೀಡಿ ಸೇದಿ ತುಂಡನ್ನು ಎಸೆದು ಒಳಹೊರಟ. ಇವನ ಹೆಜ್ಜೆ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಕಣ್ಣುತೆರೆದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಕೂತ. ಇಬ್ಬರೂ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

'ಜಾಗ ನೋಡ್ಕುಂಬಂದ್ಯಾ?' ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು.

ತಮ್ಮಯ್ಯ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಆತನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಹೇಳಲು ತೋಚಲಿಲ್ಲ.

‘ನೀನ್ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಯೋಚ್ನೆ ಮಾಡ್ತೀಯ? ಏನೂ ಆಗಲ್ಲ ಸುಮ್ಮಿರು’ ಎಂದ ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ.

‘ಮತ್ತೇ ಅದೇ ರಾಗ ಎಳೀತಾ ಇದೀಯಾ. ನಾ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳು. ಸಾಯೋವೋಳ್ ನಾನಿದೀನಿ. ನಿನಗೇನ್ ಕಷ್ಟ’ ಕೊಂಚ ಗಡುಸಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿದಳು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ.

ತಮ್ಮಯ್ಯ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೇಳಲು ಹೊರಟ. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಕೈಚಾಚಿ ಆತನ ಕಾಲುಹಿಡಕೊಂಡಳು.

‘ಕೂತ್ಕೋ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಎದ್ದೋಗ್ತೀಯ? ಏನಾಯ್ತು ಹೇಳು’ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

ತಮ್ಮಯ್ಯ ಕೂತು ಮತ್ತೆ ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿದ.

‘ಇಲ್ಲ ಬಿಡು, ಆ ಮಠಾದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹೂಳ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಕರೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಡತಾರಂತೆ’. ಇಷ್ಟು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಮಾತು ಹೂತುಹೋಗುವಂತಾಯಿತು. ಟವೆಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನ ಮುಖ ನೋಡಲು ಧೈರ್ಯವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಕೆಯೆಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಆಕೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಆಡಿಸಿದ. ಆ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಜೋರಾಗಿ ಅಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು.

‘ನಮ್ ಜಾತಿ ಎಲ್ಲಾ ನಾಶ ಆಗೋಯ್ತು. ನಾವೇನ್ ಬ್ರಾಂಬರಾ ಸತ್ ಮೇಲೆ ಸುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ? ನಾವೇನ್ ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದೀವಾ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಆಗೋಕೆ?’ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು.

ಆಕೆ ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಆಗ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ಲೇಗ್ ಬಂದಾಗ ಸತ್ತವರನ್ನೆಲ್ಲ ಜಾತಿಗೀತಿ ನೋಡದೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ‘ನಾನೇನ್ ರೋಗಿಷ್ಟೇನಾ ಸುಡೋಕೆ.....’ ಎನ್ನಲು ಹೊರಟವಳಿಗೆ ಆಕೆಯೂ ರೋಗಿಷ್ಟೆ ಎನ್ನುವುದು ನೆನಪಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ತಮ್ಮಯ್ಯ ಕೈಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಹೊರಬಂದು ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಬೀಡಿ ಹಚ್ಚಿದ.

ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಲೈಟ್‌ಗಳು ಆಫ್ ಆದವು. ವೆಂಕಟೇಶನ ಊಟವಾಗಿರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡ ತಮ್ಮಯ್ಯ. ‘ನಾನ್ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೋ ಮೊದಲು ಒಂದ್ ಮದ್ದೆ ಆಗಿ ಸೊಸೇನ್ ಮನೇಗ್ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಾ’ ಎಂದು ಆಗಾಗ ಗೋಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ. ‘ನಾನು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ತಗೊಳ್ಳೋವರೂ ಮದ್ದೆ ಆಗಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಟೇಶ. ಅವನು ಮದುವೆ ಮುಂದೂಡಲು ಅದೊಂದೇ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲ

ಅಂತ ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ‘ಮದ್ದೇ ಆಗಿ ಹೆಂಡ್ತೀ ಮನೇಗ್ ಬಂದ್ರೆ ಅವಳು ಅಮ್ಮನ ರಕ್ತದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒಗೆಯೋದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ಗಲೀಜು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಒಗೀಬೇಕಾಗ್ತದೆ ಅಂತ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ’ ಎಂದು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಗೇ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟಾಗ ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು. ಎದ್ದು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಹೋದ. ಅವಳನ್ನು ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮೈ ತೊಳೆದು ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

‘ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಸಮಾಧಿ ಹತ್ರ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗು’. ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋದಲ್ಲ, ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಅಂತ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಯೋಚಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೇ ಹೇಳಿದಳು, ‘ವೆಂಕಟೇಶನ್ನ ಎಬ್ಬಿಸು. ಅವನ ಆಟೋ ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಹೋಗ್ತದೆ’ ಎಂದಳು.

ತಮ್ಮಯ್ಯ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ದಿಂಬಿಟ್ಟು ಒರಗಿಸಿ ಕಂಬಳಿ ಹೊದಿಸಿ ಮಗನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕರೆತಂದರು. ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೂ ಬೆಳೆಬೆಳಗ್ಗೆ ಆಕೆಯ ಆಸೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಕಲ್ಲುಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನ ಮೈಯನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿಹಾಕಿತು. ಆಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಜಜ್ಜಿದಂತೆ ನೋವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತುಟಿಕಚ್ಚಿ ನೋವು ತಡೆದಳು. ಆಕೆಯ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಸಮಾಧಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ತಂದಿದ್ದ ದಿಂಬನ್ನು ಇಟ್ಟು ಆಕೆಯನ್ನು ಒರಗಿಸಿ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಬೀಡಿ ಸೇದಲು ಒಂದಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೂತ. ವೆಂಕಟೇಶ ಆಟೋ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪೊದೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋದ.

ಬೆಳಗಿನ ಮಂಜು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೂರದ ಎಲ್ಲವೂ ಮಸಕು ಮಸಕು. ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಬಾರಿ ಒಡಾಡಿದ್ದರೂ ಆಕೆಗೆ ಆ ದಿನ ಎಲ್ಲ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಆಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಬೀಳುಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೇ ಎಲ್ಲವೂ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಾಗಿದ್ದ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳು ಇಂದು ಲೇಔಟು, ಸೈಟುಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಕರುಳು ಬಗೆದಂತೆ ಹೊರಹಾಕಿ ರಸ್ತೆ, ಚರಂಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರಸ್ತೆ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಮನೆ, ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತವೆನ್ನಿಸಿತು. ಬೀಸುವ ತಣ್ಣನೆ ಗಾಳಿ ಮಂಜಿನಿಂದಾಗಿ ಕೊಂಚ ಚಳಿಯೇ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಹೊದೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯಂತಾದಳು. ಲೇಔಟುಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸ್ಮಶಾನದಂತೆ ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿತು. ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹಾಕಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳು ಸಮಾಧಿಯ ತಲೆಕಲ್ಲುಗಳ ಹಾಗೆ.....

7

ಶೋಧ

ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ವಾರವೂ ಕಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯ ಪತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲಿದ್ದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ 'ವಿಕಾಸ್ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಕೂಡಲೇ ಬಾ' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ತುರ್ತು ವಿಷಯ ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಏನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ದಿನ ಸಂಜೆ ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಕೈ ಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ಕೇರಾಟೇಕರ್ ಬಂದು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನನಗಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಎಂಥದೋ ಸೀರಿಯಸ್ ವಿಷಯವೇ ಇರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣ ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಹೊರಟೆ.

ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು, 'ನಿನಗಾಗೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬಾ,

ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಹೆಗಲಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಹೊರಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನಾನು ಅವರಿಗಿಂತ ಒಂದಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರವಿದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ನಡೆಯುವುದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಲೈಬ್ರರಿ ದಾಟಿ ಬರುವವರೆಗೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ನನಗಂತೂ ಕುತೂಹಲ, 'ಅದೇನಿರಬಹುದು ಈ ಮನುಷ್ಯ ಇಷ್ಟು ಅರ್ಜೆಂಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಿರುವುದು' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. 'ಈ ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೀಯಾ?' ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮೌನ ಮುರಿದರು. 'ಏನಿಲ್ಲ' ಎಂದೆ. 'ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬರಲು ತಯಾರಿದೀಯಾ?' ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. 'ಎಲ್ಲಿಗೆ?' ಕೇಳಿದೆ. 'ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಮಾಯಾಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ, ಬರೀಯಾ ಹೇಳು' ಎಂದರು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ದು ಎಂಥದಾದರೂ ಹುಚ್ಚು ಆಲೋಚನೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವೆಂಕಟಗಿರಿ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು. ಎಲ್ಲರೂ 'ತಿಕ್ಕಲು ಮೇಷ್ಟ್ರು' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ. ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದವರು. ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವೆಂಕಟಗಿರಿ ನೋಡಲು ಪಕ್ಷಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಸಲೀಂ ಅಲಿಯ ತರಹ ದಪ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದ ಎತ್ತರವೂ ಇಲ್ಲದ ಪೀಚಲು ವ್ಯಕ್ತಿ.

ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದದ್ದು ನೋಡಿ 'ಯಾಕೆ, ಬರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇನು?' ಎಂದರು. ನಾನು ಎಚ್ಚೆತ್ತು 'ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ.....' ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಬಾ' ಎಂದು ಅವರ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಮನೆ ತಲುಪುವವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ರೂಮಿನ ಒಳಹೊಕ್ಕ ನಂತರ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತಮ್ಮ ಟೀಬಲ್ಲಿನ ಡ್ರಾಯರಿನಿಂದ ಒಂದು ದಪ್ಪನೆಯ ಕವರೊಂದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದರು. ಅವರ ಮಾಯಾಲೋಕ ಈ ಕವರಿನಲ್ಲೇ ಇದೆಯೇನೋ ಎಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕವರಿನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಟೀಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದರು. ಯಾವುದೋ ಓಬೀರಾಯನ ಕಾಲದ ನೋಟ್‌ಬುಕ್ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಫೋಟೋಗಳು ಇದ್ದವು. ಆ ಫೋಟೋಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಿದು, ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದು, ಚಿತ್ರಗಳು ಹಳದಿಯಾಗಿ ಮಸಕಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದೊಂದೇ ಫೋಟೋ ತೆಗೆದು ನೋಡತೊಡಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಚಿತ್ರಗಳು. ತಡಿಕೆಯ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಬಹುಪಾಲು ಬೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದ ಜನ. ಯಾವುದೋ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನೋಟ್‌ಬುಕ್ ಅಂತೂ ಚೂರು ಚೂರಾಗಿತ್ತು. ಹಾಳೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಹಪ್ಪಳದ ಹಾಗೆ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಬರಹ

ಎಲ್ಲಾ ಮಸಕು ಮಸಕಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ, 'ಯಾರು ಈ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನ? ಏನಿದು ಫೋಟೋ, ನೋಟ್ಸ್?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

'ಬಹುಶಃ ನೀನು ಜುರಪ್ಪನವರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾವ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಕೇಳಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ; ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಯಾವುದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕುತೂಹಲ, ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನಾನೂ ಸಹ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅವರಿದ್ದದ್ದು ಐವತ್ತು ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಅವರ ಮಗ ಹೋದವಾರ ಈ ಫೋಟೋ ಮತ್ತು ನೋಟ್‌ಗಳನ್ನು ನನಗೇನಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಹೋದ. ಹಾಗೇ ನೋಡ್ತೀರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿ ಮಾಡ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಎದ್ದು ಹೋದರು.

ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದೆ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯ ಖಾಸಗಿ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಬಹಳ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದವರು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯ. ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಧಿಮಾಕಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆದರೆ ನಯ ನಾಜಾಕಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಅವರ ನಡತೆಯಿಂದ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಅವರ ತಿಕ್ಕಲುತನದಿಂದಾಗಿ ಆಕೆ ಯಾರೊಟ್ಟಿಗೋ ಓಡಿಹೋದಳಂತೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಓಡಿ ಹೋದಂದಿನಿಂದ ಆತ ತಿಕ್ಕಲು ತಿಕ್ಕಲಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನನಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೂ ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಕುತೂಹಲ ತೋರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಅವರೇ ಗಮನಿಸಿ ನನಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರು, ಓದಲು ಹಲವಾರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಆಗಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಫಿ ತಂದು ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿರಿಸಿ, ಒಂದು ಚೇರನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಳೆದು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕೂತರು. 'ನನ್ನ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೇಳಿರಿಯದ ಒಂದು ಹೊಸ ಟ್ರೈಬ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಜುರಪ್ಪನವರು ಈ ನೋಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಫೋಟೋಗಳು ಸಹ ಅದೇ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರದ್ದು. ಈ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರು 'ಹಾಲರು' ಎನ್ನುವ ಟ್ರೈಬ್ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹೆಸರನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಿಯೂ

ಓದಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಈ ಹಾಲರ ಬದುಕು, ರೀತಿನೀತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಅವರದು ಹಿರಿತನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೈಮೋಟಿ ನಡೆಸುವ ಹಿಂಸಾಪೂರಿತ ಬದುಕಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಅಸಹನೀಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ನಾಗರಿಕತೆಯ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬೇಸತ್ತುವರಿಗೆ ಈ ಹಾಲರ ಬದುಕು ಪಾಠವಾಗಬಲ್ಲದು'. ನಾನು ಕಾಫಿ ಹೀರುತ್ತಾ ಅವರೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

'ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ನಾಗರಿಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೇವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾಳುಗಡೆವುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಯಂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂಸೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ ವಿಕಾಸ್, ಹಾಲರನ್ನು ಹುಡುಕೋಣ, ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಮಾನವೀಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳೋಣ.....'

'ಅಲ್ಲಾ, ಜುರಪ್ಪನವರಿದ್ದದ್ದೇ ಐವತ್ತು ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಅವರು ಹಾಲರನ್ನು ಕಂಡು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆಯೋ! ಇನ್ನೂ ಹಾಲರು ಹಾಗೇ ಬದುಕುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲೆರಿ? ಅವರಿಗೂ ಈ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಕೃತ್ರಿಮತೆ, ವಂಚಕತನ ಅವರೂ ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು' ನಾನೆಂದೆ.

ಸುಮ್ಮನಾದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತರು. ಒಂದೈದು ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಬಂದು ಚೇರಿನ ಮೇಲೆ ಕೂಡುತ್ತಾ, 'ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ' ಎಂದರು.

'ಹೋಗಲಿ, ಹಾಲರಿರುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ?' ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲ ನನ್ನಲ್ಲೂ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು.

'ಕೊಡಗು- ಕೇರಳದ ಗಡಿಯ ಮಾಕುಟ್ಟು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ. ಕೊಡಗಿನ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ, ಯಾರಾದರೂ ಮಾಕುಟ್ಟು ಕಾಡನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಗೈಡ್ ಆಗಿ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ. ನಾವು ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಡೋಣ, ತಯಾರಾಗು' ಎಂದರು.

ಜುರಪ್ಪನವರ ನೋಟನ್ನು ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ನನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ತಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಓದಿದೆ. ಹಾಲರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಜುರಪ್ಪನವರು ವರ್ಣಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲರು ಸ್ನೇಹಜೀವಿಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಹೊಡೆದಾಟಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರೈಮೋಟಿಯಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಟವಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲ.

ಹಾಲರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಪರಸ್ಪರ ಮೆಚ್ಚುವ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಹಾಲರ ಸಮುದಾಯವೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬವಿದ್ದಂತೆ. ಆಹಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಅವರದು ಇವರದನ್ನುವ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾದವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಯಸ್ಸಾದವರು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬೇಸಾಯ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಹಾರದ ಹಂಚುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ. ಅವರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಉಳಿದದ್ದು ಇತರರಿಗೆ.

ಅವರದು ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹಡೆಯುವ ಪವಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯ ನೆರವೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ. ಹಾಲರು ಹೆಣ್ಣು ದೈವವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜುರಪ್ಪನವರು ಆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಂಡರಂತೆ. ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಳದ ದೇಗುಲದ ಮಧ್ಯೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಂತಹ ಅವರಣ. ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಒರಟು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಶಿಲ್ಪ. ಗರ್ಭವತಿಯ ಸೂಚಕವೆಂಬಂತೆ ಉಬ್ಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಆಕೃತಿ. ಆ ವಿಗ್ರಹದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸುರಂಗ. ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾಗಿದ್ದ ಸುರಂಗವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರೊಳಗೆ ಅವರು ಪೂರ್ತಿ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆ ಸುರಂಗದೊಳಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕೋಣೆಗಳಂತಹ ಗೂಡುಗಳು. ಹಾಲರಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರನ್ನು ಆ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಗಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹಾಲರ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರು ಪುನಃ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಸತ್ತವರನ್ನು ತಾಯಿ ದೇಗುಲದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸುರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೂತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ದೇವಾಲಯದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹತ್ತನ್ನೆರಡು ಕೋಣೆಗಳಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಕೂಡಬೇಕಾದಾಗ ಆ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂರ್ವಜರ ಆತ್ಮಗಳು ಆ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಗರ್ಭ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವೆನ್ನುವುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಜುರಪ್ಪನವರು ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಜುರಪ್ಪನವರು ಹಾಲರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಭತ್ತು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಬಳಿ ನಾಗರಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜುರಪ್ಪನವರ ನೋಟ್ ಬುಕ್‌ನ ಕೊನೆಯ ಪುಟಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಏನೇನಿದ್ದವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅರವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯ ಕಾಡಿನ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯನ್ನೂ ಬಗೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರಿಗೆ ತನ್ನ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸೋಂಕನ್ನು ತಗುಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಲರು ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಲ್ಲಿ

ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುವುದೇ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಅನುಭವವಾಗಬಹುದೆನ್ನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಾನೂ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸತೊಡಗಿದೆ.

* * *

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲರ ಗೆಳೆಯ ಕಾರಿಯಪ್ಪ ಮಾಕುಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ಗಿರಿಜನರ ಕುಡಿಯರ ಭೀಮ ಎನ್ನುವವನನ್ನು ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೇ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೊಂದು ಕೋವಿಯೊಂದನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಭೀಮನಂತೂ ಮಹಾಭಾರತದ ಭೀಮನ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾಗಿದ್ದ. ನಾವು ಹೊರಡುವ ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವವೇ ಕಾರಿಯಪ್ಪ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನವರೆಗೂ ಜೇಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಜೇಪು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಗುಡ್ ಲಕ್'. ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ತಲಚೇರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂದು ಹತ್ತಿರದ ಕಾಕಾ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಫೋನ್ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಿ ಹೊರಟ.

ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳು- ಪೆನ್ನು, ಕಾಗದ, ಕ್ಯಾಮೆರಾ, ಟಾರ್ಚ್, ವಾರಕ್ಯಾಗುವಷ್ಟು ಆಹಾರ, ಕೆಲವು ಔಷಧಗಳು, ಹೊದಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಭೀಮ ಒಂದು ಚೀಲ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಡ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೋವಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಬಲಗೈಲಿ ಉದ್ದನೆ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಗಿಡ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ದಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ತಲೆಗೆ ಒಂದು ಕ್ಯಾಪ್ ಹಾಕಿ ಭೀಮನ ಹಿಂದೆ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸರಸರನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್ ಹೊರಟ ಶಾಲಾಬಾಲಕನ ಉತ್ಸಾಹ, ಹುರುಪು ಇತ್ತು. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, 'ಕುಡಿಯರು, ಎರವರು ಮತ್ತು ಕೊಡವರು ಇಲ್ಲಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು. ಹಾಲರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿ'. ಭೀಮನಂತೂ ಮಾತೇ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಗರದವರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಆತನಿಗೆ ಸಂಕೋಚವಿತ್ತೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಏನಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ, 'ಹೌದು' ಅಥವಾ 'ಇಲ್ಲಾ' ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಬಿಡದೆ ಅವನನ್ನು ಹಾಲರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಅವನಿಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಅವನ ತಾತ ಮುತ್ತಾತಂದಿರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಭೀಮನ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಂದೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದರು ಅಥವಾ ಅವರು ಹೊರದೂಡಲ್ಪಟ್ಟರು. ಈಗಿನ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರೆಲ್ಲಾ ಅವರಿವರ ಕಾಫಿ ಎಸ್ಟೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಒಂದು ಪಾಳುಗುಡಿ ಇತ್ತೆಂದು ಅವರ ತಾತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಭೀಮ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡ. ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ನಾವು ಹೇಳಿದೆವು.

ಹೊರಟಂತೆ ಕಾಡು ಹೆಚ್ಚೆಷ್ಟು ದಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕೇ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಾರದಷ್ಟು ಮರಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. 'ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗುವ ದಾರಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ತಾನೇ' ಎಂದು ಆಗಾಗ ನಾನು ಭೀಮನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು ಫೀಳಿಡುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು' ಭೀಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸರ ಸದ್ದಾದರೆ ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನಿಗೂಢದ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಸದ್ದುಗಳಿಗೆ ಕಿವುಡಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮತ್ತು ಭೀಮ ಯಾವುದರ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಬಿರುಸಿನ ನಡಿಗೆ ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ತಂದಿತ್ತು. ಗಿಡಮರಗಳ ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ, ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ತರಚಿ ಗಾಯಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಲುಗಳೇನು, ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತ ಹೀರುತ್ತಿದ್ದ ಜಿಗಣೆಗಳು. ಅವು ಕಾಲು ಏರಿ ರಕ್ತ ಹೀರಿ ದಪ್ಪಗಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವವರೆಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಒರತೆಗಳು, ಹರಿಯುವ ಝರಿಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಸಿವಾದಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೂತು ತಂದಿದ್ದ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭೀಮ ಅದೆಲ್ಲೆಂದಲೋ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಕಾಡುಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಭೀಮ ಜೊತೆಗಿರುವವರೆಗೂ ಯಾವ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿ ಬಂದರೂ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭೀಮ ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮರೆಯಾದರೆ ಅವನು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವವರೆಗೂ ಏರಿದ ಎದೆಬಡಿತ ತಗ್ಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಲು ಭೀಮ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತ ಸ್ಥಳ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೈಲಾನ್ ಟೆಂಟ್ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದಷ್ಟು ಒಣ ಕಡ್ಡಿ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಕಾವಲು ಕೂತಿದ್ದಾಗ ನಾವು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭೀಮನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲೇ ಬೆಂಕಿಯ ಪಕ್ಕ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೂರು ದಿನಗಳಾದವು. ಅದೆಷ್ಟು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇಗುಲವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹಾಲಿರಲಿ ಒಂದು ನರಪಿಳ್ಳೆಯೂ ಎಲ್ಲೂ ಎದುರಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮಳೆ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮರದ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸರೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಯ್ದು ಒದ್ದೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. 'ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ಹೀಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುದಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆದಾಡುವುದು? ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗೋಣವೇ?' ಎಂದು ಪ್ರೊಫೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ನಕ್ಕರಷ್ಟೆ, ಉತ್ತರವೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಭೀಮನ ಹಿಂದೆ ಮುನ್ನಡೆದರು.

* * *

ಆ ದಿನ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಯ್ದಿದ್ದೆ. ರಾತ್ರಿ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ಚಳಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಾ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲು ತೋಚದೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೆ. ಆಗಾಗ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರುಚುವ ಸದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಾಡು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ಅವರು ಹೊದಿದ್ದ ಕಂಬಳಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ನಾನು 'ಏನೆಂದು' ಕೇಳಲು ಹೊರಟಾಗ ಸುಮ್ಮನಿರುವಂತೆ ಕೈ ಮಾಡಿದರು. ಎಂಥದೋ ಶಬ್ದವನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಹಾಗಿತ್ತು ಅವರ ಮುಖಚರ್ಯೆ. 'ತಮಟೆ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆಯಾ?' ಕೇಳಿದರು ಪ್ರೊಫೆಸರ್. ನನಗಂತೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತಿತ್ತು ಅವನ ನೋಟ. 'ಏನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ' ಎಂದೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ. 'ಇಲ್ಲ, ನೋಡು ಎಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ' ಎಂದರು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಎಲೆಗಳ ಚರಪರ ಸದ್ದೂ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು. ಭೀಮನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. 'ಎಂಥ ಶಬ್ದವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ಹೇಳಿದ್ದ ಪಾಳುದೇಗುಲ ಇಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲೋ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಜನವಸತಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ' ಎಂದ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರೊಫೆಸರರಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳ ಬಳಲಿಕೆ, ಆಯಾಸ ಮರೆಯಾಯ್ತು. 'ನಡೆಯಿರಿ, ಈಗಲೇ ಹೊರಡೋಣ' ಎಂದು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಕಂಬಳಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. 'ಅದೆಂಥದು, ನಮಗೆ ಕೇಳಿಸದ ಸದ್ದು ಇವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕತ್ತಲೆಲ್ಲೇ ಹೊರಡೋಣ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು 'ಬೇಡ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ನಡಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ, ತೀರಾ ಅಪಾಯ. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವವೇ ಹೊರಡೋಣ' ಎಂದು ನಾನೂ, ಭೀಮ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮಲಗಲೇ ಇಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಕಿಯ ಮುಂದೆ ಕೂತು ತಮಟೆಯ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಸದ್ದನ್ನು ಆಲಿಸುವಂತೆ ಕೂತೇ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹೇಳಿದ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನನಗಂತೂ ಏನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಬಹುಶಃ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸಿತು. 'ಆ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು' ಎಂದು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅವರ ಹೊರಟ ವೇಗಕ್ಕೆ ಭೀಮನೇ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಓಡಬೇಕಾಯ್ತು. ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಕಂಡು ಕುಸಿಯತೊಡಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಪುಟಿದೇಳತೊಡಗಿತು. ಇನ್ನೇನು ಹಾಲರ ಬಿಡಾರ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಡಬಹುದು ಎಂದು ಸರಸರ ಹೊರಟೆವು.

ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಮೋಡಗಳು ಕವಿಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ನಿನ್ನೆ ತಾನೆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಯ್ದಿದ್ದೆ. ಈ ದಿನವೂ ನೆನೆಯುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಭೀಮನಿಗೆ ಆಸರೆಗಾಗಿ ತಂಗುದಾಣ ಹುಡುಕಲು ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರೊಫೆಸರರು 'ಮಳೆಯೆಂದು ನಿಲ್ಲುವುದು ಬೇಡ. ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಆದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗೋಣ' ಎಂದರು. ಭೀಮ, 'ನಮ್ಮ

ಅಜ್ಜ ಹೇಳಿದ್ದ ಪಾಳುದೇಗುಲ ಇಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದೇನೋ ನೋಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಮರವೊಂದನ್ನು ಸರಸರನೆ ಹತ್ತಿದ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಳಿದು ಬಂದು, 'ಇಲ್ಲೇ ಒಂದೆರಡು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚೀಲ ಬೆನ್ನಿಗೆರಿಸಿ ಹೊರಟ. ನಾವು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆವು.

ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗೂ ಹೊರಟಿರಲಿಲ್ಲ ಮಳೆ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಆಕಾಶವೇ ಹರಿದು ತೂತುಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮಳೆ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ರೈನ್ ಕೋಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತೆವು. ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಬಣ್ಣವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಹಾಳು ಮಳೆ ಈಗಲೇ ಬರಬೇಕೆ' ಎಂದು ಶಪಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. 'ಇಲ್ಲೇ ನಿಂತರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಟು ಪಾಳು ದೇವಸ್ಥಾನ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಡೋಣ' ಎಂದ ಭೀಮ. ಈ ದಿನವೂ ನೆನೆಯುವುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಭೀಮನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆವು.

ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾಡಿನ ದೃಶ್ಯವೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತ್ತು. ಗಿಡಮರಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಕಾಶದಡೆಗೆ ಕೈಚಾಚಿ ನಿಂತ ದೈತ್ಯರಂತೆ ಕಂಡರು. ಸೂರ್ಯ ಮಳೆಯ ಭರಾಟೆಗೆ ಹೆದರಿ ಬೇಗ ಮುಳುಗಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಭೀಮ ಮುಂದೆ ಟಾರ್ಚ್ ಹಿಡಿದು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಗಿಡ ಪೊದೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ದಾರಿಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮಳೆ ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಹಾಗೇ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆ ನಡೆದ ನಂತರ, 'ಹೋಯ್ ಸಿಕ್ಕಿತು' ಎಂದು ಭೀಮ ಕೂಗಿದ. ಎದುರಿಗೆ ಹಾಲರೇ ಬಂದಷ್ಟು ಖುಷಿಯಾಯ್ತು. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಟಾರ್ಚಿನ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಆ ದೇಗುಲದ ಕೊನೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಭೀಮ ಗಿಡಪೊದೆಗಳ ನಡುವೆ ಮುನ್ನಡೆದು ಪಾಳು ಮಂಟಪವೊಂದನ್ನು ಕಂಡು ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗೋಣ ಎಂದ. 'ಹುಷಾರು, ಹುಳಗಳ ಇದ್ದಾತು' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಮಂಟಪದ ಕೆಳಗೆ ಮಳೆಗೆ ನೆನೆಯದೇ ಇದ್ದ ಪುಳೆಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದ. ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕಿಗೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇಗುಲ ಭವ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಹಾಲರ ಗುಡಿ ಇದೇ ಆಗಿರಬಹುದೇ? ಅದರೊಳಗೆ ಏನೇನು ನಿಗೂಢಗಳಿವೆಯೋ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸಿದೆವು. ಸಮಯ ಎಷ್ಟಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಟಾರ್ಚಿನ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುವ ಸೂಚನೆಯೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಮಂಟಪ ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ತೊಯ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಚಳಿಯಾಗತೊಡಗಿತ್ತು.

ಬೆಂಕಿಗೆ ಮೈಕೈ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕೂತೆವು. ಪ್ರೊಫೆಸರರದಂತು ಮಾತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯ ಹಾಗೆ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದರು. ಚೀಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ಅದೂ ಇದೂ ತಿನ್ನೋಣವೆಂದು ಹೊರತೆಗೆದೆ. ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲೇ ಒಂದಷ್ಟು ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಭೀಮ ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಟೀ ಮಾಡಿದ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಏನೂ ಬೇಡವೆಂದರು. ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ನಾವಿದ್ದ ಪಾಳುಮಂಟಪ ಎಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುವುದೋ ಎನ್ನಿಸಿ ಭಯವಾಯಿತು. ಪಾಳು ದೇಗುಲದೊಳಗೆ ಏನೇನಿರಬಹುದು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಭೀಮ ಟೀ ಆಸ್ವಾದಿಸಿದೆವು.

* * *

ರಾತ್ರಿ ಒಂದೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಾದಾಗ ಮಳೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಸಿಕಾಡ ಜೀರುಂಡೆಯ ಸದ್ದು ಕಾಡಿನ ನಿಶ್ಯಬ್ದತೆಯ ಭಾಗವೇ ಆದಂತೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗೊಂದು ಈಗೊಂದು ನರಿಯೋ, ಕಾಡುನಾಯಿಯೋ ಕೂಗುವ ಸದ್ದು, ಗಾಳಿಗೆ ಚರಪರಗುಟ್ಟುವ ಗಿಡಮರಗಳ ಎಲೆಗಳ ಸದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀರವ ಮೌನ ಆವರಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬೆಳಕು ಪಾಳುದೇಗುಲದ ಅಂಗಳದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು. ಭೀಮ ಆರಾಮಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶ್ರಮ ಪಡುವವನೇ ಅವನು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮಲಗಿದ್ದ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಅವರು ಮಲಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳ ಖಾಲಿಯಿತ್ತು. ಅವರ ಹೊದಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಮಂಟಪದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎಲ್ಲೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವನೂ ಎದ್ದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದ. ಟಾರ್ಚ್ ಹಿಡಿದು ಇಬ್ಬರೂ ಜೋರಾಗಿ 'ಸಾರ್' ಎಂದು ಕೂಗಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಕೂಗಿಗೆ ಮರಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಿರುಚುತ್ತಾ ಹಾರಿದವು. ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಕೆಟ್ಟ ಯೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವು. ಏನಾದರೂ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿ ಎಳೆದೊಯ್ದಿತೆ? ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಪೊದೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಹುಳಗಳದ ಹೆದರಿಕೆ ಬದಿಗೊತ್ತಿ 'ಸಾರ್' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ದೇವಾಲಯದ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 'ಸಾರ್ ಎಲ್ಲಿದೀರಾ?' ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದೇ ರೀತಿ ಕೂಗಿದೆವು. ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದು ನರಳುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೂಗಿದೆವು. 'ಸದ್ದು ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಭೀಮ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಪೊದೆಗಳ ಕತ್ತರಿಸಿ ದೇವಾಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದ. ನಾನೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಒಳಭಾಗ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ. ಅರೆಬರೆ ಟಾರ್ಚಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆ ತರಿಸುವ ಹಾಗಿತ್ತು. ಒಳಭಾಗವೆಲ್ಲಾ ಶಿಥಿಲಗೊಂಡಿತ್ತು. ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ಕುಸಿದು ಗಿಡಪೊದೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಎಂಥದೋ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಮ್ಮ ಟಾರ್ಚ್ ಬೆಳಕಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಓಡಾಟದ ಸದ್ದಿಗೆ ಬೆದರಿದಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. 'ಅಮ್ಮಾ' ಎನ್ನುವ ನರಳಾಟದ ಸದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಒಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬಂತು. 'ಈ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋದನಪ್ಪಾ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ

ಒಳಗೆ ಹೋದವು. ಅಲ್ಲಿನ ಕಮಟು ವಾಸನೆ ವಾಕರಿಕೆ ತರಿಸುವ ಹಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಸದ್ದಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಬಾವಲಿಗಳು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಅರಚಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಎಲ್ಲಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವುವೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆ ಕೋಣೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಉಬ್ಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯ, ದಪ್ಪಮೊಲೆಗಳ ವಿಗ್ರಹವೊಂದಿತ್ತು. ಅದರ ತಲೆ ಮುರಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ಜುರಪ್ಪನವರ ಸ್ತ್ರೀ ದೇವತೆಯ ಫೋಟೋ ನೆನಪಾಯಿತು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದು ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೀಮ ತಕ್ಷಣ ಅವರನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡ. ನಾನು ಮುಂದೆ ಟಾರ್ಚಿನ ಬೆಳಕು ಬಿಡುತ್ತಾ ಬಂದೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರನ್ನು ತಂದು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದೆವು. ಅವರ ಮೈ ವಿಪರೀತ ಜ್ವರದಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ತೊಯ್ದು ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸಿದೆವು. 'ಸಾರ್, ಸಾರ್' ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಬರೇ 'ಅಮ್ಮಾ.. ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಚೀಲದಿಂದ ಕ್ಲೋಸಿನ್ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದು ನಾನೂ ಭೀಮ ಬಲವಂತದಿಂದ ನುಂಗಿಸಿದೆವು. 'ಚಳಿ ಚಳಿ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದೆವು. ಆದರೂ 'ಚಳಿ ಚಳಿ' ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು. ಹಣೆ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಈ ಮನುಷ್ಯ ರಾತ್ರೋ ರಾತ್ರಿ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಆ ಪಾಳು ದೇವಾಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋದ? ಅಷ್ಟೊಂದು ಕುತೂಹಲ ಇದ್ದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ಕಾಯಬಾರದೆ?' ಎಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದತ್ತ ನೋಡಿದೆ. ನೂರಾರು ನಿಗೂಢಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡಲೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. 'ಬಹುಶಃ ಈ ದೇವಾಲಯ ಜುರಪ್ಪನವರು ಬರೆದ ಹಾಲರ ದೇವಾಲಯ ಇರಬಹುದೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಹಾಲರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರು? ಈ ದೇವಾಲಯದ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ದಶಕಗಳಿಂದ (ಅಥವಾ ಶತಮಾನಗಳು?) ಪಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಾಗಿದೆ. ನಾವು ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹಾಲರ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಈಗ ಹಾಲರಾರೂ ಹಾಲರಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 'ನಾಗರಿಕತೆ'ಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಹೋಗಿರಬಹುದು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕೇಳಿದ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದು ಯಾವುದು? ನಮಗಂತೂ ಯಾವ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವರ ಭ್ರಮೆಯೇ? ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಆರೋಗ್ಯ ಬೇರೆ ಕೆಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಾಲರು ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ. ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ಈ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅಲೆದಾಡುವುದು? ನಾಳೆ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಪ್ರೊಫೆಸರರಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮಿಸುಕಾಡಿದರು. ನಾನು 'ಸಾರ್' ಎಂದೆ. 'ಹ್ಲಾಂ' ಎಂದರು. 'ಹೇಗಿದ್ದೀರಾ?' ಕೇಳಿದೆ. ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಣೆ ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಬಿಸಿ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆನ್ನಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ 'ವಿಕಾಸ್' ಎಂದರು ಪ್ರೊಫೆಸರ್. 'ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ

ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ತಿನ್ನಲು ಏನಾದರೂ ಕೊಡಲೆ? ಸ್ವಲ್ಪ ಟೀ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಬೇಡವೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದರು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕೂತರು. ದೇವಾಲಯದ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು, 'ಆ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದು ನನ್ನ ಭ್ರಮೆಯಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅದು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ವಾಸ್ತವವಿರಬಹುದು. ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವದ ನಡುವಿನ ಗೆರೆ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಲರು ಇದ್ದದ್ದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೂ ಅಷ್ಟೆ. ಅವರು ಇದ್ದರೂ ಒಂದೇ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದೆ. ನಮ್ಮ ಹುಡುಕಾಟ ವ್ಯರ್ಥ. ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದ ಸೋ ಕಾಲ್ಡ್ ನಾಗರಿಕರಾದ ನಾವೂ ಸಹ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರಿಗಳಲ್ಲವೇ? ಅವರನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದರು. ದೇವಾಲಯದಡೆಗೆ ನೆಟ್ಟಿದ್ದ ಅವರ ನೋಟ ಬದಲಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಭೀಮನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ನಮ್ಮಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ, ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ಒಣ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

'ನಿಮ್ಮ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ. ನಾಳೆಯೇ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗೋಣ. ಈಗ ಮಲಗಿ. ಅದೂ ಇದೂ ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ' ಎಂದೆ. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ನಗು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಪ್ರೊಫೆಸರರು ಹಾಗೆಯೇ ಮುದುಡಿ ಮಲಗಿದರು. ಬೆಚ್ಚಗಿರುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಹೊದಿಕೆ ಹೊದಿಸಿದೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಕಂಡು ಅವರ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬಹುದೆಂದೆನ್ನಿಸಿ ಭೀಮನ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಗೆಲುವು ಮೂಡಿತು.

ನನ್ನ ನಿದ್ರೆ ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭೀಮ ಪಾಳು ದೇಗುಲದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. 'ಈ ಪಾಳುಗುಡಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನೋಡಿದ್ದೆಯಾ ಭೀಮ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

'ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಒಂದು ಗುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇದು ಅದೇ ಇರಬಹುದೇನೋ. ಅದರ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಸುರಂಗ ಇದೆಯಂತೆ. ಅದು ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದವರೆಗೂ ಇದೆಯಂತೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಹೋದವರು ಯಾರೂ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಮತ್ತವರ ಗೆಳೆಯರು ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಏಟು ತಿಂದ ಕಾಡುಹಂದಿಯೊಂದು ಅದರ ಸುರಂಗದೊಳಗೆ ಓಡಿದಾಗ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಹೋದ ಒಬ್ಬನು ವಾಪಸ್ಸು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಅವನೇನು ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೋಡಲು ಹೋದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೂ ಸಹ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹೆದರಿದ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಮತ್ತಿತರರು ಓಡಿ ಬಂದು ನಂತರ ಈ ಕಡೆ ತಲೆ ಹಾಕಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ' ಎಂದ ಭೀಮ. ಅವನಿಗೂ ಆ ಪಾಳುಗುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಥದೋ ಅವ್ಯಕ್ತ ಹೆದರಿಕೆ ಇರುವಂತಿತ್ತು.

ಮಂಟಪದ ಅಂಚಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗುಡಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಗುಡಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರಾಕಾರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರೊಫೆಸರರು

‘ಅಮ್ಮಾ’ ಎಂದು ನರಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿತು. ‘ಏಕಾಸ್, ಬಾ ಇಲ್ಲಿ’ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತೆ. ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೇವರಿಸಿದೆ. ‘ಯಾಕೋ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ’ ಎಂದರು. ಹೊದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಅವರು ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನಂತೆ ಕಂಡರು. ‘ನಾನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನೆನಪೇ ಇಲ್ಲ’. ನನಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲು ತೋಚದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ‘ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ತಾಯಿಯ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರೊ ಹೊಡೆದುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅತ್ತದ್ದನ್ನು ನಾನು ಅದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಕಂಡಿದ್ದು. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಸಂತೈಸಲು ನನಗೇ ಮುಜುಗರವಾಯ್ತು. ಆದರೂ, ‘ಸಾರ್. ಈಗ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾಳೆಯೇ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗೋಣ’ ಎಂದೆ. ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟರು. ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಜ್ವರದ ಬಿಸಿಗೆ ಅವರ ತಲೆ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸಣ್ಣಮಗುವನ್ನು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅವರ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದೆ. ನನಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹನಿಗೂಡುತ್ತ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದರು.

* * *

ಬೆಳಕು ಹರಿದಾಗ ಭೀಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಎಲ್ಲಾದರೂ ನೀರಿದೆಯೇನೋ ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಟ. ಪಾಳು ಗುಡಿ ಈಗ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಗೂ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಗಿಡಗಳು ಪೊದೆಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಗುಡಿಯ ಗೋಡೆಗಳು ಕಾಣದಷ್ಟು ಬಳ್ಳಿ ಪೊದೆಗಳು ಹಬ್ಬಿದ್ದವು. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ಬಂದ ಭೀಮ ಇಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸಣ್ಣ ಹೊಳೆಯೊಂದು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನೂ ಅಲ್ಲೇ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು, ಪ್ರೊಫೆಸರರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಕ್ಯಾನಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತರೋಣವೆಂದು ಭೀಮನ ಜೊತೆ ಹೊರಟೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರರನ್ನು ಒಬ್ಬರೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಬಿಡೋದು ಬೇಡವೆಂದು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದೆವು. ಪ್ರೊಫೆಸರರು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಭೀಮ ಮುಖ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡೆವು. ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ‘ಸಾರ್’ ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಭೀಮ ತಕ್ಷಣ ಪಾಳುಗುಡಿಯ ಒಳಗೆ ಓಡಿದೆವು. ಆ ಬಳ್ಳಿಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದೆ. ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಬಾವಲಿಗಳು ಕಿರುಚುತ್ತಾ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಇಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲೋ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಖಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ವಿಗ್ರಹದ ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಬಾವಲಿಗಳು ಪಟಪಟನೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತ, ಚೀರುತ್ತ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಭೀಮ ಹೇಳಿದ ಸುರಂಗ ಅದೇ ಇರಬಹುದೆ? ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋದರು? ಜೀವವನ್ನು ಗಂಟಲಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ‘ಸಾರ್’ ಎಂದು ಅರಚಿದೆ. ಬಾವಲಿಗಳ ಪಟ

ಪಟ ಸದ್ದಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೂಗು ನನಗೇ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಟಾರ್ಚ್ ಸಹ ತಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ಆ ಬಾಗಿಲಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು. ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಮಟು ವಾಸನೆ ಗಪ್ಪನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ತಲೆ ತಿರುಗುವಂತಾಯಿತು. ಕೆಳಗೆ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಹೊತುಹೋಗುವಂತಾಯಿತು. ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ‘ಸಾರ್’ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಆ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಬಾವಲಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅವು ತಲೆ ಮೈಗೆ ಪಟಪಟನೆ ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೈ ಮೇಲೆ ಆವೇಶ ಬಂದವನಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೋಡೆಯನ್ನು ಆಸರೆಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹೋದೆನೋ ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ತಲೆ ತಿರುಗಿ, ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಟ್ಟು ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪತೊಡಗಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಶರ್ಟಿನ ಕಾಲರ್ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ದರದರನೆ ಎಳೆದು ಹೊರತಂದರು. ಉಸಿರು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗಿ ಕೆಮ್ಮು ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ತಂದ ಭೀಮನೂ ಏದುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಮ್ಮಿನ ನಡುವೆ ಗುಡಿಯ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ ‘ಸಾರ್’ ಎಂದೆ. ‘ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಯಾರೂ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭೀಮ ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕೂತ. ನನಗೆ ನಿಲ್ಲಲೂ ಆಗದಷ್ಟು ಸುಸ್ತಾದಂತಿತ್ತು. ಅಳು ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಭೀಮನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಅಳುವ ಸರದಿ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು.

♦ BJF

8

ಅಮ್ಮ

ಸಿಗ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರು ನಿಂತಿದ್ದುದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಿನ್ನಿಸಿತ್ತು ಶೇಖರನಿಗೆ. ನಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಏಪ್ರಿಲ್ ಬಿಸಿಲು ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದುದು ಬಿಸಿ ಓವನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂತಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಹಾಳಾದ್ದು, ಎ.ಸಿ. ಇರುವ ಕಾರಾದರೂ ತರಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ?' ಎಂದು ಸಿಡುಕಿದ. ಕಾರು ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೋಮು ಬೆಚ್ಚಿದವನಂತೆ ಶೇಖರನತ್ತ ನೋಡಿದ. 'ಸಾರಿ ಅಂಕಲ್, ನಮ್ಮ ಹತ್ರ ಇರೋದು ಇದೇ ಕಾರು. ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದ್ರೂ ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು...' ಎಂದ ಸೋಮು ಹ್ಯಾಪ್ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು. ತಕ್ಷಣ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡ ಶೇಖರ, 'ಇರಲಿ ಬಿಡು. ನಾನು ಯಾವುದೋ ಬೇಸರದಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ಇಂಡಿಯಾದ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಇಂಡಿಯಾ ಬಿಟ್ಟು ಐದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ... ಇನ್ನೂ

ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಬೇಕು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬೆವರು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ. 'ಎಲ್ಲಾ ಸಿಗ್ನಲ್ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಇನ್ನರ್ಧ ಗಂಟೆ ಅಷ್ಟೆ' ಎಂದ ಸೋಮು. ಕಾರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಿತು.

ತಲೆ ಸೀಟಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಆನಿಸಿ ಶೇಖರ್ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ. ಅಮ್ಮನ ಮಾತೇ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗುನುಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. 'ಅಮ್ಮ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮೋಸಗಾರಳಿ! ಊಹಿಸಲೂ ಅಸಾಧ್ಯ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಕಂದಿರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ?' ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದ. ಮತ್ತೊಂದು ಸಿಗ್ನಲ್ ಬಳಿ ಕಾರು ನಿಂತಿತ್ತು. 'ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಸಿಗ್ನಲ್, ಇದೆಂಥ ಅವಸ್ಥೆ!' ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ನಿರಂತರವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಅಪ್ಪ ಇರೋ ಆ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ?' ಶೇಖರ್ ಸೋಮುವನ್ನು ಕೇಳಿದ. 'ಅಭಯ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸೋಮು. ಖೋಜಾ ಒಬ್ಬಳು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ ಕಿಟಕಿಯೊಳಗೆ ಕೈ ಚಾಚಿದಳು. ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶೇಖರ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ. ತಟಕ್ಕನೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದ. ಎದೆ ಧವಧವಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಸೋಮು ಜೇಬಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟ. ಆಕೆ ಅದನ್ನು ಕುಬುಸದೊಳಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದಳು. 'ಬ್ಲಡಿ ಬೆಗ್ಗರ್ಸ್' ಗೊಣಗಿದ ಶೇಖರ.

ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಬೈಲ್ ಗುಣಗುಣಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಕಣ್ಣು ಕಿರಿದು ಮಾಡಿ ಕರೆ ಯಾರದೆಂದು ನೋಡಿದ. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ ಅವನ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಮಾರ್ಸಿಯ ಕರೆಯಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಶೇಖರನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಳು. ಯಾವುದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾವುದು ಮಾರಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶೇಖರನಿಗೆ ಅವಳ ಒಂದು ಮಾತೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. 'ಪ್ಲೀಸ್ ಮಾರ್ಸಿ. ಒಂದು ವಾರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ವಹಿವಾಟೂ ಬೇಡ. ನಾನೇ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ. ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವಳು ಶೇಖರನ ಅಮ್ಮ ಈಗ ಹೇಗಿರುವರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಶೇಖರ ಹಣೆಯಿಂದ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಬೆವರನ್ನು ಒರೆಸುತ್ತ, 'ಶಿ ಈಸ್ ನೋ ಮೋರ್' ಎಂದ.

'ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೇ ಅಮ್ಮ ಬದುಕಿದ್ದರಲ್ಲವೇ?' ಶೇಖರ ಎರಡೂ ಕೈ ಮಡಚಿ ಡ್ಯಾಶ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಹಣೆ ಇರಿಸಿದ. 'ಹೇಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಶೇಖರ ವಹಿವಾಟು ಶೇಖರಾ? ನೀನು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಮಾಡಿರಬೇಕಲ್ಲ? ಆ ಹಣ ಮಾಡುವ ಬಿರುಸಿನ ನಡುವೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ! ಐದು ವರ್ಷ! ಹೇಗಿದ್ದೆಯೋ ಐದು ವರ್ಷ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡದೆ? ನಿನಗೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಲೇ ಬೇಕಿನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ?' ಅಮ್ಮನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇಖರನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಸ್ವತ್ತೆಯ ಐ.ಸಿ.ಯು.ನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಯಬ್ದ. ಆಮ್ಲಜನಕದ ನಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ 'ಉಸ್' ಎನ್ನುವ ಸದ್ದು, ಜೊತೆಗೆ ಬಿಪ್ ಬಿಪ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಥದೋ ಉಪಕರಣ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಳಿಕೆಗಳು, ವಿಚಿತ್ರ ಸಲಕರಣೆಗಳು. 'ನಾನಂತೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತೇ ಇಲ್ಲಪ್ಪ. ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲವೆ. ಈ ಆಸ್ವತ್ತೆಯಲ್ಲೂ,

ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಯಾತನೆಯ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೂ ನಿನ್ನದೇ ನೆನಪು. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಆ ಯಂತ್ರ. ಅದೆಂಥದೋ ಗ್ರಾಫ್ ತರಹ ರೇಖೆಗಳು ಮೇಲೇಳುತ್ತವೆ, ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನದೇ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು... ಆ ರೇಖೆಗಳು ನಿನ್ನ ಶೇರು ವಹಿವಾಟನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಮಗನ ಶೇರುಗಳು ಸದಾ ಮೇಲೇರುತ್ತಿರಲಿ, ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದೆ' ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತಲೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಶೇಖರನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಸುದೀರ್ಘ ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅತ್ಯಂತ ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಐ.ಸಿ.ಯು.ನಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಸ್ಟೂಲ್ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದೆಂಥದೋ ನಳಿಕೆ ಚುಚ್ಚಿದ್ದ ಅಮ್ಮನ ಹಸ್ತವನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡು ಮುಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ. ಒಣಗಿದ, ಒರಟು ತೊಗಲಿನಂತಿತ್ತು ಅಮ್ಮನ ಹಸ್ತ. ಅಮ್ಮ ತನ್ನ ಬೆರಳು ಮಡಿಚಿ ಅವನ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಶೇಖರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, 'ಶೇಖರಾ ನನ್ನದೊಂದು ಕೋರಿಕೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡು. ನನಗೆ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಐ.ಸಿ.ಯು.ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಅನಾಥಳಂತೆ ಸಾಯೋದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ', ಅಮ್ಮ ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿದಳು. 'ಅಮ್ಮ ಬಿಡು ಅನ್ನು. ಸಾಯೋ ಮಾತ್ಯಾಕೆ. ನಿನಗೇನೂ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ವಾಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ' ಶೇಖರ ಸಂತೈಸಿದ. ಆ ನೋವಿನ ಯಾತನೆಯಲ್ಲೂ ಅಮ್ಮನ ತುಟಿಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದ ನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. 'ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಶೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೇಲೇಳಬಹುದು ಶೇಖರಾ, ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೇಲೇಳೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ನನ್ನ ಸಮಯ ಮೀರಿಹೋಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡು, ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು'. ಅತ್ಯಂತ ಯಾತನೆಯಾದವರಂತೆ ಮುಖ ಕಿವಿಚಿದರು. ಶೇಖರ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಶೇಖರ್. ಅಮ್ಮನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗ. ಇಲ್ಲೇ ಓದಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದಾಗ ಅಮ್ಮ ಮೂರು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದಳು, ಅತ್ತು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು. 'ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಕಡಿಮೆ. ಹೋಗಬೇಡ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು' ಎಂದಿದ್ದಳು. ಸಂತೈಸಲು ಬಂದ ಅಪ್ಪನನ್ನೇ ಗದರಿದ್ದಳು, 'ನಿಮಗೇನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ ಹೆತ್ತ ಕರುಳಿನ ನೋವು' ಎಂದು. ಹೋಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಾದುವಲ್ಲವೆ! ಸಮಯ ಹೋಗುವುದೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿದ್ದ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿದ. ಹೇಗಿದ್ದವಳು ಹೇಗಾಗಿದ್ದಾಳೆ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಅಕ್ಕಂದಿರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರಲ್ಲ. ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾನೇನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. 'ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆಂದು. ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷ ಒಂದಷ್ಟು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಬರೋಣವೆಂದು

ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಕ್ ಬೋಕರ್ ಆಗಿದ್ದ ಟ್ರಾನ್ಸಿ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ಶೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಣ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಕಲಿತದ್ದಲ್ಲವೆ? ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ಮಾಡಿದೆ! ಅಮ್ಮನಿಗೆಕೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ?'

ಡ್ಯಾಶ್ ಬೋರ್ಡಿನಿಂದ ತಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಸೋಮುವಿನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ ಶೇಖರ್. 'ಇವತ್ತು ಟ್ರಾಫಿಕ್ ವಿಪರೀತವಿದೆ. ಸೋಮವಾರ ಬೇರೆ. ಇನ್ನೇನು ಬಂದು ಬಿಡು' ಎಂದ. ಈ ಸೆಖೆ ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿತು ಶೇಖರನಿಗೆ. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯೂ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಾಹನಗಳ ಹೊಗೆ, ಆಟೋಗಳ ಕರ್ಕಶ ಸದ್ದು, ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯಾಣ. ತಲೆ ವಿಪರೀತ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. 'ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೆ? ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ವೀಕೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ. ಪ್ರತೀ ಸಾರಿಯೂ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಶೇಖರಾ ಬಂದುಬಿಡೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರಿ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಮ್ಮನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವೀಕೆಂಡ್ ಮೂಡೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು.' 'ಅಂಕಲ್, ನೀರು ಕೊಡಲೇ?' ಸೋಮು ಕೇಳಿದ. ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ ಶೇಖರನ ಕೈಗಳಿಗೆ ಬಾಟಲಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗ್ರೀನ್ ಸಿಗ್ನಲ್ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ವಾಹನದವನು ಹಾರ್ನ್ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಕಾರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿತು. ಬಾಟಲಿಯಲ್ಲಿನ ನೀರು ಸಹ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. 'ಈ ಹಣದ ವ್ಯಾಮೋಹವೇ ಹೀಗೆ. ಹಣ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಕೊರತೆಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನೂ ಸಹ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ವರ್ಷವಿದ್ದು ವಾಪಸ್ಸು ಬರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಹೀಗಾಯಿತು'.

ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯೆಂದಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೇಖರ ವಾಚಿನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಕ್ರಿಮೆಟೋರಿಯಂ ಬಳಿಗೆ ನೇರ ಹೋಗಬೇಕು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, 'ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಮರೆವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು. ಅಮ್ಮ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ. 'ಅದೆಂಥದೋ ಆಲ್ಟೈಮೈರ್ ಕಾಯಿಲೆಯಂತೆ. ಇನ್ನು ಅವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನಂತೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಮರೆತು ಊಟವೇ ಹಾಕಿಲ್ಲವೆಂದು ರಂಪಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರನ್ನೂ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ' ಎಂದಿದ್ದರು, ಕಳೆದ ವರ್ಷ.

‘ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಬದಲಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬದುಕು ಬದಲಾಗಿದೆ, ಅಮ್ಮ, ಅಪ್ಪ, ಅಕ್ಕಂದಿರ ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೋಮು. ಶಾಂತಕ್ಕನ ಮಗ, ನಾನು ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ. ಈಗ ಕಾರು ಓಡಿಸುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಮ್ಮ ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಹೇಳಿದ ಆ ಮಾತು ಈಗ ನನ್ನ ಇಡೀ ಬದುಕನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅಮ್ಮ ತಮಾಷೆಗೆ ಹೇಳಿದಳೆ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತೆ?...’

‘ಅಂಕಲ್ ಆಶ್ರಮ ಬಂತು’ ಸೋಮು ಹೇಳಿದ. ಧ್ಯಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇಖರ್ ಸೋಮುವನ್ನು ನೋಡಿದ. ‘ಆಶ್ರಮ ಬಂತು’, ಸೋಮು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ. ‘ಹ್ಲೂಂ...’ ಎನ್ನುತ್ತ ಶೇಖರ್ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದ. ಸೋಮುವನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ‘ನೀವು ಇಲ್ಲೇ ಕೂತಿರಿ. ತಾತ ಎಲ್ಲಿದಾರೆಂತ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ’ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಶೇಖರನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಸೋಮು ಒಳಗೆ ಹೊರಟ. ಶೇಖರನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅಥವಾ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ‘ಅಪ್ಪ ಹೇಗಾಗಿರಬಹುದು, ಗುರುತು ಸಿಗದಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿರಬಹುದೆ?’. ಆ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮುದುಕರಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಕೂತು ಶೂನ್ಯದತ್ತ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಮರೆವಿನ ಕಾಯಿಲೆಯ ನನ್ನ ಅಪ್ಪನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕೂತಿರಬಹುದೆ?’ ಶೇಖರ್ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಸೋಮು ಬಂದು, ‘ಬನ್ನಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ, ರೂಮ್ ನಂಬರ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರಂತೆ’ ಹೇಳಿದ. ಶೇಖರ್ ಎದ್ದು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸೋಮುವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ.

ಮಾಸಿದ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಚಾಕ್‌ಪೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಸೋಮು ಒಳಗೆ ನಡೆದ. ಬಾಗಿಲು ಕಿರ್ರೆಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡಿತು. ಆ ಸದ್ದಿಗೆ ಚೇರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ‘ತಾತ, ಯಾರು ಬಂದಿದಾರೆ ನೋಡು’ ಸೋಮು ಹೇಳಿದ. ರೂಮಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕಮಟು ವಾಸನೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಶೇಖರನಿಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತಿಬಂತು. ಇನ್ನೇನು ವಾಂತಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಬಿದ್ದೇಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಕೈಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ್ದ ಬೆಡ್‌ಶೀಟ್ ವಿಪರೀತ ಕೊಳಕಾಗಿತ್ತು. ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ‘ಅಪ್ಪ, ಗುರ್ತುಸಿಗದಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಲೆಯೆಲ್ಲಾ ಬೋಳು. ಎರಡೆಂಚು ಉದ್ದದ ಬಿಳಿಯ ಗಡ್ಡ. ವಿಪರೀತ ಸಣಕಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು

ಸಾಕಿ ಸಲಕದ ಅಪ್ಪನಲ್ಲವೆ!... ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಹೌದೆ?...’ ಶೇಖರ್ ಕೂತಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ‘ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭೂತವಿಲ್ಲ, ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ವರ್ತಮಾನದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅತ್ತ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವ ವಿಷಯವೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದರೂ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಹುದು? ಮರೆವು ಎಂಥ ಭಯಂಕರವಾದದ್ದಲ್ಲವೆ? ಮರೆವು, ನೋವು ನಲಿವು, ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಮಾನದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಅತ್ಯಂತ ನೋವಿನ ಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಾವಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಆತ ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು’ ಶೇಖರ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ‘ತಾತ, ನೋಡು ಶೇಖರ್ ಮಾವ’ ಎಂದ ಸೋಮು ತನ್ನ ತಾತನ ಭುಜ ಅಲುಗಾಡಿಸಿ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೋಮುವಿನ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಶೇಖರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ‘ಯಾವ ಶೇಖರ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಲ್ಟೈಮೈರ್ ಇಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾದುದೆಂದು ಶೇಖರನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಸೋಮುವಿನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ‘ನೀನು ಯಾರು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸೋಮುವಿಗೆ ಇದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ, ‘ತಾತ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗ, ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಶಾಂತಾ ಮಗ. ಇವರು ಶೇಖರ್, ನಿಮ್ಮ ಮಗ, ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದರಲ್ಲ...’ ಹೇಳಿದ ಸೋಮು. ‘ಶೇಖರ್.....ಶೇಖರಾ ಯಾಕೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದೀಯಲ್ಲ?’ ಕೇಳಿತು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ. ‘ತಾತನಿಗೆ ಕೆಲವು ಹಳೆಯವೆಲ್ಲ ನೆನಪಿವೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನದು ಯಾವುದೂ ನೆನಪಿರೋಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನಿನ್ನೂ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗೋ ಹುಡುಗ ಶೇಖರ್ ಎಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ’ ಸೋಮು ವಿವರಿಸಿದ. ‘ಅಪ್ಪಾ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಹೋದವನಿಗೆ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನ ಮಾತೇ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಅಮ್ಮ ಏಕೆ ಆ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ಮಾತು ಹೇಳಲೆಂದೇ ನಾನು ಅಮೆರಿಕಾದಿಂದ ಬರುವವರೆಗೂ ಬದುಕುಳಿದಿದ್ದಳೆ? ನಾನು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಅಮ್ಮ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತೇನೋ. ಅಮ್ಮ ಆ ಮಾತು ಹೇಳಿದಾಗ ಸರಕ್ಕನೆ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡೆನೆಲ್ಲಾ, ಏಕೆ ಅಮ್ಮನ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಅಥವಾ ಅಸಹ್ಯದಿಂದಲೇ?’ ಶೇಖರನ ಮನಸ್ಸು ಅಸ್ವತ್ತೆಯ ಐ.ಸಿ.ಯು.ನಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ‘ನಾನು ಆ ಮಾತು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಲೇ ಬಾರದಿತ್ತೇನೋ. ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ವಿಷಯ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನೇ ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲವೆ?’ ‘ಅಪ್ಪ ಹೇಗಿದ್ದಾರೆಮ್ಮ? ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ತಾನೆ?’ ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅಮ್ಮ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಮುಖ ಬದಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಬಿಕ್ಕುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು ಶೇಖರನಿಗೆ. ಅಮ್ಮನ ಕೈಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿ, ‘ಅಳಬೇಡಮ್ಮ. ನಾನು ಬಂದಿದೀನಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಮುಖ ಅವನೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ಅಮ್ಮ, ‘ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಯಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು. ‘ಅಮ್ಮ ನಾನು ಡಾಕ್ಟರ ಹತ್ರ ಮಾತನಾಡ್ತೀನಿ. ವಾಸಿಯಾದಕೂಡಲೇ

ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀನಿ. ನಿನಗೇನೂ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನಿರು' ಶೇಖರ ಹೇಳಿದ. ಅಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದರು.

ನರ್ಸ್ ಬಂದು ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ, 'ಪೇಶಂಟ್‌ಗೆ ಆಯಾಸ ಆಗುತ್ತೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ' ಎಂದಳು ಶೇಖರನಿಗೆ. 'ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಇರಲೇನಮ್ಮಾ' ಅಮ್ಮನೇ ನರ್ಸ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದಳು. 'ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಬಯ್ಯಾರೆ. ಬೇಗ ಮಾತನಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ನರ್ಸ್ ಹೊರಟಳು.

'ಶೇಖರಾ ನಿನಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಬೇಡೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದ್ಯಾಕೋ ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಳುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿನಗೆ ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೇನೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬದುಕುಗಳು ಒಂದು ಭ್ರಮೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಭ್ರಮಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಳಿತು ಕೆಡಕೆನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.' ಅಮ್ಮನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೇಖರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅಮ್ಮ ಇಷ್ಟೊಂದು ಫಿಲಸಾಫಿಕಲ್ ಆಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲರು ಎಂದು ಅವನು ಊಹಿಸಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ನೀನು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ನನಗೆ ಯಾವ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ನನಗೆ ಸರಿ ಎನ್ನಿಸಿದ್ದು ಮಾಡಿದೆ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಸಹ್ಯ ಬರಬಹುದು, ಹೇಸಿಗೆಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೊಂದುಬಿಡುವಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಬರಬಹುದು. ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹತಾಶಳಾಗಿದ್ದಳು, ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದಳು ಎನ್ನಿಸಬಹುದು'. ಅಮ್ಮ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡವೆಂದ ಶೇಖರ್. ಆಯಾಸ ಆಗುತ್ತದೆ ಸುಮ್ಮನಿರು ಎಂದ. ಅಮ್ಮನ ಎಲ್ಲ ಮಾತು ಅವನಿಗೆ ನಿಗೂಢವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅಮ್ಮ ನೋವಿನಿಂದ ಮುಖ ಕಿವಿಚಿದಳು. 'ಅಮ್ಮಾ, ನರ್ಸ್‌ನ ಕರೆಯಲೆ?' ಶೇಖರ್ ಕೇಳಿದ. ಬೇಡವೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆಯೂ ಮೌನ. ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ಶೇಖರನಿಗೆ ಕುತೂಹಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡ ಅಮ್ಮ ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು. 'ನನಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯದೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಾದಾಗ ನನ್ನ ಅತ್ತೆ, ನನ್ನ ಗಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೆದರಿಸಿದರು. ಯಾವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಯಾವುದು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಪಾಪ, ಯಾವುದು ಪುಣ್ಯ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ, ಗಂಡನ ಜೊತೆ ನಾನು ಸುಖವಾಗಿರಲು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕಾರ್ಯವೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು'.

'ಅಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನಿರು' ಶೇಖರ ತಡೆದ, 'ಹಿಂದೆ ನಡೆದುಹೋದ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಚರ್ಚೆ ಏಕೆ? ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಲಿ. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡೋಣ'. 'ಸುಮ್ಮನಿರು' ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಮ್ಮ ಕೈ ಬೀಸಿದರು. 'ಅದು ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವೇ ಅದು'. ಮತ್ತೆ ಅಮ್ಮ ಮುಖ ಅತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿದರು, ಮೌನವಾದರು. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಕಳೆಯಿತು. ಅಮ್ಮ ಅಲುಗಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. 'ಅಮ್ಮಾ' ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದ. ತನ್ನ ಕೈ ಮೇಲಿನ ಅಮ್ಮನ ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿಯಾಯಿತು. 'ನೀನು ಯಾರನ್ನು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ ಎಂದುಕೊಂಡಿರುವೆಯೋ ಅವರು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ ಅಲ್ಲ'. ಅಮ್ಮನ ದನಿ ಎಲ್ಲೋ ಪಾತಾಳದಿಂದ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಶೇಖರನ ಮೈ ಬೆವರತೊಡಗಿತು, ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಡತೊಡಗಿತು. ಕಾಲುಗಳು ಧರಗುಟ್ಟತೊಡಗಿದವು. ಸರಕ್ಕನೆ ಅಮ್ಮನ ಬಿಗಿಹಿಡಿತದಿಂದ ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡ. ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿತು. ಅಮ್ಮನ ಏದುಸಿರು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಉಸಿರಾಡಲು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. 'ಸಿಸ್ಟರ್, ಸಿಸ್ಟರ್..' ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಓಡಿಬಂದ ನರ್ಸ್ 'ನೀವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ' ಎಂದು ದೂಡಿದಳು. ಶೇಖರನಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತದ್ದರ ಅರಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಂದಿರು ಬಂದು 'ಏನಾಯಿತು, ಏನಾಯಿತು?' ಎಂದು ಅವನ ಸುತ್ತ ನಿಂತರು. ಶೇಖರನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ.

'ಮಾವ, ತಾತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ' ಸೋಮು ಹೇಳಿದಾಗ, ಕನಸಿನಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತವನಂತೆ ಶೇಖರ್ ಎದ್ದುನಿಂತ. 'ಅಪ್ಪಾ, ನಡೀ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ' ಎಂದ ಶೇಖರ. ಇಷ್ಟೂ ವರ್ಷಗಳೂ ಅಪ್ಪಾ ಎಂದೇ ಕರೆದದ್ದಲ್ಲವೆ? ಇಂದೇಕೋ ಆ ಪದದಲ್ಲಿ ಕೃತಕತೆ ಇದೆ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಶೇಖರನಿಗೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ, 'ಎಲ್ಲಿಗೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. 'ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ' ಶೇಖರ ಹೇಳಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೋಮು ಹೋಗಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಅನುಮತಿಪಡೆದು ಬಂದ.

ಶೇಖರ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತರು. ಅಪ್ಪ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯಂತೆ ಮುದುರಿ ಸೀಟಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು. ಶೇಖರ ಈ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ. ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅಗಾಧ ಅಂತರವಿದೆ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಶೇಖರನಿಗೆ. ಅವನಿಗೆ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಸಿಗ್ನಲ್‌ಗಳು, ವಾಹನಗಳ ಹೊಗೆ, ಆಟೋಗಳ ಕರ್ಕಶ ಸಪ್ಪಳ ಯಾವುದೂ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಅಪ್ಪಾ' ಎಂದ ಶೇಖರ. ಅಪ್ಪ ಕಾರಿನ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನಡೆಗೆ ಬಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 'ಅಪ್ಪಾ' ಎಂದ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎಂಥದೋ ಗಾಭರಿ. 'ಅಪ್ಪಾ, ಅಮ್ಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು, ಗೊತ್ತಲ್ವ?' ಶೇಖರ ಕೇಳಿದ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಏನೊಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. 'ಅಮ್ಮ ಈ ದಿನ.... ಅಮ್ಮ ಇನ್ನಿಲ್ಲ'

ಎಂದ. ಶೇಖರನಿಗೆ ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂತು. ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದ. ಶೇಖರನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಪ್ಪ, 'ಅಮ್ಮ....' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದರು. 'ತಾತನಿಗೆ ಅವರ ಅಮ್ಮನ ನೆನಪಾಗಿರಬೇಕು' ಎಂದ. ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶೇಖರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪನಡೆಗೆ ನೋಡಿ, 'ಅಪ್ಪಾ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಈ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತೀರಿಕೊಂಡರು' ಎಂದ. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಪ್ಪ ಸರಕ್ಕನೆ ಶೇಖರನಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀ..?' ಎಂದರು. ಶೇಖರ ಹೌದೆಂಬಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ. ಅಪ್ಪ ಕಾರಿನ ಸೀಟಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೊರಗಿದರು. ಕಣ್ಣು ಶೂನ್ಯದಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರಾಡಿದ್ದು ಕಂಡು ಶೇಖರ ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ, 'ನಾವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ? ನನಗೆ ಹಸಿವಾಗುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಶೇಖರನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ.

'ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರದ್ದಲ್ಲವೆ? ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನೊಬ್ಬ ಬೇಕೆಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದವರು, ಇಂದು ಯಾವುದರ ಪರಿವೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಯಾವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನೇ ಅವರ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನೆ? ಇಂದು ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಪರಿಚಿತರು. ನಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಇಂದು ಅವರ ಮನಃಪಟಲದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷಣವೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಗನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಇಂದು ನಾನೇ ಅಪರಿಚಿತ. ನಾನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಅವರೇ ಅಪರಿಚಿತರು. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೇ ಅವರ ಗುರುತು ಸಿಗದಿರಬಹುದು. ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಭ್ರಮೆಯೇ? ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಭ್ರಮಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?' ಶೇಖರನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾವುದರ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. 'ಎಷ್ಟು ದೃಢಕಾಯನಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂದು ಎಷ್ಟು ಕೃಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ! ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದ ಕೈಗಳಲ್ಲವೇ ಇವು.' ಶೇಖರ ಅಪ್ಪನ ಕೈ ಹಿಡಿದ. ಅಂಥ ಬಲಿಷ್ಠ ದೇಹ ಇಂದು ಹಸುಗೂಸಿನ ದೇಹದಂತಾಗಿದೆ. 'ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಯಾರಿರಬಹುದು? ಅಮ್ಮ ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ?' ಶೇಖರ ಸಹ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸೀಟಿಗೆ ಒರಗಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ. ಅಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶೇಖರನ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಅಗಾಧವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಅಪ್ಪನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ. ಅಪ್ಪ ಅವನ ಎದೆಗೊರಗಿದರು. ಕ್ರಿಮಿಟೋರಿಯಂಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಲಿ ಎನ್ನಿಸಿತು ಶೇಖರನಿಗೆ.

◆ CAAI

9

ಹೀಗೊಂದು ಲಾವಿನ ಪ್ರಕರಣ

ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕು ಹರಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಲೆ ವಿಪರೀತ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲೂ ಮನಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಾನು ಮಲಗಿರುವ ಜಾಗ ಅಪರಿಚಿತವೆನಿಸಿ ಸರಕ್ಕನೆ ಮೇಲಕ್ಕೇದ್ದ. ಆತ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಇಡೀ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಗಾಭಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲವೂ ಮಸಕು ಮಸಕು. ಯಾವುದೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೂತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಹತ್ತಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಣ್ಣ ವೆಂಕಟೇಶನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಮ್ಮನ ನೆನಪಾಯಿತು. 'ಅಮ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು. ನೀನು ಹಣತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಬೇಗಬಂದುಬಿಡು' ಎಂದು ಅಣ್ಣ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಳತೊಡಗಿದ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಅತ್ತನೋ ಅವನಿಗೇ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕೈಲಿದ್ದ ಚೀಲದ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಹಣ ತಂದಿದ್ದ. ಗಾಭರಿಯಿಂದ ತಡಕಾಡಿದ. ಎಲ್ಲೂ ಚೀಲಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತ ಸೀಟುಗಳ ಕೆಳಗೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದ. ಹಣದ ಚೀಲ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ದುಃಖ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅವನ ಎದೆ ಡವಡವಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದ್ದ. ಎತ್ತುಗಳು ಹೋದವು, ಅಮ್ಮ ಹೋದಳು. ಈಗ ಹಣವೂ ಹೋಯಿತು. ದಿಕ್ಕುತೋಚದವನಂತಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಅರಚಿದ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಧ್ವನಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು. ಆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾರದೋ ಮಾತು ಕೇಳಿದಂತೆನಿಸಿ ಅವನೇ ಬೆದರಿದ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಸ್ ಇಳಿದು ಬರಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಬಸ್ಸಿನ ಸೀಟಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುರಿ ಕೂತ.

ಆ ದಿನ ಅವನಿಗಿನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಅಮ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹದಗೆಡುತ್ತಿತ್ತು. ದುರ್ಗದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದರು- 'ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಿದ್ದಾಯಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ' ಎಂದು. ಹಣದ ತೊಂದರೆಯಿತ್ತು. ಅಮ್ಮನೂ ಹತಾಶಳಾಗಿದ್ದಳು, ಅತ್ಯಂತ ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಿನೇ ದಿನೇ ರಕ್ತ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಳಿಬಿಳಿ ತೊಗಲು ಬೊಂಬೆಯಂತಾಗಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ನೋವು ತಾಳಲಾರದೆ ಜೋರಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದಾಗ ಅಣ್ಣ ವೆಂಕಟೇಶ ಮತ್ತು ರಾಮಚಂದ್ರ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರು ತುಂಬಾ ತಡವಾಯಿತೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿವರಿಂದ ಕೈಗಡ ಪಡೆದು ತಂದಿದ್ದ ಹಣ ಎರಡು ದಿನದಲ್ಲೇ ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಔಷಧ, 'ಕರೆಂಟ್' ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಅಣ್ಣ ವೆಂಕಟೇಶ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಎದೆ ಧಸಕ್ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ನೇರ ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ಬಂದವನೇ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೂತು ಗಳಗಳನೆ ಅತ್ತಿದ್ದ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬಂದ ಖಾಯಿಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖವಾಗಿತ್ತವನಿಗೆ. 'ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ಹಾಳು

ಖಾಯಿಲೆಯಾದರೂ ಏಕೆ ಬಂತು' ಎಂದು ಹಪಹಪಿಸಿದ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಇವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಈ ಹಾಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಳುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರೋಧನವೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗೇ ನಡೆಯಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಖ ಹುದುಗಿಸಿ ಅತ್ತ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಆ ಜೋಡಿ ಎತ್ತುಗಳೇ ಅವನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದ ಎತ್ತುಗಳಲ್ಲವೇ ಅವು. ಇವನೇ ಕೈಯಾರೆ ಮೇವು ತಿನ್ನಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಎತ್ತುಗಳು. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರದೆ ಹಣವನ್ನು ಹೊಂಚಲು ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿದೆಯೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತಿಗೆ, ಹೆಂಡತಿಯ ಮೈಮೇಲಿನ ಒಡವೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಗಲೇ ಸೇತ್ ಅಂಗಡಿ ಸೇರಿದ್ದವು.

ಅಣ್ಣ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ. ಅವನೇ ಊರಿನ ಚಂದ್ರಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಏನಿದ್ದರೂ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕಿತ್ತು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ದುರ್ಗ ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು. ತಲೆ ಧಿಮಿಗುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭ್ರಮಾಲೋಕದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು, ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಕನಸೆನ್ನುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಣ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶರ್ಟಿನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಬೈಲ್ ಗುಣಗುಣಿಸಿತು. ಅಣ್ಣ ಅತ್ತ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. 'ಅಮ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು. ನೀನು ಹಣತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಗಬಂದುಬಿಡು... ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು....' ಕೂತಿದ್ದ ನೆಲ ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ 'ಏನಾಯಿತು? ಏನಾಯಿತು?' ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು, ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿದರು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರನ್ನು ಕರೆದರು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳನಂತರ ಎಚ್ಚರಾದ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಣ್ಣ ತಿಳಿಸಿದ್ದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ 'ಅಮ್ಮ ಸತ್ತುಹೋದಳು' ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿದ. 'ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗು ಅಣ್ಣ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ' ಎಂದು ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಹೇಳಿದಾಗ ಎದ್ದು ಹೊರಟ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಅತ್ತಿಗೆ ಸಹಾ ಬರುತ್ತೇನೆಂದರು. ಇವರು ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಂಪಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನೆರೆಹೊರೆಯವರೇ ಅವರನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಹಣದ ಚೀಲ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂತ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನಸೆಂಬಂತೆ ಅವನಿಗನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚೀಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ

ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೂತಿದ್ದ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಅವನಿಗಿರುವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಬೆಂಗಳೂರು ತಲುಪಿದ್ದು ಅವನ ಅರಿವಿಗೇ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ತಕ್ಷಣ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ನೆನಪಾಯಿತು. ಜೇಬುಗಳೆಲ್ಲಾ ತಡಕಾಡಿದ. ಅದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪರ್ಕ ತಂತುಗಳೂ ಕಡಿದುಹೋದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಬಸ್ಸಿನ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರನೋಡಿದ. ಆಗಲೇ ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ಬಸ್ಸಿನ ಡಿಪೋದ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅ ಬಸ್ಸು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೊರಗಿಳಿದು ಬಂದ. ಹೊರಗೆ ಯಾರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸಿನವರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದ. ತಲೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಡಿಪೋದ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದು ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಆ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡನ್ನು ಆತ ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಜನ ಜಾತ್ರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ನರಪಿಳ್ಳೆಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. 'ಏನಾದರೂ ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ ಜನರಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆದ. ನಿನ್ನೆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ತಾನು ಅಳುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನಡೆಗೆ ನಡೆದ. 'ಈ ದಿನ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಳಬಹುದು, ಮಿಕ ಮಿಕ ಎಂದು ನೋಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿರಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವುದೇ ಅಪರೂಪ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಅದೇ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ಮತ್ತೆ ಅಮ್ಮ ನೆನಪಾದಳು. ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡುಬಂತು. ಪ್ರೀತಿಯ ಜೋಡಿ ಎತ್ತುಗಳು ನೆನಪಾದವು. ಮೊಣಕಾಲು ಮಡಚಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಮಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖಹುದುಗಿಸಿ ಅತ್ತ. ಹಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ದುಃಖ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿತ್ತು. 'ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿ?' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. 'ಹಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅಮ್ಮನ ಹೆಣವನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?'

ಆದದ್ದಾಗಲೀ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಸಹ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ ಅಥವಾ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಕದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಣ, ಮೊಬೈಲ್ ಎಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ತನ್ನ ಮೈಮರೆವಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಶಪಿಸಿಕೊಂಡ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಫೋನಿನಿಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸೋಣವೆಂದು ಅಲ್ಲೇ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಹೋಟೆಲಿನ ಮುಂಭಾಗ ಕಂಡ ಫೋನಿನ ಬಳಿ ಹೋದ. ಮತ್ತೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ನಾಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಡಕಾಡಿದ. ಅವನ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಾಣ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜೇಬು

ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೋಟೆಲಿನ ಒಳಗೆ ಇಣುಕಿದ. ಆಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ಹೋಟೆಲಿನ ಒಳಗೂ ಸಹ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದದ್ದು. ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. 'ಅದ್ದೇಗೆ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಹೋಟೆಲ್ ಮತ್ತು ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನರಪಿಳ್ಳೆಯೂ ಇಲ್ಲ?' ತನಗೆ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ತಿಂಡಿಗಳ ಪ್ಲೇಟುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದವು. ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ ತಿಂದಿದ್ದರು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರಣದಿಂದ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಅವ್ಯಕ್ತ ಹೆದರಿಕೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಗಲೇ ಇಡೀ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲುಕಡ್ಡಿ ಅಲುಗಾಡಿದರೂ ಕೇಳಿಸಬಹುದೆನ್ನುವ ಮೌನ ಆವರಿಸಿದೆಯೆಂಬುದು ಅವನ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ತನಗಿರುವಿಲ್ಲದೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದ. 'ಏನಾದರೂ ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ಇರುವುದಾದರೆ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರು? ಪೋಲೀಸರಾದರೂ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ?' ಎಂದ. ಆ ಕಿವಿಗಡಚಿಕ್ಕುವ ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಾತು ಅವನಿಗೇ ಕೇಳಿಸಿ ಒಂದರಕ್ಷಣ ಬೆಚ್ಚಿದ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಲು ಅವನಿಗೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಓಡಿದ. ಯಾವನಾದರೂ ಕಂಡಕ್ಕರನನ್ನು ಕಾಡಿ, ಬೇಡಿ ಅಮ್ಮನಿರುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ.

ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲೂ ಅದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಬಸ್ಸುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ನಿಂತಿವೆ. ಡ್ರೈವರ್ ಮತ್ತು ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಆಗ ತಾನೆ ಇಳಿದು ಹೋದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುವಂತಿವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು? ಅವನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿಚಿತ್ರವೆನ್ನಿಸಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂತ. ಇಡೀ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಜೊತೆಗೆ ಶಬ್ದವೂ ಸತ್ತುಹೋಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಅವನು ಜೀವನದಲ್ಲೆಂದೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನ ಸಾವಿನ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಾರಾಟದ ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರ ದುಃಖ ಅವನಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೆದರಿಕೆ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅವನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ತಲೆನೋವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯರೇ ಇಲ್ಲದ ಹೋಟೆಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನೀರು ಕುಡಿಯಲೂ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಏನು ಮಾಡಲು ತೋಚದೆ ಅಲ್ಲೇ ಕೂತಿದ್ದ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಅರೆವೃತ್ತಾಕಾರದ ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ವಿಪರೀತ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಓಡಿದ.

ಅವನಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ,

ಆದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡ ಅವನಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು.

ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಏನಾಗಿದೆ? ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ತಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಊರಿಗೆ ಪ್ಲೇಗ್ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಆಗ ಪ್ಲೇಗ್ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಊರ ಹೊರಗೆ ಬಿಡಾರ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಏನೋ ತುರ್ತಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಅಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆಗ ಊರಿಗೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಇದೇ ರೀತಿ ಖಾಲಿ ಮನೆಗಳು, ನಾಯಿಗಳೂ ಬೊಗಳದ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಅವನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿತ್ತು! ಮನೆಯಿಂದ ಆ ವಸ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದ! ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಊರು, ಮನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿತ್ತು! ಈ ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಗಾಗಿರಬೇಡ? ಬೆಂಗಳೂರಿಗೂ ಪ್ಲೇಗ್ ಬಂದಿದೆಯೇ? ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಗುಳೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಆಗಲೇ ಅವನು ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಜನರಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಗಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೆರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಹೋಟೆಲ್ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಜನರು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಹೋಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಯಾರೋ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಮನದೊಳಗಿನ ಭೀತಿಯೇ ಅವನ ನೆರಳಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದೆಯೇನೋ ಎನ್ನಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವವನು ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಿಸಿಲು ನೆತ್ತಿಗೆರುತ್ತಿತ್ತು. ನಡೆದೂ ನಡೆದೂ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಬಳಲಿದ್ದವು. ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹೋಟೆಲುಗಳೊಳಗೆ ಹೋಗಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಜನರೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಅಡುಗೆ ಯಾರು ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ? ಇದೆಂಥಾ ವಿಚಿತ್ರ?' ತನ್ನೊಳಗೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗಾಳಿಯೇ ಬೀಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನ ಝಳ ವಿಪರೀತವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಅಲುಗಾಡುವ ಸದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. 'ಇದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕನಸೇ? ಭ್ರಮೆಯೇ?' ಎಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡರೂ ಶಬ್ದ ಹೊರಗೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆ ಸಿಡಿಯುವಂಥ ನೋವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೇ ನಡೆದರೆ ತಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರುವುದರೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಬಿಡಬಹುದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಏನಾದರಾಗಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ.

ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎದುರಿಗೆ ಕಂಡಾಗ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಕೊಂಚ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೂ ಜನರು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜನರ ಗೋಳಾಟದ ಸದ್ದಿಲ್ಲ. 'ಅಣ್ಣ ಒಳಗೆ ಇರಬಹುದೇ? ಅಮ್ಮನ ಹೆಣವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದೇ?' ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ. 'ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ತಿರಬಹುದು? ಸತ್ತವರೆಲ್ಲರೂ ದೆವ್ವಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ? ನನ್ನ ಅಮ್ಮನೂ ದೆವ್ವವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆಯೇ?' ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಅವನಿಗೇ ನಗು ಬಂತು. ಆದರೂ ದೆವ್ವದ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಮೊದಲೇ ಇದ್ದ ಹೆದರಿಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಹಿಂದಿರುಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಎರಡು ಪಡಸಾಲೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ- ಎಡ ದಿಕ್ಕಿಗೊಂದು, ಬಲ ದಿಕ್ಕಿಗೊಂದು. ಅಮ್ಮ ಇದ್ದದ್ದು ಬಲಪಡಸಾಲೆಯ ಕೊನೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ. ಅಮ್ಮನ ಹೆಣ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಅಣ್ಣ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದೇ? ಬಿಳಿಯ ಗೋಡೆಗಳ ಪಡಸಾಲೆ ನಿರ್ಜನವಾಗಿತ್ತು. ಕೋಣೆಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಪರದೆಗಳು ಕೊಂಚವೂ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. 'ಗಾಳಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ?' ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪಡಸಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅಮ್ಮನಿದ್ದ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ಅರ್ಧ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಣೆಯ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ತಾನೆಲ್ಲೋ ಭ್ರಮಾಲೋಕದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಕನಸಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ತಲೆಯ ನೋವು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಿಡಿದು ಚೂರುಚೂರಾಗಿಬಿಡಬಹುದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಮ್ಮನಿದ್ದ ಕೋಣೆಯ ಒಳಗೆ ಯಾವುದೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲ. 'ಅಣ್ಣನೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲ ಜನರಂತೆ ಮಾಯವಾಗಿರಬಹುದೇ? ಅಮ್ಮನ ಹೆಣ ಏನಾಗಿರಬಹುದು?' ಆದರೂ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ 'ಅಣ್ಣಾ' ಎಂದು ಕರೆದ. ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಸದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದು ಕರೆದ. ಮಂಚ ಕಿರುಗುಟ್ಟದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೆಚ್ಚಿದ. ಕೂತಲ್ಲೇ ಬೆವರಿದ. ಅವನ ಎದೆಬಡಿತ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದಿನಂತೆ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಬಾಗಿಲು ಕಿರುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಅವನು ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಒಂದು ಕರಿಯ ನಾಯಿಯೊಂದು ಆಚೆ ಬಂದು ಅವನೆಡೆಗೆ ಸಹಾ ತಿರುಗಿನೋಡದೆ ಓಡಿತು. 'ಅರೆ ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಯಿ ಕಾಳನಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮಾನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು?' ಅವನು ಸ್ತಂಭೀಭೂತನಾಗಿದ್ದ. 'ಕಾಳ, ಕಾಳ' ಎಂದು ಅದನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮಾತೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. 'ನಿನ್ನೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಾಳ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತೆ?' ಅವನಿಗೆ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯು ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕಾಳ ಪಡಸಾಲೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಓಡಿ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

ರಾಮಚಂದ್ರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತ. ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮುನ್ನ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, 'ಅಣ್ಣಾ' ಎಂದ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲು ತಳ್ಳಿ ಒಳಹೊಕ್ಕ. ತಲೆ ಇನ್ನೇನೂ ಸಿಡಿದು ಚೂರಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನಿಸಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತು ಕೋಣೆಯ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಚದಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಅಮ್ಮ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತಿದ್ದಳು, ಇವನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

♦1CAAJ

10

ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ

ಟೈನು ಚಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಸಂಜಯನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗ್ಗಲು ಹೊರಳಿಸಿ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು, ಮೈ ಕೈಯೆಲ್ಲಾ ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು. ರೊಂಯ್‌ಗುಟ್ಟುವ ಟೈನಿನ ಫ್ಯಾನುಗಳ ಸದ್ದು. ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಎದುರಿನ ಬರ್ತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗ ಗೌತಮನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದ, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಿವುಚಿದಂತೆ ವಿಪರೀತ ಸಂಕಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಗನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗಲಿಂದಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ! ಸಮಯ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ! ಈಗ ಅವನು ಸ್ವತಂತ್ರ, ಅವನದೇ ಆಲೋಚನೆಗಳು! ಅವನನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆವು? ಹೆಂಡತಿ ಸುಶೀಲಾಳ

ನೆನಪಾಯಿತು. ಈಗ ಅವಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು? ತನ್ನ ಮಗ ಮಾಡಹೊರಟಿರುವ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಏನೇ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿನ ಮುಗ್ಧತೆ ಇನ್ನೂ ಮಾಸಿಲ್ಲ. ಆ ಮುಗ್ಧತೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಮುಳುವಾಗಿದೆಯೇ? ಅವನ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿದವರು ಯಾರು? ನನ್ನ ಆದರ್ಶಗಳೇನಾಗಿತ್ತು, ಈಗ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ? ಸಂಜಯನ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ದುಗುಡದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು.

ಎರಡು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದಾಗ ಮಗ ಗೌತಮ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದ, 'ಅಪ್ಪ, ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ದಯವಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ. ಆದರೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬನ್ನಿ. ಇದು ತುರ್ತಾದ ವಿಷಯ. ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯೇ ಹೊರಟು ಬನ್ನಿ'. ಸಂಜಯನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೇ ಗಾಭರಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಮಗ ಹಾಸ್ಟೆಲಿಗೆ ಸೇರಿ ಇನ್ನೇನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಿ.ಇ. ಸಹ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೂ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೀಗೆಂದೂ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. 'ಅಲ್ಲ, ಏನಾದರೂ ಗಲಾಟೆ, ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ತಾನೆ?' ಕೊಂಚ ಗಾಭರಿಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದರು. 'ಇಲ್ಲ, ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಬನ್ನಿ. ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಒಂದರ್ಥ ಗಂಟೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು' ಎಂದಿದ್ದ. 'ನೀನೇ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಸಹ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಯಿತು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು...' ಅವರು ಮಾತು ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ಗೌತಮ, 'ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಅಮ್ಮನ ಎದುರು ಮಾತನಾಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬರಲು ಹೇಳಿದ್ದು' ಎಂದ. 'ಅಲ್ಲಪ್ಪ, ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಲವ್ ಗಿವ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೇನು...?' ಮತ್ತೆ ಮಾತು ತುಂಡರಿಸಿ, 'ಇಲ್ಲಪ್ಪ, ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿಚಾರ, ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರ. ನೀವು ಬನ್ನಿ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ' ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಗೌತಮ ಫೋನ್ ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಸಂಜಯನಿಗೆ ಕುತೂಹಲ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. 'ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ. ಆಗಲೇ ದೇಶ-ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬನ್ನಿ ಮಾತನಾಡೋಣ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ವಿಷಯ ಏನಿರಬಹುದು?' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯೇ ಬಸ್ಸು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟಿದ್ದರು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಲುಪಿದಾಗ ಆಗಷ್ಟೇ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿತ್ತು. ಆಟೋ ಹಿಡಿದು ಗೌತಮನ ಹಾಸ್ಟೆಲು ತಲುಪಿದರು. ಹೊರಗಡೆ ಗೇಟಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ಗೌತಮ ಹೊರಬಂದು ಅವರನ್ನು ಗೆಸ್ಟ್ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಆಗ ತಾನೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಿಳಿಯ ಶುಭ್ರ ಕುರ್ತಾ ಪೈಜಾಮ ಧರಿಸಿದ್ದ

ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಜಯನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯ್ತು. ಅವನೆಂದೂ ಆ ಧರಿಸು ತೊಟ್ಟವನಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಚ್ಚರಿ ಹಾಗೂ ಆಘಾತವಾಗಿದ್ದು ಅವನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಂಕುಮ ಕಂಡು. ಸಂಜಯ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಚಿತ್ರವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗರಿವಾಗದಂತೆ ಕೊಂಚ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಆಗತೊಡಗಿತು. ಗೆಸ್ಟ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜಯ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ, ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸಿ ಮಗನ ಎದುರಿಗೆ ಕೂತ.

'ಏನಿದೆಲ್ಲಾ? ನಿನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮ? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದೈವ ಭಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತಿದೆ?' ಮಗನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅಪ್ಪ ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದ ನ್ಯೂಸ್ ಪೇಪರನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಗೌತಮ ನಗುತ್ತ, 'ಏನಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವಷ್ಟೆ' ಎಂದ. ಸಂಜಯನಿಗೆ ಅವನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. 'ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳು' ಕೇಳಿದರು. ಅವನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿ ನ್ಯೂಸ್ ಪೇಪರ್ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

'ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೆ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬಾಂಬ್‌ಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ದುಷ್ಟರು! ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಯಾವುದೂ ಸಿಡಿದಿಲ್ಲ' ಗೌತಮ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ಸಂಜಯನಿಗೆ ಮಗನ ನಡತೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗಾಭರಿ, ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ 'ದೇವರು' ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಾರಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?

'ಹೌದು, ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಇಡುವವರೆಲ್ಲಾ ದುಷ್ಟರು, ಕ್ರೂರಿಗಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ' ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಮಗನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಯೇ ಇದ್ದ. ಅಪ್ಪನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿ,

'ಅಪ್ಪ, ನಿಮಗೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವನು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೇರ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಲ್ಲ. ನನಗೆ ಎಲ್ಲರ ಕಲ್ಪನೆಯ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು?' ಎಂದರು.

'ಇಲ್ಲ, ನೀವು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಲೇಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪನ ಕೈ ಹಿಡಿದ.

'ನನ್ನ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ಥಿರತೆ ನೀನು ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಮುರಿಯಬಹುದು...'

‘ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ನೀವು ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನಾನು ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳದೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂತರ ನೀವೂ ಸಹ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತೀರಿ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ’. ಗೌತಮ ಹಿಡಿದ ಕೈ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜಯ ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮಗನ ಕೈಯೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಮಗನ ಕೈ ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದೇ ಕೈಗಳಲ್ಲವೆ ಅವನು ಹಸುಗೂಸಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಒಂದು ಬೆರಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು. ಸಂಜಯ ಏನೊಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಗೌತಮ ಮತ್ತೆ, ‘ಅಪ್ಪ, ಪ್ಲೀಸ್...’ ಎಂದ.

‘ಅಪ್ಪ, ಪ್ಲೀಸ್ ಚಾಕೋಲೇಟ್ ಕೊಡಿಸು’ ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು ಅವನ ಧ್ವನಿ.

‘ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ. ನಾನು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ’ ಮಗನ ಕೈಯಿಂದ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

‘ಆಯ್ತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಕಳೆದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ, ಅಹ್ಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಂಬ್‌ಗಳ ಸ್ಫೋಟ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು?’ ಗೌತಮನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಜಯನಿಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವವನು ತಮ್ಮ ಮಗನೇ? ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಯಾಗತೊಡಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ.

ಮತ್ತೆ ಗೌತಮ ಮುಂದುವರಿಸಿದ, ‘ಇದೆಲ್ಲಾ ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನರದೇ ಕೆಲಸ’. ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಎದೆಬಡಿತ ನಿಂತಾಯ್ತು ಸಂಜಯನಿಗೆ. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು, ಬಾಯಿ ಒಣಗತೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಗಾಜಿನ ಜಗ್‌ನಿಂದ ಗ್ಲಾಸಿಗೆ ನೀರು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಕೈ ನಡುಕದಿಂದ ಒಂದಷ್ಟು ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿದ ಗೌತಮ ಅವರ ಗ್ಲಾಸಿಗೆ ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ. ನೀರು ಕುಡಿದ ಸಂಜಯ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದಿದ್ದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ. ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದ ಗೌತಮ, ‘ಅಪ್ಪ, ಏನಾಯಿತು?’ ಎಂದ.

‘ಇಲ್ಲ, ಏನಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಮುಂದುವರಿಸು...’ ಎಂದ ಸಂಜಯ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯದೆ. ಗೌತಮ ಮುಂದುವರಿಸಿದ. ‘ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹದ್ದುಮೀರಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ನಾವು ಹಿಂದೂಗಳು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ...’

ಸಂಜಯನ ಮನಸ್ಸು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು-ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಗೌತಮನಿಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷ. ಬಹುಶಃ ಆಗ ಅವನು ಮೂರನೇ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದವನೆ, ‘ಅಪ್ಪ, ನಾವು ಹಿಂದೂಗಳಾ, ಮುಸಲ್ಮಾನರಾ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅವನ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಸಂಜಯ ಸುಶೀಲಾ ಇಬ್ಬರೂ ಚಕಿತಗೊಂಡರು. ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡಿತು? ಎಂದುಕೊಂಡರು.

ಸಂಜಯ ಮತ್ತು ಸುಶೀಲಾರ ಜಗತ್ತೇ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಗೌರವಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ಮಾನವರಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅದೇ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ಮಗನನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಯಾಕೀಗ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ?’ ಸಂಜಯ ಕೇಳಿದ್ದ. ‘ಯಾಕಿಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ಟೀಚರ್ ಕೇಳಿದರು’ ಎಂದ. ಸಂಜಯನಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು; ಶಾಲೆಯ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ‘ಧರ್ಮ/ಜಾತಿ’ ಎಂದಿರುವೆಡೆ ‘ಭಾರತೀಯರು’ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಟೀಚರ್ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡ. ಈಗ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಗೌತಮ, ‘ನಾವು ಹಿಂದೂಗಳು’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

‘ಅಪ್ಪ, ನಾವಿದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕು. ಭರತ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಮ್ಮದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಪರಕೀಯರು ಯಾರೇ ಆದರೂ ಅವರು ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೋ, ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೋ ತೊಲಗಲಿ. ನಾವಿವರನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವರೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ...’ ಗೌತಮ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ಸಂಜಯನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ‘ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಮಗನನ್ನು ನಾನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ? ನಾವು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಆದರ್ಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಏನಾದವು? ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ, ಹಾಸ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಅವನ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನ ದುಗುಡ, ಆತಂಕ ಮಗ ಗೌತಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

‘ಅಪ್ಪ, ನಾನೀಗ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಕರೆದಿದ್ದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಲು. ನಮ್ಮದೊಂದು ಭೂಗತ ಸಂಘಟನೆಯೊಂದಿದೆ. ನಾವು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಜಾಲವನ್ನು ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತಮಾತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಈಗ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ತಡವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವೂ ಒಂದು ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ದಳವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಅವರನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ತಾಯಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ

ನಾವು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆಂದು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುತ್ತೇನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದೇಶವೇ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಏಕೆ ಬೇಕು? ನಾನು ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ'

ಗೌತಮ ಎದ್ದು ಬಂದು ಅಪ್ಪನ ಕೈ ಹಿಡಿದ. ಗರಬಡಿದವನಂತೆ ಕೂತಿದ್ದ ಸಂಜಯ ತಲೆ ಬಾಗಿರಿದ್ದ. ಗೌತಮ ಅಪ್ಪನ ತಲೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತಿದ. ಸಂಜಯನ ಮುಖ ಕಳೆಗುಂದಿದ್ದು ಕಂಡು 'ಅಪ್ಪ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ನಿಮಗೆ ದುಃಖವೇ? ಅಳಬೇಡಿ. ನನ್ನ ಘನ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತೀರಿ' ಎಂದ ಅಪ್ಪನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಏನೋ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನಂತೆ ಸಂಜಯ ಎದ್ದುನಿಂತ. ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಮತ್ತೆ ಗೌತಮನ ಎದುರಿಗೆ ಕೂತು, 'ಗೌತಮ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನನಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿಹೋಗಿತ್ತು. ನಿನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವನಾದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೊದಲೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಇರಲಿ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದವರು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸಲೇಬೇಕು.' ಅಪ್ಪನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌತಮನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಅಪ್ಪ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಥವಾ ನಾಟಕವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ?

'ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ, ನಾನೂ ಸಹ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು. ನಾವು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಬಹಳಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲ ನನಗೂ ಸರಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ' ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ. ಅಪ್ಪನಲ್ಲಾದ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಗೌತಮನಿಗೂ ಕುತೂಹಲಭರಿತ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ನಂತರ, 'ಗೌತಮ ನೀನು ಹೇಗೂ ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೀಯ. ಹೋದ ಮೇಲೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವುದೆಂದೋ ನಿನಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಗ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ನಮಗೂ ಇದೆ'. ಸಂಜಯ ಮಗನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದ. 'ಎಂದ.

'ಆದರೆ, ಊರಿಗೆ ಈ ದಿನವೇ ಹೊರಡಬೇಕೇ...?' ಎಂದ ಗೌತಮ.

'ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಭೂಗತ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ನಿನಗೆ ಎಂದು ಸಮಯ ಸಿಗುತ್ತದೋ ಅಂದೇ ಬಂದು ಹೋಗು. ಧರ್ಮರಕ್ಷಕ

ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ನಿನಗೆ ಅಮ್ಮನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬೇಡವೇ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಸಂಜಯ ಎದ್ದು ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಕೈಚೀಲ ಹಿಡಿದು ನಿಂತ.

'ನಾನು ಈ ಶನಿವಾರ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ ಗೌತಮ ಮತ್ತೆ ಅರೆ ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ, 'ಇಲ್ಲ ಈ ಶನಿವಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ನಮ್ಮ ಶಾಖೆಯ ಸಭೆಯೊಂದಿದೆ. ಇಂದೇ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ನಾಳೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದುಬಿಡಬಹುದು' ಎಂದ.

'ನಿನ್ನಿಷ್ಟ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಅನುಕೂಲವೋ ಹಾಗೇ ಮಾಡು' ಎಂದ ಸಂಜಯ.

'ನೀವು ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ನನಗೂ ಟಿಕೆಟ್ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡಿ' ಎಂದ ಗೌತಮ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಅಪ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿ 'ಅಪ್ಪ, ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಹೋಗಿ..' ಎಂದ.

'ಬೇಡ, ಈಗ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಸಂಜೆ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ರೈಲ್ವೇ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಬಂದುಬಿಡು' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಹೊರಟ. ತಕ್ಷಣ ಏನೋ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು, 'ಹ್ಲಾಂ ಮರೆತಿದ್ದೆ, ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕೊಬ್ಬರಿ ಮಿಠಾಯಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ತಗೋ' ಎಂದು ತಾವು ತಂದಿದ್ದ ಕೈಚೀಲದಿಂದ ಪೊಟ್ಟಣವೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಗೌತಮ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ಮಿಠಾಯಿಯ ಒಂದು ತುಂಡನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಜಯ, 'ಆ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಧರ್ಮದ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಗೌತಮ ನಗುತ್ತಾ, 'ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ' ಎಂದ.

ನೇರ ರೈಲ್ವೇ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಟಿಕೆಟ್ ಬುಕ್ ಮಾಡಿಸಿ ಸಂಜಯ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ತನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ತೀವ್ರ ಆಘಾತವಾಗಿತ್ತು. ತಾನು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಯಾವುದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿ, ಆಚರಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೆನೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಯಸಿದ್ದನೋ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಗ ಬೆಳೆದಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದು ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ರೈಲ್ವೇ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲೇ ಕೂತು ಹೋಗಿಬರುವವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಟ್ರೈನುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು, ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಬೋಗಿಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದವರೂ ಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಟೇಷನ್ ಬಂದಂತೆ ಇಳಿದುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟವೋ ಕಷ್ಟವೋ ಅಡ್ಡಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕೆಂಬ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಅದೇಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮನೆಗೆ ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ಅತ್ತ ಸುಶೀಲಾ ಸಹ ಮಗನಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡು ಗಾಭರಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಸಂಜಯ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿದ. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ತಲುಪುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ.

ಸಂಜಯ ಮತ್ತು ಗೌತಮ ಬೆಂಗಳೂರು ತಲುಪಿದಾಗ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಚಿಂತಿತನಾದದ್ದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಸಂಜಯನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಆಟೋ ಹಿಡಿದು ಮನೆ ತಲುಪಿದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೌತಮನೇ ಮೊದಲು ಇಳಿದು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಸಂಜಯ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದೇ ಇತ್ತು. ಒಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಲೇ ಗೌತಮ, 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದು ಕರೆದ. ಹಾಲಿನ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಸಂಜಯ ಅಮ್ಮನಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಗೌತಮನನ್ನು ತಡೆದು ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಗೌತಮನನ್ನು ಕೂರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಗೌತಮನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

'ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನಾನೇ ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲೇ ಕೂರು' ಎಂದ ಸಂಜಯ 'ಶಕೀಲಾ' ಎಂದು ಕರೆದ. ಗೌತಮನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. 'ಶಕೀಲಾ?.. ಯಾರಿದು ಶಕೀಲಾ?' ಎಂದ ಗೊಂದಲದಿಂದ.

'ಶಕೀಲಾ ಎಂದರೂ ಒಂದೇ, ಸುಶೀಲಾ ಎಂದರೂ ಒಂದೆ. ಏನೆಂದು ಕರೆದರೂ ಅದು ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನೇ' ಎಂದ ಸಂಜಯ.

ರೂಮಿನಿಂದ ಸುಶೀಲಾ ಉರುಫ್ ಶಕೀಲಾ ಹೊರಬಂದಳು. ಬುರ್ಖಾ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮುಖ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಅತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣೂ ಸಹ ಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಗೌತಮ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, 'ಏನಿದೆಲ್ಲಾ ತಮಾಷೆ? ಅಮ್ಮಾ ಏನಿದು ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ? ಯಾಕ್ಣಿಗೆ ಹುಚ್ಚರಂಗಿ ಆಡ್ತಾ ಇದೀರ?' ಎಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅಮ್ಮನ ಬುರ್ಖಾ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲು ಹೊರಟ. ಶಕೀಲಾ ಅಲ್ಲೇ ಕುಸಿದು ಕೂತಳು. ಗೌತಮನೂ ಕೂತ. ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಶಕೀಲಾ ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

'ಗೌತಮ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನಳು. ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕುಡಿ ನೀನು. ಅವಳ ಎದೆಹಾಲು ಕುಡಿದು ದೊಡ್ಡವನಾದವನು ನೀನು. ಶಕೀಲಾ ಆಗಿದ್ದ ಅವಳು ಸಮಾಜದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಶೀಲಾ ಆಗಬೇಕಾಯಿತು' ಹೇಳಿದ ಸಂಜಯ.

ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದ ಗೌತಮನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. 'ಅಂದರೆ ಅಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರೆ?' ಕೊನೆಗೆ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿದ.

ಸಂಜಯ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕ. 'ಮತಾಂತರ?.. ಯಾವುದೇ ಮತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ನಮಗೆ ಮತಾಂತರ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಮಾನವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಂಬಿಕೆ

ಉಳ್ಳವರು ನಾವು. ನಿನಗಿಂದಾದರೂ ನಾವು ಇಂಥದೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆಯೇ? ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆಯಾ ನೀನು? ನೀನೂ ಸಹ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ಬೆಳೆದು ಉತ್ತಮ ಮನುಷ್ಯನಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾವು ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದೆವು. ನಿನ್ನನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದೀಯ. ನಿನಗೆ ನಿನ್ನದೇ ಆಲೋಚನೆ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ. ನಾವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಗೌತಮನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತ. ಅಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. 'ನನಗೇಕೆ ಇಷ್ಟೂ ದಿನ ಏನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ?' ಕೊನೆಗೆ ಗೌತಮ ಕೇಳಿದ. ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನಂತರ ಸಂಜಯ ಹೇಳಿದ, 'ಯಾರದೋ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮತಾಂಧನಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಬಿಡು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೇ, ನಾವೂ ಸಹ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು, ನಾನು ಈ ಮುಸಲ್ಮಾನಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದು ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಘೋರಪರಾಧವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ನಿನ್ನ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಸಹ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸು...' ಎದ್ದು ನಿಂತ ಸಂಜಯ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚಾಕುವೊಂದನ್ನು ತಂದ.

'ತಗೋ ಈ ಚಾಕು. ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿನಗೆ ದ್ವೇಷವಲ್ಲವೇ? ಅವರು ಪರಕೀಯರಲ್ಲವೇ? ಮುಸಲ್ಮಾನಳಾದ ನಿನ್ನ ಪರಕೀಯ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡು. ನಿನ್ನ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕ ಕಾರ್ಯ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಾಕುವನ್ನು ಗೌತಮನ ಕೈಗೆ ತುರುಕಿ ಸಂಜಯ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅತ್ಯಂತ ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲುರುಳಿಕೊಂಡ ಸಂಜಯನಿಗೆ ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿತು.

ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡ ಶಕೀಲಾಳ ಕೂಗು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದ, ನವೆಂಬರ್, 2009

11

ಸೀತಾರಾಮನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ

ಸೀತಾರಾಮ ಈಚೇಚೆಗೆ ಪ್ರತೀದಿನ ಮಲಗುವ ಮುನ್ನ, 'ಈ ರಾತ್ರಿ ಹೀಗೆಯೇ ಉಳಿದುಹೋಗಲಿ, ಬೆಳಗಾಗುವುದೇ ಬೇಡ ಅಥವಾ ನಾನು ಮಲಗಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನೆಂದುಕೊಂಡಂತೆ ಈ ದಿನವೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗಂಟೆ ಒಂಬತ್ತಾದರೂ ಆಗಲೇ ಸೆಖೆ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಏಳಲೇ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸೆಖೆಯ ಬೆವರಿನಿಂದಾಗಿ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಅಂಟಂಟಾಗಿದೆ. ಕೈ ಮೇಲೆತ್ತಿದರೆ ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗಿನ ಬೆವರ ವಾಸನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. 'ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಎದ್ದು ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು?' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮಗ್ಗುಲು ಬದಲಿಸಿದ.

ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನು ಕಂಡಿದ್ದ ಕನಸು ನೆನಪಾಯಿತು. ಕನಸಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ತುರ್ತಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ

ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಸ್ ಹೊರಟಿತು. ಅವನು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಕಿರುಚುತ್ತಾ ಓಡಿಬಂದರೂ ಬಸ್ ನಿಲ್ಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಸ್ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಓಡಲಾಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿ ಓಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ನಿಂತಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಬಸ್ ದೂರ ಹೊರಟು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಾಯಿತು. ಭಾರಿ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಇವನು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಡಿದ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ, ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಕತ್ತಲು ಕವಿಯತೊಡಗಿತು. ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನಿಸಿ ಭಯವಾಯಿತು. ಗಂಟೆ ಕತ್ತಲು ಕವಿದು ಏನೂ ಕಾಣದಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಸೀತಾರಾಮನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವರಿತ್ತು. ಸೆಖೆಗೋ ಅಥವಾ ಕನಸಿನಿಂದಲೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಕಿರ್ಲೆ ಎಂದು ಗೇಟು ಸದ್ದುಮಾಡಿತು. ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾತ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟ. 'ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಸಮಯ ಒಂಬತ್ತೂವರೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ. 'ಟೈಂ ಎಷ್ಟಾದರೆ ನನಗೇನು' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮಗ್ಗುಲು ಬದಲಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮ್ಯಾಗಜೀನಿನಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. 'ಛೂ, ಅಸಹ್ಯ ಸೆಖೆ' ಎಂದು ಎರಡೂ ಕೈ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ಗಾಳಿ ಊದಿಕೊಂಡು ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. 'ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯಾರಿರಬಹುದು?' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಮುಖಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋದವು. ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಲುಂಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ. ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯ ಹುಡುಗ ಕಾಫಿ ಲೋಟ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ. 'ಅಕ್ಕ ಕಾಫಿ ಕೊಟ್ಟಾಂವು' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ. 'ಈಗ್ಲೇ ಲೋಟ ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡಬೇಕಂತೆ' ಎಂದು ಹುಡುಗ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತ. ಬಾಯಿ ತೊಳೆಯಲೂ ಬೇಸರವಾಗಿ ಹಾಗೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಾಫಿ ಹೀರತೊಡಗಿದ. ಬಾಯಿ ತೊಳೆಯದ್ದರಿಂದ ಬಾಯಿಯ ವಾಸನೆ ಕಾಫಿ ರುಚಿಗೆ ಸೇರಿ ವಿಚಿತ್ರ ರುಚಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗನ ಕೈಲಿ ಲೋಟ ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸಿದ.

'ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾಕೆ ಕಾಫಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು ಏಕೆರಬಹುದು?' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಹುಡುಕದೆ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದ. ಸಿಗರೇಟು ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ಮೈ ಇನ್ನೂ ಬೆವರತೊಡಗಿತು. ಮೈ ಮೇಲಿನ ಅಂಟು, ಬೆವರ ವಾಸನೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕಡಿತ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಕೊಳಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತಿದೆಯಾ ಎಂದು ರೂಮಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದ. ಕೊಳಾಯಿಯ ಬಳಿ ಯಾರೂ ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ನೀರು ಬರುವುದು ಯಾವಾಗಲೋ ನಿಂತಿದೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರಿದೆಯೋ ನೋಡಿದ. ಅರ್ಧ ಬಕೆಟ್ ಇತ್ತು. ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ಚೆಂಬು ನೀರು. ಮುಖ ಬಾಯಿ ತೊಳೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು

ಎಂದುಕೊಂಡು, ಯಾವ್ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಳಸಬೇಕು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ.

ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಧಡ್ಡೆಂದು ಬಕೆಟ್ ಕುಕ್ಕಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಹಿತ್ತಾಳೆ ಚೆಂಬು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. 'ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾಕೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಚೆಂಬು ಮತ್ತು ಬಕೆಟ್ಟಿನ ಸದ್ದು ತಾನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಸೀತಾರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು. ಅವಳು ಹಿತ್ತಲ ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇವನ ಕೋಣೆಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅವಳಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವಳು ಬೇಕೆಂದೇ ಗಂಡ ಆಫೀಸಿಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋದನಂತರ ಸೀತಾರಾಮ ನೋಡಲೆಂದೇ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಒಂದು ಬಕೆಟ್ ನೀರಿನಿಂದ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಈ ದಿನ ಏನೇ ಆಗಲಿ ಅವಳ ಸ್ನಾನವನ್ನು ನೋಡಬಾರದು' ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ. 'ಅವಳಿಗೆಂಥ ಹುಚ್ಚು, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ತನ್ನ ಮೈ ತೋರಿಸುವಾಸೆ. ಅದೂ ಮದುವೆಯಾದವಳಿಗೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಚೆಂಬು ಬಿದ್ದ ಸದ್ದಾಯಿತು. 'ಇಲ್ಲ, ನಾನು ನೋಡೋಕೆ ಬರೋಲ್ಲ' ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಬೇಗ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ನಡೆದು ಪೇಸ್ಪು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಬರೇ ಬ್ರಷ್‌ನಿಂದ ಹಲ್ಲುಜ್ಜತೊಡಗಿದ. 'ಇವತ್ತಾದ್ರೂ ಅಪ್ಪ ಹಣ ಎಂ.ಓ. ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಹಣ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಪೇಸ್ಪು, ಸೋಪು ತರಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಎದೆ ಮುಖ ತೊಳೆದಿದ್ದರೂ ಮೈ ಬೆವರ ವಾಸನೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತು, ಎದೆ, ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ಪೌಡರ್ ಚೆಮುಕಿಸಿದ. ಬೆವರ ವಾಸನೆಗೆ ಪೌಡರ್ ಸುವಾಸನೆ ಬೆರೆತು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ವಾಸನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಪ್ಯಾಂಟು, ಶರಟು ಏರಿಸಿ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿದೆಯೆಂದು ಎಣಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ಚುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು.

'ಮನಿ ಆರ್ಡರ್ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ.... ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಟಿಫಿನ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಸೇರಿಸಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಿಂದುಬಿಡುವುದು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ರೂಮಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಬರುವಾಗ ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾಕೆ ತಲೆಯ ತುಂಬ ಸೆರೆಗು ಹೊದ್ದು ತುಳಸಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು. ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. 'ದೇವರೇ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರುಣಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಕಾಂಪೌಂಡಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಸೀತಾರಾಮ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತ. 'ಪೋಸ್ಟ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಬರುವವರೆಗೂ ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗಲೇ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೇ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ನಿಂತರೆ ತಾನು ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವುದು ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಎಂದೆನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟದ್ದು ಬರೇ ಮನಿ ಆರ್ಡರ್‌ಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಶೈಲಾಳ ಮುಖ ಸಹ ನೋಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಆಸೆಯಿಂದ. ಶೈಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ ಕ್ಲಾಸ್ಮೇಟ್. ಅವನಿಗೆ ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಶೈಲಾಳನ್ನು ತಾನು ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕನಸು ಕಾಣದೆ ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತವೆನಿಗೆ. ಆದರೆ, ಕೊನೆಗೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸೀತಾರಾಮ ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಶೈಲಾಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಯಾವುದೇ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜು ಮುಗಿಸಿದ ಶೈಲಾಳಿಗೆ ಪೋಸ್ಟ್‌ಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿ ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಸೀತಾರಾಮ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ.

ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಸೀತಾರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ ಎಂ.ಓ. ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಯಾಡಿಸಿದ. ಶೈಲಾ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಏನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಎಂ.ಓ. ವಿಚಾರಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಾರಾಮನ ಪರಿಚಯ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮ್ಯಾನ್‌ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಶೈಲಾ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡುವಳೇನೋ ಎಂದು ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಕಾದ. ಆದರೆ ಅವಳು ಮಾಮೂಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಅವಳು ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡ. ಪೋಸ್ಟ್‌ಫೀಸಿನೊಳಗೆ ಸೆಖೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಧಗೆ, ಹಸಿವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗದೆ ಹೊರಬಂದ. 'ಈಗಲೇ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಜೆ ಬೇಗ ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆ ಕಳೆದ ನಂತರ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. 'ಹಾಳಾದ್ದು ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಗೊಣಗಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಸಿಗರೇಟ್ ಕೊಂಡ. ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದರೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿದ.

ಯಾರನ್ನೋ ಟೈಂ ಕೇಳಿದ. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಎಂದರು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಕಟ. ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲೇಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. 'ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಡಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಳಾದ್ದು ಸಮಯವೇ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಣ ಎಣಿಸಿದ. ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಪ್ಲಸ್ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್. ಬಿಸಿಲಿನ

ಧಗೆಗೆ ಬಾಯಿ ಒಣಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಲೈಬ್ರರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಅಲ್ಲೇ ನೀರು ಕುಡಿದು ಪೇಪರ್ ನೋಡಿ ಬರೋಣವೆಂದು.

ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿದ. ಕುಡಿಯುವಾಗ ಒಂಚೂರು ಎದೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊಂಡ. ಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಾಯಿತು. ಪೇಪರ್ ಓದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಓದಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಟೆಂಡ್ ಕಾಲಂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸವಂತೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. 'ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡದ ಈ ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗೇನಾಗ್ವೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಲೈಬ್ರರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ತಾನು ಓದಿದ ಹೈಸ್ಕೂಲು. ಅದರ ಎದುರುಗಡೆ ಒಂದು ಪಾರ್ಕ್. ಅದನ್ನು ಈ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ ಹೇಳಲೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂಚೂರು ಹಸಿರಿಲ್ಲ. ಒಂದಾದರೂ ನೆರಳು ಕೊಡುವ ಮರವಿಲ್ಲ. ಸೀತಾರಾಮ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದೇ ಪಾರ್ಕ್‌ನ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಜನರ ಗುಂಪು ಸೇರಿತ್ತು. ಇವನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ನುಸುಳಿ ನೋಡಿದಾಗ ಯಾರೋ ಆಗ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಂಡು ಎಸೆದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮಗುವಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬುಗುರಿ ಆಡಿಸುವಂತಹ ಚಾವಟಿಯಂತಹ ಕೆಂಪು ನೂಲಿನಿಂದ ಬಿಗಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಗುವಿನ ಮುಖ ಮೈಗೆ ಇರುವ ನೋಣಗಳು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸೀತಾರಾಮನಿಗೆ ಆ ದೃಶ್ಯ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಒಂದಷ್ಟು ದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ದುಃಖ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಹೆಂಗಸರಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಂದೇ ಎಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೆಂಗಸರಿದ್ದರೂ ಸಹ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ದುಃಖ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸೀತಾರಾಮನಿಗೆ ಆ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಆ ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಿತ್ತು? ತನ್ನದೇ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಬಂದಿತ್ತು?' ಎಂದು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೊಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನನ್ನ ಅಮ್ಮನೂ ಸಹ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣ ನನ್ನನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ ...' ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸೀತಾರಾಮನ ಎದೆ ಬಡಿತ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೆಂಪು ನೂಲು ಬಿಗಿದಂತೆ, ಉಸಿರು ನಿಂತುಹೋದಂತೆ, ಮುಖ ಮೈ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಇರುವ ನೋಣಗಳು ವಿಲವಿಲ ಓಡಾಡಿದಂತೆ, ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ನೂರಾರು ಕಣ್ಣುಗಳು 'ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ' ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆ.... ಸೀತಾರಾಮನಿಗೆ ಹಸಿವು ತಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸಿ ಎದ್ದು ಹೋಟೆಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದ.

ಪುಟ್ಟ ಹೋಟೆಲು. ಎರಡು ಸಾಲಿನ ಮರದ ಟೇಬಲ್ಲು, ಬೆಂಚುಗಳಿವೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಿಂಡಿಯಿರುವ ಗೋಡೆ. ಆ ಕಿಂಡಿಯಿಂದಲೇ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಪ್ಲೈಯರ್ ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಂದು ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಕಿಂಡಿಯಿಂದ ಕಾಫಿ ಸೋಸುವವನು ಮತ್ತು ದೋಸೆ ಮಾಡುವವನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರುವ ಹೊಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೋಟೆಲಿನ ಒಳಭಾಗವೆಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಹೋಟೆಲಿನ ಒಳಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಸೆಖೆಯಿತ್ತು. ಸೀತಾರಾಮನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಕ್ಕುಳವರೆಗೂ ಶರ್ಟಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕಾಲರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೂತ ಸೀತಾರಾಮ 'ತಿಂಡಿ ಏನು ತಿನ್ನಲಿ' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ. 'ಇರುವ ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ತಿಂಡಿಯ ಬೆಲೆಗಳು ಬರೆದಿದ್ದ ಬೋರ್ಡಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. 'ಆ ಬೋರ್ಡಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬದು. ಈಗಲೇ ಇರುವ ದುಡ್ಡನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಉಪವಾಸ ಇರಲಿ?' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದ. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಂಕಟ, ಹಸಿವು 'ಎಲ್ಲಾ ಈಗಲೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಬಿಡು' ಎಂದಿತು. 'ಬೇಡ ಈಗ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ರಾತ್ರಿಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ.

ಸೀತಾರಾಮ ಸಪ್ಲೈಯರ್‌ಗೆ 'ಎರಡು ಖಾಲಿ ದೋಸೆ' ಎಂದ. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎರಡು ಖಾಲಿ ದೋಸೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಖಾಲಿ ದೋಸೆಗೆ ಸೋಡಾ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದಂತಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಕಟ ನಿಂತರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಪಾರ್ಕ್‌ನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಂಡು ಎಸೆಯಲು ಆ ತಾಯಿಗೆ ಬಹುಶಃ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಇಂಥದೇ ಸಂಕಟ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅರ್ಧ ದೋಸೆಗೇ ಚೆಟ್ಟಿ ಖಾಲಿಯಾಯಿತು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಪಲ್ಯ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ. ಚೆಟ್ಟಿಗಿಂತ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಪಲ್ಯ ನೆಂಜಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಬಹುದು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಸಪ್ಲೈಯರ್ 'ಕಾಫಿಯಾ, ಟೀಯಾ?' ಎಂದ. 'ಏನೂ ಬೇಡ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೌಂಟರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಬಂದ. ಹೊರಗೆ ಗಾಳಿ ತಣ್ಣಗಿದೆಯೆನ್ನಿಸಿ ಹಾಯೆಸಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಂಕಟ ಸಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಹೋಟೆಲಿನ ಹೊರಗಡೆ ಏನೂ ಮಾಡಲು ತೋಚದೆ ಇದ್ದ ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿ ಸೇದುತ್ತಾ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೊರಟ. ಕೈ ಕಾಲು ಸೋತಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದರಿಂದ ತಲೆ ಧಿಂ ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಯೆಲ್ಲಾ ಒಣಗಿ ಒಂದು ಹಂಡೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಗೇಟ್ ತೆಗೆದು ಮುಚ್ಚಿದಾಗ ಅದು ಕಿರ್‌ಗುಟ್ಟಿತು. ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾಕೆ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಣಕಿದಳು. ಇವನು ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತುವುದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲು ನೀರಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನೆನಪಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಇಳಿದು ಬಂದು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಣಕುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಳಕಿನ ಮನೆಯಾಕೆಯನ್ನು 'ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?' ಎಂದ. ಆಕೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು 'ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಒಳಹೋದಳು. ಇವನು ಹೊರಗೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಚೆಂಬಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದ ಆಕೆ 'ಯಾಕೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದೀರ ಬನ್ನಿ ಒಳಗೆ' ಎಂದಳು. 'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ನೀರನ್ನು ಗಟಗಟ ಕುಡಿದು 'ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್' ಹೇಳಿ ಹೊರಟ. ಚೆಂಬು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಬೇಕೆಂದೇ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಕೈ ತಾಗಿಸಿದ್ದು ಅವನ ಅರಿವಿಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಸುಡು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದಾಗಿ ತಾರಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಿದ್ದುದರಿಂದ ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಗಾಳಿ ತುಂಬಿತ್ತು. ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಟವೆಲಿನಿಂದ ಬೆವರು ಒರೆಸಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ 'ಉಸ್‌ಪ್ಪಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಂಗಾತ ಬಿದ್ದ. 'ಯಾಕೆ ಅಪ್ಪ ಹಣ ಕಳುಹಿಸೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಸೀತಾರಾಮ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದ. 'ಹಣ ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಲೆ? ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಮಗನಿಗೆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ? ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಕಳುಹಿಸೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದ. ಹಾಗೇ ಕಣ್ಣು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿತು.

ಸೀತಾರಾಮನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಆಕಾಶ ಕೆಂಪಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ತಾಳ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾಕೆಯ ನೆನಪಾಗಿ 'ಈಗಲಾದರೂ ಆಕೆ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿ ಕಳುಹಿಸಬಾರದೆ?' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಆಗಾಗ ಆಕೆ ಎದುರು ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಆಗಾಗ ತಿಂಡಿಯಾದರೂ ಕೊಡುವಳೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಎದ್ದು ಪ್ಯಾಂಟ್ ಶರ್ಟ್ ಧರಿಸಿ, ತಲೆ ಬಾಚಿ ನಿಂತ. ಮುಖ ತೊಳೆಯಲೂ ನೀರಿಲ್ಲ, ಕುಡಿಯಲೂ ನೀರಿಲ್ಲ. ಬಾಯೆಲ್ಲಾ ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ತುಟಿಗಳು ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟವೆ. ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತುಟಿ ಸವರಿಕೊಂಡ. ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಚಿತ್ರ ವಾಸನೆ ಉಗುಳು ನುಂಗಿದಾಗ ಮೂಗಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ರೂಮಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾಕೆಯನ್ನು ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ನೀರು ಕೇಳಿದ. ನೀರು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಒಳಗೆ ಗಂಡ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ತಿಂಡಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವು, ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಕಟ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಂಜೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಸೆಖೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಓಡಾಡಲು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. 'ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲೇಬೇಕು. ಇರುವ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂದು

ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹಾಗೇ ಪಟ್ಟಣದ ಮಧ್ಯದ ಸರ್ಕಸ್‌ನ ಕಡೆ ಹೊರಟ. ಸರ್ಕಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗರು ಹೋಗಿ ಬರುವ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ರೇಗಿಸುತ್ತಾ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದರು. ತಾನೂ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇದೇ ಸರ್ಕಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೈಲಾಳನ್ನು ನೋಡಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಯಿತು.

ಅತ್ಯಂತ ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನೇರ ತನ್ನ ರೂಮಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟ. ರೂಮಿನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಬೇಕರಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಜೇಬಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣ ಎಣಿಸಿದ. ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎರಡು ಬನ್ನು ಕೊಂಡ. ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಅರ್ಧ ಟೀ ಕುಡಿದು ಒಂದು ಸಿಗರೇಟು ಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಜೇಬಿಗೆ ಹಾಕಿ ರೂಮಿನ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತತೊಡಗಿದ. ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಾತ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಗೇಟು ತೆಗೆದು ಒಳಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ ಕೈಲಿ ಬುಟ್ಟಿಯಿತ್ತು. 'ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಬನ್ನು ತಿಂದ. ಹಸಿವು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಇಂಥ ಇಪ್ಪತ್ತು ಬನ್ನಾದರೂ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲು ತಳ್ಳಿ ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯ ಹುಡುಗ ಒಳಬಂದ. 'ದೇವರ ಪ್ರಸಾದ, ಅಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟಾಂದ್ರು' ಎಂದು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಕೊಬ್ಬರಿ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ, ಸೀತಾರಾಮ ಗಬಕ್ಕನೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕಸಿದು, ಸಿಪ್ಪೆಸುಲಿದು ತಿಂದ. ಕೊಬ್ಬರಿ ಚೂರನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದ. 'ನನ್ನ ಸಂಜೆಯ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಸಿಗರೇಟು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಸೂರು ನೋಡುತ್ತಾ ಕೂತ. ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡೋದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಎಂದುಕೊಂಡ. 'ಇಲ್ಲಾ ಈ ತರಹದ ಬದುಕಿಗೆ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಈ ದಿನ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದ. 'ಇದನ್ನು ಟಾಸ್ ಹಾಕೋಣಿ. ರಾಜ ಬಿದ್ದ ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆಗೋದ್ರೊಳಗೆ ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕು. ರಾಣಿ ಬಿದ್ದ ಈ ರಾತ್ರಿ ಹೀಗೆಯೇ ಬೆಳಗಾಗದೆ ಉಳಿದುಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ. ತನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗೆ ತನಗೇ ನಗು ಬಂತು. ನಾಣ್ಯ ಮೇಲೆ ಚಿಮ್ಮಿದ. ರಾಜ ಬಿದ್ದಿತು. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪಿಚ್ಚಿನಿಸಿತು. ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ತಾನು ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕು. 'ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಸಾಯಬೇಕು? ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಬದುಕೇ ಶುರುವಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಗೊಣಗಿಕೊಂಡ. ರೂಮಿನ ಲೈಟ್ ಆಫ್ ಮಾಡಿ ಸೆಖೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬೆಡ್ ಶೀಟ್ ಕಾಲಿನಿಂದ ತಲೆಯವರೆಗೂ ಹೊದ್ದು ಸೀತಾರಾಮ ಮಲಗಿದ.

ಅಭಿಮಾನ, 4-12-1988

12

ವಿಚಾರಣೆ

ಮುಖದ ಮೇಲೆ ರಪ್ಪನೆ ತಣ್ಣೀರು ಎರಚಿದ್ದರಿಂದ ಚಂದ್ರು ಬೆಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಮೇಲೇಳಲು ಹೋದ. ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಎಳೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈ ಮಣೆಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿದಂತೆ ನೋವಾಯಿತು. ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳೆಲ್ಲಾ ಜೋಮು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ನೀರು ಸುರಿದು ಕೂದಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನೀರು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಕಣ್ಣು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅದೇ ಪೋಲಿಸಿನವನು ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಕೀಟು, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ತಲೆ ಭಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ತೂಗಿಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಮಣಗಟ್ಟಲೆ ಭಾರವೆನ್ನಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ತವಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಖರ ಬೆಳಕು, ಅವನಿಗೆ ನೆನಪಿರುವಾಗಿನಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಫ್ ಮಾಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ಬೆಳಕು ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ರಾತ್ರಿಯೇ ಹಗಲೋ ಯಾವುದೂ ಚಂದ್ರುಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಬಲವಂತವಾಗಿ ತೆರೆದಿರಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ರಪ್ಪನೆ ತಣ್ಣೀರು ಸಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ನೀರಿನ ಹೊಡೆತ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಭಾರಿಸಿದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಯಾವ ಭೌತಿಕ ನಿಯಮಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದ ಪ್ರೇತಾತ್ಮದಂತೆ.

ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆ ಠಳಾರನೆ ಕುಕ್ಕಿದ ಸದ್ದು. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗುನಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರುವಿಗೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಲು ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. 'ಇದೊಂದು ಬದುಕೇ?' ಗೊಣಗಿದಳು ಸರೋಜ. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಓದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಚಂದ್ರು. 'ಈ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಸೊರಗಿ ಸೊರಗಿ ಸಾಯಬೇಕು. ನನಗ್ಯಾವ ಕರ್ಮ!' ಸರೋಜಳ ಗೊಣಗಾಟ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಅವಳ ಸಿಟ್ಟಿನ ದಾಳಿಗೆ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ತಮ್ಮ ಆಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. 'ಇವರೊಬ್ಬರು ಸುತ್ತಾಡಿ ಪ್ರಪಂಚ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು, ನಾವೇನೂ ನೋಡುವುದು ಬೇಡವೇ? ನಾವೇನು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವೇ?'

'ಇವಳ್ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಆಡುತ್ತಾಳೆ? ಇವಳಿಗೆಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವುದು? ಎರಡು ದಿನ ರಜೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು, ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗೋಣವೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು? ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಟೂರಿಸ್ತುಗಳ ಸಂತೆ, ಗಜಬಿಜಿ. ಇವಳಿಗೇಕೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ?' ಇನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಓದುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಬೇಕೆನಿಸಿತು. ನಿದ್ರೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ. ರಪ್ಪನೆ ತಣ್ಣೀರು ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯಿತು.

ಚಂದ್ರು ಬೆಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ. ಎದುರಿನ ಪೋಲೀಸಪ್ಪನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮುಗುಳ್ಳು, ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಬಕೀಟು, ಅದೇ ಮಗ್ಗು. ತಲೆ ವಿಪರೀತ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪೋಲೀಸಿನ ಪಕ್ಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ನಿಂತಿದ್ದ. ಪೋಲೀಸ್ ಯೂನಿಫಾರ್ಮ್, ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ನವಿರಾಗಿ ಪಾಲೀಶು ಮಾಡಿದ ಕೋಲು. ಅದರ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕೋಣೆಯ ಪ್ರಖರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಫಳಫಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬಕೀಟು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪೋಲೀಸು ಹಿಂದೆ ಸರಿದುನಿಂತ. ಕೋಲು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪೋಲೀಸು ಮುಂದೆಬಂದ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೂಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರುವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಆನಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರುವಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೂದಲನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದ. ಚಂದ್ರುವಿನ ಎದೆ ಡವಡವಗುಟ್ಟತೊಡಗಿತು. ಆ ಪೋಲಿಸಿನವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲೂ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಆನಿಸಿದ್ದ ಕೋಲು ತೆಗೆದಾಕ್ಷಣ ತಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿತ್ತು.

‘ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅಲ್ಲವೇ?’ ಅ ಪೋಲಿಸಿನವ ಕೇಳಿದ.

‘ಹೌದು’ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ ಚಂದ್ರು.

‘ಸರೋಜ ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕು?’ ಪೋಲೀಸಿನವನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

‘ಹೆಂಡತಿ’ ಹೇಳಿದ ಚಂದ್ರು.

‘ಆಕೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಂದಿರಿ?’

ಆವಾಕ್ಯನೆ ಬೆಚ್ಚಿದ ಚಂದ್ರು. ತಾನು ಕೊಲೆಗಾರನೇ? ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ತಾನೇಕೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಬೇಕು? ತಾನಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ತಾನೆಂದೂ ಒಂದು ಇರುವೆಯನ್ನೂ ಹೊಸಕಿಹಾಕಿದವನಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಏಕೆ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿರುವರೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಈಗರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮೈ ಬೆವರತೊಡಗಿತು. ಗಳಗಳನೆ ಅಳತೊಡಗಿದ.

‘ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?’ ಪೋಲೀಸನ ಧ್ವನಿ ಬಹಳ ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು. ‘ನನಗೊಂದು ಚಾಕಲೇಟು ಕೊಡುವಿರೇನು?’ ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು.

‘ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಕೊಲೆಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಂಥವನಲ್ಲ’ ಚಂದ್ರುವಿನ ಧ್ವನಿ ಗದ್ಗಿತವಾಗಿತ್ತು.

‘ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರೇನು?’

‘ಇಲ್ಲ’

ಚಂದ್ರುವಿನ ತಲೆ ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರಗತೊಡಗಿತು. ‘ನಿನಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವೇ?’ ಒಂದು ದಿನ ಸರೋಜ ಕೇಳಿದ್ದಳು.

‘ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹುಡುಗಿ’, ಹೇಳಿದ್ದ ಚಂದ್ರು.

‘ನೀನು ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕ, ಬರವಣಿಗೆ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನನಗೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕೊಡು. ನಿನಗೆ ನಿನ್ನದೇ ಜಗತ್ತು. ನಿನ್ನಂಥವರು ಮದುವೆಯಾಗಲೇಬಾರದು. ನಿನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಏಕೆ ಬೇಕೆ ಹೇಳು?’ ಸರೋಜಳ ಧ್ವನಿ ಕಟುವಾಗತೊಡಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆಂದು ಚಂದ್ರು, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಟಿ.ವಿ. ಆಫ್ ಮಾಡಿದ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಸರೋಜಳನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅವಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆ ವಾಲಿಸಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ.

ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದಂತೆ ತಣ್ಣೀರು ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಬೆಚ್ಚಿ ಎದ್ದ ಚಂದ್ರು. ಬಾಯಿ ಒಣಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಕೀಟು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕೈ ಕಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಮೇಲೇಳಲು ಹೊರಟ. ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೈ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಜಗ್ಗಿದಂತಾಗಿ ಕೈ ಕತ್ತರಿಸಿದಷ್ಟು ನೋವಾಯಿತು.

‘ನೀರು’ ಎಂದ ಚಂದ್ರು.

ನಿಂತಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ರಪ್ಪನೆ ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ತಣ್ಣೀರು ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಚಿದ. ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕೆ.

‘ಕುಡಿಯಲು ನೀರು’ ಎಂದ ಚಂದ್ರು ಆರ್ತನಾಗಿ.

ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀರು ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ರಾಚಿದ. ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕೆ.

ಚಂದ್ರುವಿನ ಮುಖವೆಲ್ಲ ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊರಕೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆನ್ನುಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗಟಗಟನೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀರು ಕೇಳಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ತಲೆಯಿಂದ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ನೀರ ಹನಿಗಳನ್ನು ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಒಣಗಿದ ತುಟಿ ಸವರಿಕೊಂಡ. ವಿಪರೀತ ತಲೆ ಭಾರ, ನಿದ್ರೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಸಾಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೈಗಳು ತನಗೆ ಸೇರಿದುವಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕುತ್ತಿಗೆ, ಬೆನ್ನು, ಸೊಂಟ, ಮೂಳೆಗಳು ಎಲ್ಲ ವಿಪರೀತ ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೈಕೈ ಚಾಚಿ ಮಲಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು.

ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ ಪೋಲೀಸ್. ಆತ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದುನಿಂತಾಗ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬಾತ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಖರ ಲೈಟಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಗುರುತು ತಟ್ಟನೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಕಿರಿದುಮಾಡಿ ನೋಡಿದ. ಸರೋಜಳ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣ. ಚಂದ್ರುವನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಆಕೆ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಸರೋಜಳ ಅಣ್ಣ ರಮೇಶ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎದುರು ನುಗ್ಗಿ ಚಂದ್ರುವಿನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ‘ಕಟುಕ ನನ್ನ ಮಗನೇ’ ಎಂದು ಅರಚಿದ. ನಿಂತಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ರಮೇಶನನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದ. ರಮೇಶ ಎರಗಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರುವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರುವಿನ ತಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಮೊದಲೇ ನೋಯುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆ ಧಿಮಿಗುಟ್ಟತೊಡಗಿತು. ಬಕೀಟು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಬಕೀಟು ಪಕ್ಕಕ್ಕಿರಿಸಿ ಚಂದ್ರುವಿನ ಸಮೇತ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿರಿಸಿದ.

ಸರೋಜಳ ತಾಯಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು, 'ನನ್ನ ಮಗಳು ನಿನಗೇನು ಮಾಡಿದ್ದಳಪ್ಪಾ, ಅವಳನ್ನೇಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಂದೆ?' ಎಂದರು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ.

ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂಸೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡ ಚಂದ್ರು, 'ಇಲ್ಲ ಅತ್ತೆ. ನಾನು ಕೊಂದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲವೇ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಲ್ಲವೆ? ನಾನೇಕೆ ಕೊಲ್ಲಲಿ? ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೇಕೆ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತಿದೆ?' ಎಂದ. ತಲೆಯಿಂದ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಕಣ್ಣೀರು ಆಕೆಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

'ನಿನಗೇನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಿನಗೆ ಅದ್ದೇಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂತು? ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗಳನ್ನೂ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ!' ಸರೋಜಳ ತಾಯಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಗೋಳಾಡತೊಡಗಿದರು.

'ನಾನಲ್ಲ, ನಾನೇನು ಮಾಡಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಚಂದ್ರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಯಾರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ನಿನ್ನದು ಜಾಣ ಕಿವುಡು' ಎಂದಳು ಸರೋಜ, ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರುವಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕಾಫಿ ಲೋಟವನ್ನು ಟೀಪಾಯಿಯ ಮೇಲಿಡುತ್ತ.

'ಏನಂದೆ?' ಎಂದ ಚಂದ್ರು.

'ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ವಾರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಜೆ. ಇಡೀ ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೊಳೆತು ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗೋಣ' ಎಂದಳು ಸರೋಜ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಾ.

'ಈ ಸುಡು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು? ಅದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆರಾಮಾಗಿ ಇರಬಹುದಲ್ಲಾ?'

'ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ, ಕೊಡೈಕೆನಾಲ್, ಮುನ್ನಾರ್ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗೋಣ. ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಸರಿ, ಈ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೊಲಗಿದರೆ ಸಾಕು' ಎಂದಳು.

'ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನ ಜಾತ್ರೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದೊಂದು ಸಂತೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆ ಜನಜಂಗುಳಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದು ಒಂದು ನರಕ ಯಾತನೆ. ಬೇಡ' ಕಾಫಿ ಕಪ್ಪನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹೇಳಿದ ಚಂದ್ರು, ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳ ರಜೆ ಬಂತೆಂದರೆ ಚಂದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಅವರ್ಣನೀಯ ಹಿಂಸೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರವಾಸವೇ ಬೇರೆ, ಸರೋಜಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರವಾಸವೇ ಬೇರೆ. ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹಲವಾರು ಗೆಳೆಯರಿದ್ದರು. 'ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಕೆ ಸುತರಾಂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಹೋಗಲಿ ಕುಪ್ಪಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಕುವೆಂಪು ಮನೆ, ಕವಿ ಶೈಲ ನೋಡಿಬರಬಹುದು. ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಂತೂ ಕವಿ ಶೈಲ ಅದ್ಭುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ' ಎಂದರೆ ಚಂದ್ರು, 'ನೀನೂ, ನಿನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಜಗತ್ತೇ ಬೇಡ. ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಸೆಮಿನಾರು, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಅಂತ ಬ್ಯುಸಿಯಾಗಿರೋಯಿ. ಓದೋದಿದೆ, ಬರೆಯೋದಿದೆ ಅಂತ ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಸಾಯ್ತಾ ಇರೋಯಾ. ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಓದಿ, ಮಣಗಟ್ಟಲೆ ಬರೆದು ಏನು ಕಡಿದು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಬೇಕು ಅಂತಿದೀಯಾ?' ಸೆಟೆದು ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಚಂದ್ರು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಕಿತ್ತು ಎಸೆದಳು.

ಅವಳ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ದಾಳಿಯಿಂದ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಬೆಚ್ಚಿದ ಚಂದ್ರುವಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಕಂಡು ಸರೋಜಳ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. 'ಹಾಳಾದವಳ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಬಾರಿಸಲೇ? ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಸುಕಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈಯುವ ಅವಳ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡಲೇ?' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ, ಕಾಫಿಯನ್ನೂ ಕುಡಿಯದೆ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಒರಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ.

ಮುಖಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೀರು ರಪ್ಪನೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಬೆಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣೆರೆದ. ಅದೇ ಮುಗುಳ್ಳಗುವ ಪೋಲೀಸ್. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಾತ ನಿಂತಿದ್ದ. ಆತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು,

'ಮಿಸ್ಟರ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕತ್ತುಹಿಸುಕಿ ಕೊಂದಿದ್ದೀರಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ ಚಂದ್ರು, ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಚುತ್ತಿದ್ದ ತಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು. ನೀರು ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನೀರಿಗೆ ಐಸ್ ಹಾಕಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡ. 'ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪೋಲಿಸಿನವ ಪರದೆಯ ಮೇಲಿನ ಸಿನೆಮಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದನ್ನಿಸಿತು.

'ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನಂಥವನಲ್ಲ. ನಾನವಳನ್ನು ಕೊಂದು ಏನೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದ ಚಂದ್ರು.

'ಆದರೆ ಈ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೆ?' ಯಾವುದೋ ಪತ್ರವನ್ನು ಆ ಸಿವಿಲ್ ಡ್ರೆಸ್‌ನ ಪೋಲೀಸ್ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದ.

ಚಂದ್ರು ಕಣ್ಣು ಕಿರಿದುಮಾಡಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿದ. ಅದು ಅವಳ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಪಾಲಿಸಿ. ಆ ನೋವಿನಲ್ಲೂ ಚಂದ್ರು ನಕ್ಕ. ವಿಷಯ ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ? ಸರೋಜಳೇ ಕೇಳಿದ್ದಳು, 'ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೊಂದು ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಪಾಲಿಸಿ

ಮಾಡಿಸಿ. ಅದರ ಮೆಚ್ಚೂರಿಟಿ ಹಣಬಂದಾಗ, ನಾನು ಯೂರೋಪ್ ಟೂರ್ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾದರೂ ಪ್ರಪಂಚ ತೋರಿಸಿ' ಎಂದು.

‘ಈ ಪಾಲಿಸಿ ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು?’ ಕೇಳಿದ ಚಂದು.

‘ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಣ್ಣ ರಮೇಶ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕಾಗೇ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದೀರಂತೆ?’

ಚಂದುವಿನ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏನೇನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಎಲ್ಲೋ ದೂರದಿಂದ ಬರುವಂತೆ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ದೇಹ ಭಾರಕ್ಕೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಈ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಪಾಲಿಸಿಯ ಎರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಿತ್ತು? ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅದರ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದರು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಣ್ಣ’ ಎಂದು ಪೋಲೀಸ್ ಹೇಳಿದಾಗ ಚಂದು ಗಳಗಲನೆ ಅತ್ತ.

‘ನಾನ್ಯಾಕೆ ಕೊಲ್ಲಲಿ? ನನಗೇಕೆ ಹಣ ಬೇಕು? ಈಗಿರುವ ಮನೆ ಎಲ್ಲಾ ಅವಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನಲ್ಲ? ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?’ ಚಂದು ಗೋಗರೆದ.

‘ಮಕ್ಕಳು ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರಂತೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗೋಣವೆ?’ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಸರೋಜ ಕೇಳಿದಳು.

‘ನೀನೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು. ಬೇರೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ನಿಮ್ಮಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನೂ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದುವಲ್ಲ?’ ಕೇಳಿದ ಚಂದು.

ಧಡಕ್ಕನೆ ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕಿದಳು ಸರೋಜ.

‘ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಏನಾದರೊಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೀಯಾ. ಮಕ್ಕಳೂ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಡೆಗೆ ಬರಲು ಅವರಿಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಹೋಗೋಣ. ಆ ರೀತಿ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಯುಗಗಳಾದಂತಿದೆ’ ಚಂದುವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಸರೋಜ ಹೇಳಿದಳು.

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅನುವಾದವೊಂದು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಸರೋಜ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸೋಣವೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಂದು, ಸರೋಜಳ ಹಟಮಾರಿತನದಿಂದ ಚಂದುವಿನ

ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸತೊಡಗಿತು, ತಲೆ ಗಿರನೆ ತಿರಗತೊಡಗಿತು. ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಸರೋಜಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅವಳು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುವ ಕಾಳಿಯಂತೆ ಕಂಡಳು. ಮಕ್ಕಳೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಅವರು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ಮನೆ ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸುವುದು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ವಾಂತಿಬರುವಂತಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನು ಕುರ್ಚಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನು ವಾಂತಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದಾಗ ಬಲವೆಲ್ಲಾಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದ, ಮುಗ್ಗುರಿಸಿ ಕುರ್ಚಿಸಮೇತ ಕೆಳಕ್ಕೆಬಿದ್ದ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಬದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಕ್ಕಿದ.

ಪೋಲೀಸಿನವ ಬಕೆಟಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಂದುವಿನ ಮೇಲೆ ಸುರಿದ. ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ ಉಸಿರುಕಟ್ಟುವಂತಾಗಿ ಚಂದು ಎದುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ಕೆಮ್ಮಿದ. ಈ ಭಾರಿ ಪೋಲೀಸಿನವ ಚಂದುವನ್ನು ಕುರ್ಚಿಸಮೇತ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ವಾಂತಿಯ ಮಡುವಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಚಂದುವಿಗೆ ಅವನದೇ ವಾಂತಿಯ ಹುಳಿವಾಸನೆ ಉಸಿರುಕಟ್ಟುವಂತಾಯಿತು. ಹಾಗೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚುವಂತಾಯಿತು.

ರಪ್ಪನೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೀರು ಹೊಡೆಯಿತು. ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟರೆ ಕಣ್ಣು ಮಬ್ಬುಗಟ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಖರ ಬೆಳಕು. ಎಲ್ಲವೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟ. ನಿಂತಿದ್ದ ಪೋಲೀಸನ ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಲಾಟಿ ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಇನ್ನೇನು ಕೋಳಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಕತ್ತು ಕೊಯ್ದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಿಸಿತು ಚಂದುವಿಗೆ. ಬಕೆಟು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪೋಲೀಸಿನವ ತನ್ನ ರಕ್ತವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾದಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ನೋವು, ಎದೆ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ‘ನೀರು ಬೇಕು’ ಎನ್ನಲೂ ಭಯವಾಯಿತು. ನೀರಿನ ಬದಲು ವಿಷಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ? ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಲೂ ಭಯವಾಯಿತು. ‘ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದಾಗ ನನಗೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಎದುರಿಗಿರುವ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತದೆ! ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಬೂಟುಗಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದು ಹೊಸಕಿಹಾಕಬಹುದು, ನನ್ನ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕಿ ಸಾಯಿಸಿಬಿಡಬಹುದು, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಮಚ್ಚಿನಿಂದ ನನ್ನ ಒಂದೊಂದೇ ಅಂಗವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡಬಹುದು.....

‘ಸರೋಜ ಏಕೆ ಸತ್ತುಹೋದಳು? ನನಗೇಕೆ ಈ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ? ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೂ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಈಗ ಸತ್ತನಂತರವೂ ನನಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ?’ ಚಂದುವಿನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಅಡ್ಡಾಡಿದ್ದು ಸಾಕು ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗೋಣ’ ಎಂದ ಚಂದು.’

‘ಇಲ್ಲ ಈ ಬೀಚಿನಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ ನೋಡು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಇರೋಣ’ ಎಂದಳು ಸರೋಜ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ.

ಅಲ್ಲೇ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತರು. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಲು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಬೇಕು. ಚಂದ್ರವಿನ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ ಅವನ ಭುಜಕ್ಕೆ ಒರಗಿದಳು ಸರೋಜ. ಅವಳೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ್ದಳು. ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿಯ ಅಣುಅಣುವನ್ನೂ ತನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತಾನು ಎಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಲ್ಲವೇ ಅನ್ನಿಸಿತು ಚಂದ್ರವಿಗೆ. 'ಎಂಥದೋ ಒಂದು ಜಾಗ, ಅವಳು ಕೇಳಿದೆಡೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಹೋಗಿಬರಲು ಸಮಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದುಕೊಂಡ. 'ಅವಳು ಕೇಳುವ ಸಮಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಸೈನ್‌ಮೆಂಟ್ ಗುದ್ದಿಕೊಂಡುಬರುತ್ತದೆ, ಕೆಮ್ಮಲೂ ಸಮಯವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಡೆಡ್‌ಲೈನ್ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ಅಷ್ಟೆ, ಇಲ್ಲಿ ಇವಳ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅನುವಾದ ಮುಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದರಲ್ಲೇ ಇದೆ'. ಅನುವಾದವನ್ನು ಮರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಸರೋಜಳಂತೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ.

ಪೋಲೀಸಿನವ ಚಂದ್ರವಿನ ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಯಾವಾಗ ನಿಂತೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಕಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಕೈಗಳು ತನ್ನವಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಳಚಡ್ಡಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ವಾಂತಿಯ ಹುಳಿವಾಸನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಇದ್ದರೂ ತನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ಅನುಭವ, ಹಸಿವು, ದಾಹ ಏನೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇ? ಅದೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಂಥದೋ ಆಯಾಸ. ಮಲಗಲು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೇ?

'ನಾನು ಮಲಗಲೇ?' ಕೇಳಿದ ಸರೋಜಳನ್ನು.

'ಅದೇನು ಆತುರ. ಕ್ವಾರ್ಟರ್ ಬಾಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇಷ್ಟು ಉಳಿದಿದೆ' ಎಂದಳು ಸರೋಜ ಹೋಟೆಲಿನ ಟೀಪಾಯಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಾಟಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

'ಅದೇನೋ ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಯಾಣದಿಂದಿರಬಹುದು. ವಿಪರೀತ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಷ್ಟೂ ಕುಡಿಯಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ನನಗೆ ಊಟವೂ ಬೇಡ. ರಿಸೆಪ್ಷನ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಊಟ ಇಲ್ಲಿಗೇ ತರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡು' ಎಂದ ಚಂದ್ರ.

'ಅದೇನು. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳನಂತರ ಹೀಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯಲು ಮಕ್ಕಳೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದಳು ಸರೋಜ ಬಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ.

'ಇಲ್ಲ ಅದರದೇನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅದ್ಯಾಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕುಡಿದದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ವಿಪರೀತ ತಲೆಗೇರಿದಂತಿದೆ. ನಾನು ಮಲಗದೇ ಹೀಗೆ ಕೂತಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಹೋಗುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ ಚಂದ್ರ ಮೇಲೆದ್ದ. ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸರೋಜ ಅವನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

ತಡವರಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಚಂದ್ರವನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವ ಎತ್ತಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದ. ಆ ಕುರ್ಚಿಯ ಕಾಲುಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಕಿರಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊಂಚ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ವಾಲಿದರೂ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಆ ಕುರ್ಚಿ. ಈ ಸಾರಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಎದುರಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವನೊಬ್ಬ ಬಂದು ನಿಂತ. ಅವನು ಹೊಸಬನೇ ಅಥವಾ ಮೊದಲಿದ್ದವನೇ ಏನೊಂದೂ ಚಂದ್ರವಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕೊಂದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳು', ಕೇಳಿದ ಆ ಪೋಲೀಸಿನವನು.

'ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂದ ಚಂದ್ರ.

'ಕತ್ತು ಹಿಸುಕಿ ಕೊಂದೆಯಾ ಅಥವಾ ತಲೆದಿಂಬನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಅದುಮಿ ಕೊಂದೆಯಾ?' ಪೋಲೀಸಿನವನ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

'ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇಷ್ಟು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸರೋಜಳನ್ನು ಕೊಂದವನು ನಾನೇ ಇರಬಹುದೇ?' ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಚಂದ್ರವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಎಲ್ಲವೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟ. ಯಾವುದು ಭ್ರಮೆ, ಯಾವುದು ವಾಸ್ತವ ಎನ್ನುವುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳ ಹಿಂದೆ ವಿಪರೀತ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತಣ್ಣರೆರಚುತ್ತಾರೋ, ಎಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರು ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ. ಓಲಾಡುವ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದುಬಿಡಬಹುದೆನ್ನುವ ಭಯ.

ಓಲಾಡುತ್ತಾ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಸರೋಜ ಹಾಗೆಯೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡಳು.

'ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಮಗೆ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ?' ಸರೋಜ ಕೇಳಿದಳು. ಚಂದ್ರ ಅವಳ ಕಂಗಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅವಳ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿತ್ತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು! ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದೆಂಥದೋ ಹೆದರಿಕೆ. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಅಂಜಿಕೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಅಳುಕಿನ ಬದುಕು.

ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವನ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸಿದಳು ಸರೋಜ. ಅವನೆಂದೂ ಅತ್ತವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದ್ಯಾಕೋ ಗಲಗಲನೆ ಅಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಅವಳು ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಅಮ್ಮನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಮ್ಮನ ಸಖ್ಯದ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸತ್ತಿದ್ದಾ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದಿರಬಹುದೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಸರೋಜಳನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿದ.

‘ನಾಟಕದ ಕಣ್ಣೀರು ಬೇಡ. ಅವಳನ್ನು ಕೊಂದವನ್ನು ನೀನಲ್ಲವೇ?’ ಪೋಲೀಸನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗಡುಸಾಗಿತ್ತು.

ಚಂದ್ರು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ.

‘ಅವಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿಯೇ ಕಡಲತಡಿಯ ರೆಸಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರೂಮ್ ಮಾಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ?’

ಚಂದ್ರು ಬಾಯಿಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

‘ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಂದೆಯೆಂಬ ನಿನ್ನ ದೀರ್ಘ ವಿವರಣೆಯ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಮಾಡು’ ಎಂದ ಪೋಲೀಸನವ ಫೈಲು ಹಾಗೂ ಪೆನ್ನೊಂದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ.

ಚಂದ್ರು ಈ ಫೈಲು ಹಾಗೂ ಪೆನ್ನನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರನ್ನು ನೋಡಿದ. ಪೋಲೀಸನವ ತೋರಿಸಿದ ಕಡೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ.

‘ಆ ಸಹಿ ನನ್ನದೇ ಇರಬಹುದು. ದಯವಿಟ್ಟು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿ’ ಎಂದ.

ಉದಯವಾಣಿ, 15-7-2007

13

ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಟ್ರಾಜಿಡಿಯ ಮುನ್ನುಡಿ

ಸುಶೀಲಾ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಳೆಯನ್ನಾದರೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಅಲೆದಾಡಿದರೂ ಆ ಮನಸ್ಸು ಬಾಟಲಿಯೊಳಗೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀನಿಯಂತಾಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ನೆನಪೂ ಸಹ ಬಾಟಲಿಯೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಕೊಂಡಂತಾಗಿ ಆ ಕೋಣೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳೆಲ್ಲ ನೆನಪುಗಳೂ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತುಹೋಗಿದ್ದವು. ಆ ರೀತಿ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ ಎನ್ನುವುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಆಗಾಗ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳಿ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೂ ನುಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಒಂದಷ್ಟು ಹನಿ ನೀರುಗಳನ್ನೂ ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಂಚ ಚಳಿಯೆನ್ನಿಸಿದರೂ

ತಂಗಾಳಿ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಯ ಆಚೆ ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕಟ್ಟಡವೊಂದರ ಗೋಡೆಯಿತ್ತು. ಆ ಗೋಡೆಗೆ ಕಿಟಕಿಗಳಿಲ್ಲ, ಬಾಗಿಲುಗಳಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬ ನರಮನುಷ್ಯನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವಳದೇ ಸದ್ದುಗಳು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಆ ಸದ್ದು ಬೇರಾರದೋ ಹೆಣ್ಣಿನದು ಇರಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ಅವಳಿಗೇ ಗಾಭರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಆ ರೀತಿ ನಿಂತಿದ್ದಳೋ ಅವಳಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಯ ನೋಡುವುದೇ ಮರೆತುಹೋಗಿತ್ತೇನೋ. ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾದಂತಾಯಿತು. ಮಳೆ ನಿಂತುಹೋಗಿತ್ತು. ಬರೇ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ತೆಗೆಯಲು ಹೋದಳು. ಬಲಗೈ ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದಿರುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂತು. ಮುಷ್ಟಿ ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಆ ಚೀಟಿ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿಹೋಗುವುದೋ ಎನ್ನುವ ಭಯವಾಯಿತು. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಲಕ ತೆರೆದಳು. ಒಬ್ಬತ್ತ ಒಳಗೆ ಬಂದ. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ದೇಹದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವಂತಹ ಮದ್ದದ ವಾಸನೆಯನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ತಂದ. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ತಂಗಾಳಿ ಆ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೋಣೆಯೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿದಳು. ಆತ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ. ಸುಶೀಲಳು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಆಕೆಗೆ ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಅವಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳ ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದೇ ಇತ್ತು. 'ಬ್ಲಾಸ್ ಬಿಚ್ಚಲು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ, ಎಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಲು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ' ಎಂದಳು, ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ. 'ಅದೇನ್ ದಿನಾ ವದರಿದ್ದೇ ವದರಿಯಾ. ನೀನು ಕೇಳೋಕ್ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೀನಿ ನೋಡು' ಎಂದ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನೂರರ ನೋಟು ತಂಗಾಳಿಗೆ ಜೀವಪಡಕೊಂಡತ್ತಿತ್ತು. ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಳು. ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದಿರುವುದು ಅರಿವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸದೇ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದಳು. 'ಏನಿದೆ ಆ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ನನಗೇನಾದರೂ ಕೊಡೋಕೆ ಇಟ್ಕೊಂಡಿದೀಯಾ?' ಎನ್ನುತ್ತ ಆತ ಆ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಅವಳನ್ನು ಮಂಚಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ. ಅವಳ ಮುಷ್ಟಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಯಿತು. ಅವಳ ಎರಡೂ ಕೈಗಳು ಮುಷ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆತನೇ ಬಿಚ್ಚಬೇಕಾಯಿತು. ಆತನಿಗೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಮುಷಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಆತ ಎದ್ದುಹೋಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿ ತೆರೆದು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದಳು.

ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ರಕ್ತ ನುಗ್ಗಿದಂತಾಗಿ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ದಿಂಬಿನಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕೈತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಅದರೊಳಗೆ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಅದೇನೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದುವ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಾಗದದ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಳು. ಬಿಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಬೆವರಿಗೆ ಕಾಗದ ತೇವವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದಳು- 'ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ'. ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳೆಸಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಸಂಕಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ಆ ಕಾಗದ ಚೂರನ್ನು ಮುದುಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದಳು. ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳೆಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಂತಿಯಾಗುತ್ತದೆನ್ನಿಸಿತು. ಎದ್ದು ಬಚ್ಚಲುಮನೆಗೆ ಓಡಿಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೂತಿದ್ದಳೋ ಅವಳಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಧಡಧಡ ತಟ್ಟಿತು. ಎದ್ದು ಬಾಯಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬತ್ತ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ. ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ಹಾಕುವಾಗ ಕೈ ನೋಡಿಕೊಂಡಳು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಗದದ ಚೂರು ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಕಾಗದದ ಚೂರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರಲೇ?' ಎಂದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೇ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಾತ ಎದ್ದು ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡ. ಅವಳ ಎದೆಯನ್ನು ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದ. ಅವಳಿಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ 'ಬ್ಲಾಸ್ ಬಿಚ್ಚಲು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ, ಎಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಲು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಅವಳಿಂದ ಹೊರಬಂತು.

ಹಾಗೆಯೇ ಕೂತಿದ್ದ ಸುಶೀಲಳಿಗೆ 'ಆಂಟಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೀತಾರೆ' ಎಂದು ನಾಗರಾಜ ಹೇಳಿದ. ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಊಟಮಾಡಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಳು. 'ಯಾಕ್ ಅಂಗೇ ಹೋಗ್ತೀಯಾ? ಮಾತ್ರ ನುಂಗೋ ಗ್ಯಾನಾ ಇಲ್ಲವಾ ನಿಂಗೇ? ಬಾ ಇಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಆಂಟಿ ಅರಚಿದಳು. ಆಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಚೊಂಬಿನ ನೀರನ್ನು ಗ್ಲಾಸಿಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ನುಂಗಿದಳು. 'ದರಿದ್ರ ಮುಂಡೆ. ಗೊತ್ತಿದ್ದ್ರೂ ದಿನಾ ಮರ್ರಂಗೇ ಈ ನಾಟಕ ಆಡ್ತಾಳೆ. ಆಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಇಳಿಸೋಕೆ ಇವ್ವಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು. ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಕೊಡ್ತಾನಾ ದುಡ್ಡು' ಎಂದಳು. ಸುಶೀಲಾ ಏನೊಂದೂ ಹೇಳದೆ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದಳು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಲೇ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅರೆ ನಿದ್ರೆ, ಅರೆ ಎಚ್ಚರಾವಸ್ಥೆ. ಆ ಕಾಗದದ ಚೂರು ಅವಳ ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಂದು ಚೂರು ಜೀವಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟವನನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅವನ ಮುಖ ಅಸ್ಪಷ್ಟ. ಅವಳು ಮುಖಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮರೆತು

ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳುಗಳಾಗಿತ್ತು. ಈ ದಿನದ ಮೊದಲ ಗಿರಾಕಿಯಲ್ಲವೇ ಅವನು? ಈ ಮೊದಲೂ ಆತ ಬರುತ್ತಿದ್ದನೇ? ಈ ಸಾರಿ ಬಂದರೆ ಆತನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ತಕ್ಷಣ ಆಕೆಯ ಮೈ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಡುಗತೊಡಗಿತು. ಎದೆಬಡಿತ ಏರಿತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವರತೊಡಗಿತು. 'ಯಾಕ್ ಹಾಗ್ ನಡುಗ್ತಾ ಇದೀಯ? ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವಾ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು. ಯಾವನೋ ಗಿರಾಕಿ ಆಗಲೇ ಅವಳ ಮೇಲೇರಿದ್ದ. ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿದ್ದ. ಇವನೇ ಅವನಿರಬಹುದಾ ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಕಿರಿದು ಮಾಡಿ ಮೇಲೇರಿದವನ ಮುಖ ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಮುಖ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಬಾಯಿ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವನು ಅವನಾಗಿರಲಾರ ಎಂದುಕೊಂಡು ಮುಖ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಅವನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ ಮುಖವನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡ, ನಕ್ಕ. ಅವನು ನಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೋ, ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಅವನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳು ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಖುಷಿಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಸುಶೀಲಾ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆ ಕರಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮುಗಿಸಿ ಎದ್ದುನಿಂತರೂ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಅದು ಮೊದಲ ಅನುಭವ, ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಆಗ ತಾನೆ ಎಸ್ಸೆಸ್ಸೆಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿ ಕೋಲಾರದ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಳು. ಆಗಿನೂ ಕೋ-ಎಜುಕೇಶನ್ ಇತ್ತು. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಹುಡುಗಿಯರ ಕಾಲೇಜನ್ನು ದೂರದ ಕೆರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೋ-ಎಜುಕೇಶನ್ನಿನ ಫಸ್ಟ್ ಗ್ರೇಡ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಹುಡುಗಿಯರ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದಾಗ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಪಕ್ಕಲುಬನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಸತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತಾನು ದೊಡ್ಡವಳಾದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಡೆ ಹುಡುಗರು ರೇಗಿಸಿದರೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರೂ ರೇಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಏನೋ ಕಳಕೊಂಡಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅವನ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದು. ದಿನಾ ಬೈಕಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳು ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಳಿಯುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದಿನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದವನು ಇನ್ನೇನು ಬಸ್ಸು ಹತ್ತಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಬಂದು ಕಾಗದದ ತುಣುಕೊಂದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅವಳಿಗೆ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಗಾಭರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದ್ದೇಗೆ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂತ್ಸಿದ್ದಳೋ ಅವಳಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೂತರೂ ಏದುಸಿರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆವರಹನಿಗಳು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿದ್ದವು. ತನ್ನ ಬಲಗೈಯೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬೆರಳ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ಚೂರು ಇಣುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆರಳು

ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲು ನೋಡಿದಳು. ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ ಹೋಗುತ್ತಿತೋ, ನಿಂತಿತ್ತೋ ಅಥವಾ ಏರೋಲ್ಲೇನಿಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತೋ, ಆಕೆಗೆ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನರ ಮಾತು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ತನ್ನ ಊರಿನ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದವಳಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕೂತಳು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆರಳು ಸಡಿಲ ಮಾಡಿ ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಳು. 'ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು, ಮೈ ಮತ್ತೆ ಬೆವರಿಟ್ಟಿತು, ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂತು. ಚರಚರನೆ ಆ ಚೀಟಿ ಹರಿದುಹಾಕಿದಳು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅದೇ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿದವು- ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ, ಕಸಕಡ್ಡಿ ತುಂಬಿದ್ದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ, ಕಪ್ಪನೆ ಮೋಡ ತುಂಬಿದ್ದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ. ಫಳಾರಂದು ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಮಿಂಚೊಂದು ಹೊಡೆಯಿತು. ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೇನು ಕೇಳಲಿರುವ ಗುಡಗಿನ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಎದೆಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತಳು. ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಗುಡುಗು ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೆದರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಧೋ ಎಂದು ಮಳೆ ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಅವಳ ಏರು ಎದೆಬಡಿತ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು.

ಅದೆಂಥದೋ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆದರಿಕೆ ಸುಶೀಲಾಳನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಎರಡು ದಿನ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ತಲೆನೋವಿನ ಸಬೂಬು ಹೇಳಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಎರಡೂ ದಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಚಡಪಡಿಕೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದಳು. ನೆಪಕ್ಕೆ ಮಸ್ತಕ ಹಿಡಿದರೂ ಆ ಸಾಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು, ಅವನ ಮುಖವೇ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂರನೇ ದಿನ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದಳು. ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಇಳಿದವಳೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಅವನೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬಿರಬಿರನೆ ಕಾಲೇಜಿನೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವಾಗಲೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟಳು. 'ಸದ್ಯ ಅವನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ನಿಟ್ಟುಸಿರೇ ಅಥವಾ 'ಛೇ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ ಹಾಳಾದವ. ಅವನೇಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದರ ನಿಟ್ಟುಸಿರೇ ಎಂಬುದು ಅವಳಿಗೇ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆಮೇಲಿನ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಬೇಗ ನಡೆದುಹೋದವು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವನ ಹೆಸರು ರಾಜೇಶ. ಅವನ ಸ್ವಂತ ಊರು ಬೆಂಗಳೂರಂತೆ. ಅವರಪ್ಪನದು ದೊಡ್ಡ ಶಾಪಿಂಗ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಇದೆಯಂತೆ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದಂತೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವನು ಓದುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಳಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೋಲಾರದ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಯಾವ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಏನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ ಅಥವಾ ಆಕೆ ಅದರ

ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. 'ಇಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದ ಜನ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೂತು ಮಾತನಾಡಲು ಆಗೋಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಬೈಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಸಿನೆಮಾ ತೋರಿಸಿದ, ಹೋಟೆಲಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸಿದ. ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ವರ್ಷ ನಡೆಯಿತು. ಅವನು ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದೊಂದು ವಾರವೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅದೊಂದು ದಿನ ಹೀಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಸಿನೆಮಾ ನೋಡಿ, ಹೋಟೆಲಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಮುನ್ನ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ತೋಟದಮನೆಯೊಂದಿದೆಯೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂತಿರುಗೋಣವೆಂದು ಕರೆದೊಯ್ದು, ಒಂಟಿ ತೋಟದ ಮನೆ, ದೊಡ್ಡ ತೋಪಿನ ನಡುವೆಯಿತ್ತು. ನಿರ್ಜನವೆನಿಸಿದರೂ ಆಕೆಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ರಾಜೇಶನಿದ್ದನಲ್ಲ!

ರಾಜೇಶನ ಗೆಳೆಯ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ. ಕುಡಿಯಲು ಜ್ಯೂಸ್ ಕೊಟ್ಟ. ಅವಳಿಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ಮತ್ತೇನಾಯಿತೋ ಸುಶೀಲಳಿಗೆ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಅವಳ ತಲೆ ಧಿಂ ಎಂದು ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ಕೈ ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು. ನೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಮೈಮೇಲೆ ಒಂಚೂರು ಬಟ್ಟೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ತೊಡೆಯಲ್ಲೂ ರಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಎದೆ ಭುಜದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಕಚ್ಚಿದ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡಳು. ತಕ್ಷಣ ರಾಜೇಶ ಒಳಬಂದ. ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಬಂದರು. ಕಿರುಚಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿನ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನೇ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಬಂದ ರಾಜೇಶ ಅವನ್ನಾಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಊಹಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಅವಳ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದ. ಬಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ದನಿ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಸುಶೀಲಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಆಕೆ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದುದೇ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೋ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೋ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಆಯಾಸದಿಂದ ಮಲಗುವುದೇ ತಡ, ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಯಾವನಾದರೂ ಗಿರಾಕಿ ಮೇಲಿರುವಾಗ ಹಾಗೆಯೇ ನಿದ್ರೆಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಳು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಒಬ್ಬ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬಂದು ತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದಾಗಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಒರಟರು ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡೆಂದು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೊದಲ ಗಿರಾಕಿ ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ಚೀಟಿಯದೇ ನೆನಪು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ (ಅದೆಷ್ಟು ತಿಂಗಳುಗಳೆಂಬುದು ಸುಶೀಲಳಿಗೇ ನೆನಪಿರಲಿಲ್ಲ) ಮರೆವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಯಬೇಕು, ಯಾವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ

ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ದೃಢನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಆಂಟಿಯ 'ಮನೆ'ಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಮನೆಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಳು. ಆಗಲೇ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು ಆಂಟಿ ಎಂಥ ಕಟುಕಿ ಎಂಬುದು. ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಗೆ ಕೂಡಿಹಾಕಿ, ಧಡಿಯನೊಬ್ಬನಿಂದ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬಾಸುಂಡೆ ಬರುವಂತೆ ಹೊಡೆಸಿ, ಅನ್ನ ನೀರು ಕೊಡದೆ ಹಿಂಸೆ ನೀಡಿದ್ದಳು. ಕ್ರಮೇಳ ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳ ನೆನಪಿನಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ, ತಮ್ಮ, ತನ್ನ ಊರು, ಓದಿದ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜು, ಗೆಳತಿಯರು, ರಾಜೇಶ, ಅವನ ಬೈಕು, ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಕನಸು.... ಎಲ್ಲವೂ ಮರೆತಳು. ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನಿಂದ ದೂರವಾದ ದುಃಖ ಮರೆತಳು, ಅವರು ಎಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿರಬಹುದೆಂದು ಕೊರಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಆಂಟಿಯ ಮನೆಯ ತಲೆಹಿಡುಕ ನಾಗರಾಜ ಆಗಾಗ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು 'ಅಕ್ಕಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸುಶೀಲಳಿಗೆ ಅವಳ ತಮ್ಮನ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನೆನಪನ್ನೂ ದೂರ ತಳ್ಳಿದಳು. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ಮರೆತಳು. ಆಂಟಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಆಂಟಿ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಲು, ಎರಡು ದಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸದಿದ್ದರೂ ಸುಶೀಲ ಊಟ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಗಿರಾಕಿ ಟಿಪ್ಪ್ಸ್ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಚ್ಚು ಎಂದು ಆಂಟಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ಹೆಂಗಸರು ಮೊದಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈಗ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ಹಣ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಹಣ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಆ ಕಾಗದದ ಚೂರು ಅವಳ ನಿದ್ರೆ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು. ಅವಳ ಸ್ವಪ್ನಿಯ ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕದಡಿತ್ತು. ಕತ್ತಲ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿನ ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಬಾವಲಿಗಳು ಬೆದರಿ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಅರಚಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಭಯಂಕರ ಕನಸುಗಳು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ತನಗೆ ಕನಸುಗಳೇ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನೆನಪಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ನಿದ್ರೆಯ ಕನಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದವು ಎಂದು ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲಾ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋದಳು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವವಿರಬಹುದು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮಂಜು ಮುಸುಕಿತ್ತು. ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿತ್ತು. ಏನೊಂದೂ ಶಬ್ದವಿರಲಿಲ್ಲ. ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಮೋಟಾರ್‌ಬೈಕ್ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ರಾಜೇಶ ಬೈಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆನ್ನಿಸಿತು. ಮನೆಯೆಡೆಗೆ ಓಡತೊಡಗಿದಳು. 'ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದಳು. ಬಾಯಿಯಿಂದ ಶಬ್ದವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹಿಡಿದಂತಿತ್ತು. ಓಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಲು ಎತ್ತಿಡಲೇ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೈಕ್

ಸದ್ಗು ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು; ಅದರ ಫುಟ್ ಫುಟ್ ಸದ್ಗು ಕಿವಿಯ ತಮಟೆ ಒಡೆಯುವಷ್ಟು ಜೋರಾಗತೊಡಗಿತು. ಮನೆ ಇನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದಂತಾಯಿತು. ಎಡವಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಗಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದಿತ್ತು. ಎದೆ ಇನ್ನೂ ತಮಟೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲಬಳಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಬೆಡ್‌ಶೀಟ್ ಹೊದ್ದು ಮುದುರಿಕೊಂಡಳು. ಕನಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗಿರುವಿಲ್ಲದೆ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು. ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅವಳ ಅಮ್ಮ ಕರೆದಂತಾಯಿತು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅಥವಾ ಕನಸೋ ಅವಳಿಗೊಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೋ ತನ್ನ ಅಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಾ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಮುಸುಕಿದ್ದ ಮಂಜು ಇನ್ನೂ ಗಾಢವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮನೆಯೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ತನ್ನ ಅಪ್ಪ ಬಯ್ಯಬಹುದೇ? ತಮ್ಮ ಕಿಶೋರನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಮತ್ತೆ ಬೈಕ್ ಸದ್ದು ಕೇಳಿತು. ಬೆದರಿದಳು. ಬೈಕ್ ಸದ್ದು ಹತ್ತಿರಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ಗಕ್ಕನೆ ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ನೆನಪುಗಳ ಯಾತನೆ ಸಹಿಸಲಾರದಾಯಿತು. ಎದ್ದು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು. ಆ ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಗಿರಾಕಿ ಎಂಥವನು, ಅವನು ಮುಖ ಹೇಗಿದೆ, ಅವನ ಮಾತು ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಏನೊಂದೂ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ.

ರಾತ್ರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉತ್ತುಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ತಾನೇ ಹೋಗಿ ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಬಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಕೂತಳು. ತಾನೇ ಆ ಹಾಳಾದ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕೂರುವುದು ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವನ್ನಿಸಿತು. ಆ ದಿನ ಹಲವಾರು ಜನ ಬಂದುಹೋದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದವರೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಡಗರದಿಂದ ಸಹಕರಿಸಿದಳು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ನೋಡಿದಳು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಭಕ್ಷಿಸು ಹಣದ ನೋಟುಗಳ ನಡುವೆ ಏನಾದರೂ ಬರೆದಿರುವ ಕಾಗದದ ಚೂರುಗಳು ಇವೆಯೇನೋ ಎಂದು ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವರಾರೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವಳ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲ ಕುಂದಿತು. ಮರುದಿನವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ಒಂದು ವಾರವೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಆ ವಾರವೆಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಚಡಪಡಿಸಿದಳು; ಅ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬರಬಾರದೇ ಎಂದು ತಹತಹಿಸಿದಳು; ಹೊರಗಿನ ಮಳೆಯನ್ನು

ನಾಚಿಸುವಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದಳು. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಖಿನ್ನತೆ ಸುಶೀಲಾಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು, ಕನಸುಗಳ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬೀಗ ಜಡಿದು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನವಾಗಿತ್ತಷ್ಟೆ. ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಬ್ಬ ನಡುವಯಸ್ಸಿನ, ಒಬ್ಬ ಗಿರಾಕಿ ಬಂದ. ಆಕೆಗೆ ಇತರರ ಹಾಗೂ ಆತನ ನಡುವೆ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದುಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಆಕೆಯ ಎಡಗೈ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವಳೆಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕ. ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದವಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಆ ಪತ್ರದ ಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈತನೇ ಇರಬಹುದೇ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಆಕೆಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದ. ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಅನುಭವ ಅವಳಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಡಿದಿದ್ದ.

‘ನನ್ನ ಚೀಟಿ ನೋಡಿದೆಯಾ?’ ಆತ ಕೇಳಿದ.

ಒಂದೆರಡು ರಾಜೀಶನ ಚೀಟಿ ನೆನಪಾಯಿತು, ರಾಜೀಶ ನೆನಪಾದ. ಹಾವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೆದರಿದಂತೆ ಕೈಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಮೈ ನಡುಗತೊಡಗಿತು. ಹಣ ಬೆವರಿಟ್ಟಿತು, ಎದೆ ಧವಧವ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಅವಳಿಗಿರುವಿಲ್ಲದೆ ಸುಶೀಲಾಳ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ‘ಯಾಕೆ? ಏನಾಯ್ತು?’ ಎಂದು ಆತ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆಕೆ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಚ್ಚಲುಮನೆಗೆ ಓಡಿದಳು.

ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಧುತ್ತನೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದಳು.

ಮರುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆತ ಮತ್ತೆ ಬಂದ. ಆತ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಕ್ಷಣ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತ್ತಿದ್ದ ಸುಶೀಲಾ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಆತ ಕೂತು, ನಿಂತೇ ಇದ್ದ ಆಕೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ. ಈ ಸಾರಿ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ‘ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡಬೇಕು’ ಎಂದ. ಮತ್ತೆ ಆತ ಬಂದಲ್ಲಿ ತಾನು ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಆಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಸುಶೀಲಾಳನ್ನು ಎಳೆದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿದ. ಆ ರೀತಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಗಂಡಸರು ಕೈ ಹಾಕಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಸುಶೀಲಾಳಿಗೆ ಹೊಸತನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ಸಣ್ಣಗೆ ನಡುಗತೊಡಗಿತು. ಆತನಿಗೆ ಸುಶೀಲಾಳ ಅಪ್ಪನ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಆತನ ಭುಜಕ್ಕೊರಗಿದಳು, ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣೀರು ತಡೆದಳು. ಆದರೂ ಆತನ ಕುತ್ತಿಗೆ

ತೇವವಾಯಿತು. ಅವಳ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದ. ಅವಳ ಬಿಕ್ಕುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. 'ಅಳಬೇಡ' ಎಂದ. ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟಳು. ಮಾತು ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ, ತಡವರಿಸಿದಳು. 'ಹೆದರಿಕೋ ಬೇಡ. ಅದೇನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಹೇಳು' ಎಂದ.

'ನನ್ನ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು' ಎಂದಳು ಬಿಕ್ಕುತ್ತ. ಅವಳ ಅಳು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆತನ ತೋಳ್ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲಾ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿನಂತೆ ಕಂಡಳು.

ಸುಶೀಲಾಳ ಊರಿನವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಮರೆತಂತಿದ್ದರೂ ಒಳಗೊಳಗೆ ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದೂ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದೂ ಗುಸುಗುಸು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪ ಅವಳು ಯಾವನೋ ಜೊತೆ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹೋದವಳು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ ಅಮ್ಮ ಏನೂ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬರೇ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕಿಶೋರನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅಕ್ಕ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಳು?' ಎಂದು ಆಗಾಗ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಸರಿ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲಾಳ ಅಪ್ಪನ ಕಾರು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ, ಹೆಡ್‌ಲೈಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕದೆ ಮನೆಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಸುಶೀಲಾಳ ಅಮ್ಮ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ಲೈಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆರಿಸಿದ್ದರೂ ಮುಂದುಗಡೆಯ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕಾರಿಗಾಗಿ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾರು ನಿಂತಾಕ್ಷಣ ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡ ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣಾಕೃತಿಯೊಂದು ಇಳಿದು ಊರು ಹೊಸತೆಂಬಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು. ಸುಶೀಲಾ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಗಸೆಂಬಂತೆ ಆಕೆಯ ತಾಯಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಳು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ತಾಯಿ ಮಗಳ ಅಳು ಊರನ್ನೇ ತೋರಿಸಿತು.

'ಮಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಯಿತು. ಇವಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇವಳು ಬಂದಿರುವುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಇವಳನ್ನು ಸಾಯಿಸಿಬಿಡಬೇಕು' ಎಂದು ಸುಶೀಲಾಳ ಅಪ್ಪ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ.

'ಇವಳನ್ನು ಮತ್ಯಾವನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ? ಇವಳನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ದೂರದ ಊರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಹಾಸ್ಟೆಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಓದಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಅವಳ ಕರ್ಮ. ಅವಳ ಬದುಕು ಆದಂತಾಗಲಿ' ಎಂದು ಮಗಳ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತಾ ತಾಯಿ ಯೋಚಿಸಿದಳು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲ ಮರೆಯಿಂದ ನೋಡಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಕಿಶೋರನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅಕ್ಕ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಳಲ್ಲ. ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಆ ಕಟುಕ ಮಾಸ್ತರನ ಹತ್ತಿರ ಟ್ಯೂಶನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಖುಷಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಕಳೆದ ಒಂದು ವಾರದ ಹಿಂದೆಯೇ ಸುಶೀಲಾ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ, ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು; ತನ್ನೆಲ್ಲ ಕತೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹೇಗಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆತ ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಆಕೆಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಾಗ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇನ್ನು ಮದುವೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸ ನೀಡಿದ್ದಳು. ಆತ ಕನಿಕರದಿಂದಲೋ, ಹಣದ ಆಸೆಯಿಂದಲೋ ಸುಶೀಲಾಳ ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿ, 'ಆಂಟ'ಯ ಬಳಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿ ಸುಶೀಲಾಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕರೆತಂದಿದ್ದ. ಅವಳು ಅಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದ್ದ. ಕೆಲದಿನಗಳ ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಸುಶೀಲಾ ಏನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಆ ನರಕದಿಂದ ಹೊರಬಂದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ಸಾಯಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಸಾಯಲೂ ಆಸ್ವದವಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಆಕೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ರಾಜೇಶನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದ್ವೇಷದ ಭಾವನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ ಈ ಲೋಕದಿಂದ, ಎಲ್ಲರಿಂದ ದೂರವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಮ್ಮನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಅಳುವಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ, 14-9-2008

14

ಪ್ರಯೋಗ

ಟೈಂ ನೋಡಿದೆ. ಒಂದೂವರೆ. 'ಅಬ್ಬಾ, ಅಂತೂ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಇವತ್ತೇನಾದ್ರೂ ಮಾಡಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಲೇಬೇಕು ಅಂತ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಕೂತಿದ್ದು ಹಾಳಾದ್ದು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮೂರುವರೆ ಗಂಟೆ ತಗೊಂಡಿದೆ. ಈಗ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ಎಳೆದು ಖುಷಿಯಿಂದ ಮಲಗಿದರೆ... ಆಹಾ ಸ್ವರ್ಗ!' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಿಗರೇಟಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದೆ. ಸಿಗರೇಟ್ ಎಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ ಆಗಿದೆ. 'ಛೇ! ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸೇದದೇ ಇದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನೋ ಕಳಕೊಂಡಹಾಗಿರುತ್ತೆ. ಈಗ ಸೇದಲೇಬೇಕು. ಸೇದಲೇಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ಪಾಪಚ್ಚಿ ಅಂಗಡೀನೇ ಗತಿ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದು ಲುಂಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಪಚ್ಚಿ ಗುಡಿಸಲು ಕಮ್ ಅಂಗಡಿಯ ಕಡೆ ಟಾರ್ಜೆಟ್ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟೆ.

ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದುತ್ತು ಬರುವಾಗ ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂಚೂರೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿದ್ದು, ಯಾರೋ ಹುಡುಗರು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಬರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. 'ಈ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹುಡುಗೀರ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ಲೂ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರ್ತಿತ್ತು ಕಣೋ' ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬ ಹೀಗೇ ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದ್ದಾ ಬರೋವಾಗ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ನಗುಬಂತು. ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲ ವೈಶಾಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋದಳು. ತಣ್ಣನೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಹಾಯೆನಿಸಿತು. ಹೀಗೇ ಇಲ್ಲೇ ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಂತುಬಿಡೋಣ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಹೋಗಲಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಡೆಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬರೋಣವೆಂದು ಹೊರಟೆ. ಡೈನಿಂಗ್‌ಹಾಲ್ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳಿದವು. ಟಾರ್ಜೆಟ್ ಬೆಳಕು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಸುಮ್ಮನಾದವು; ವಾಚ್‌ಮನ್ ಎಂದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿ ಬೀಸದೇ ಇದ್ದೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಾಳಿ ತಂಪಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುತ್ತೆ. 'ಏಕಿರಬಹುದು' ಎಂದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತೆ. ಸಿಗರೇಟ್ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂತು. ಕೊನೇ ದಮ್ ಎಳೆದು ಅಲ್ಲೇ ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಹೊಸಕಿ ಎದ್ದು ಹಾಸ್ಟೆಲಿನತ್ತ ಹೊರಟೆ. ಕಾಲೇಜಿನ ಮೈಕ್ರೋಬಯಾಲಜಿ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯಲ್ಲಿ ಲೈಟ್ ಇತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಲ್ಯಾಬಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋದು ಶಿವಾನಂದ ಮಾತ್ರ. ಹಗಲಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಆಡ್ತಾ ರೂಮಲ್ಲಿ ಕೂತು, ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಲ್ಯಾಬಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಾನೆ. ಹೋಗ್ಲಿ ಅವನನ್ನಾದ್ರೂ ಮಾತಾಡ್ಲಿ ಬರೋಣವೆಂದು ಹೊರಟೆ.

ಲ್ಯಾಬಿನ ಬಾಗಿಲ ಬೋಲ್ಡ್ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ, ಬರೇ ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ತಳ್ಳಿ ಒಳಹೊರಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾನಂದ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಬಿನ ಮೂಲೆಯ ಸ್ಟೂಲಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಚಾವ್ಡಾ ಕೂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಲಗೈಯಲ್ಲೊಂದು ಸಿರಿಂಜ್ ಇತ್ತು. ಅದರ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಎಡಗೈಗೆ ಚುಚ್ಚಿ, ಸಿರಿಂಜ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ರಕ್ತವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲು ಕಿರ್ರೆಂದು ಸದ್ದಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದುನಿಂತರು. ಅವರ ಕೈಕಾಲು ಥರಥರಗುಟ್ಟಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಮುಖ ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಅವರ ನಡುಗುವ ಕೈಜಾರಿ ಸಿರಿಂಜ್ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ನೆತ್ತರು ನೆಲದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಚೆಲ್ಲಿತು. ನನಗಿನ್ನೂ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. 'ಹೂಸ್ ದಟ್... ಹೂಸ್ ದಟ್... ಯಾರದು? ಯಾರು ಬಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದು?' ತಕ್ಷಣ ಕೋಪದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು. ತಕ್ಷಣ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಾಗ ಖಾಲಿಮಾಡಿ ಹಾಸ್ಟೆಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಓಡತೊಡಗಿದೆ. ಲ್ಯಾಬಿನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಟಾರ್ಜೆಟ್ ಕೈಜಾರಿ ಬಿದ್ದದ್ದು ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ರೂಮಿಗೆ ಓಡಿಬಂದವನೇ ಬೋಲ್ಡ್ ಹಾಕಿ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದವನು ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ಏಳಲಿಲ್ಲ.

* * *

ಮರುದಿನ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದರೂ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಣಾ ಸಿಕ್ಕಾರೆಂದು ಮೈಕೋಬಯಾಲಜಿ ಲ್ಯಾಬಿನ ಕಡೆಗೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಲಾಸ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದಾಗ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಣಾನೇ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಾಗಲಂತೂ ನನ್ನ ಎದೆಯ ಥವಥವ ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಸಿರಬಹುದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ಎದ್ದು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟೆ. ನೇರ ಅವರು ಅವರ ಚೇಂಬರಿಗೆ ನಡೆದರು. ನನಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲು ಚೇರ್ ತೋರಿಸಿ ಅವರು ಎದುರಿಗೆ ಕೂತರು. ಅವರ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಬೀಳಿಸಿಹೋಗಿದ್ದ ಟಾರ್ಚ್ ಇತ್ತು. ಅದರ ಗಾಜೆಲ್ಲಾ ಚೂರುಚೂರಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಣಾರನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳುಕೊಂಡು. ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಣಾ ಸಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮುಖ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡುಹೋಗಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಸಣ್ಣ ಇದ್ದ ಅವರು ಈಗ ಕಡ್ಡೀ ತರಹ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಯೋಗ ಏನಾದ್ರೂ ಮಾಡ್ತಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸಿತು.

‘ನಿಂಜೊತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಲ್ಯಾಬಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲ? ನಾನು ಕೈಯಿಂದ ರಕ್ತ ತೆಗೆತಾ ಇದ್ದದ್ದು ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲ? ನಾನೊಂದು ಸಂತೋಧನೆ ನಡೆಸಾ ಇದೀನಿ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ, ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ತನಗಾಗಿ ಸುಖ, ಸಂತೋಷ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂಡೆಗಲ್ಲನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಳೆಕೋತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಒಂದು ವರವಾಗಿ ಬಂತೋ ಈಗ ಅದೇ ವಿಜ್ಞಾನ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮೃತ್ಯುಕೂಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಾ ಇದೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಜೊತೆಜೊತೆಲೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ ನಾಗರಿಕ ಆದಷ್ಟೂ ತನ್ನ ತಾಳ್ಮೆ, ವಿವೇಚನೆ ಕಳೆಕೋತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ ತನ್ನ ಕುತೂಹಲದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆದಕಿ ಕೆದಕಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೈಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಆ ಗಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೀವು, ನೆತ್ತರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆಯೇ ತಿರುಗಿಬೀಳ್ತಾ ಇದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಬೇಕು ನಿಜ, ಆದರೆ ಆ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಮತೋಲನದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಬೇಕು, ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು. ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಅಂತ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕೈಹಾಕಬಾರದು ಅಲ್ಲೇ?’ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗ್ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದಾರೆ ಅನ್ನಿಸುವಂತೆ ಮುಖಮಾಡಿದೆ.

‘ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಹೇಳ್ತಾ ಇದೀನಿ ಅಂದ್ರೆ, ಮನುಷ್ಯ ತಾನು ಹೊಸ ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೂ, ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕಿಗೆ ಎಳೆತಾ ಇದ್ದೂ ಸಹ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಹಸ್ಯಗಳು, ಆಪತ್ತುಗಳು ಎದುರಾಗ್ತಾ ಇವೆ. ತಾಕತ್ತಿದ್ದ ಈ ರಹಸ್ಯ

ಬಿಡಿಸು ನೋಡುವಾ ಎಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಸವಾಲೆಸೀತಿದೆ. ಒಂದು ರೋಗಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದರೆ, ಅದರ ಅಪ್ಪನಂಥ ಬೇರೆ ಹತ್ತು ರೋಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಾವೆ. ಏಡ್ಸ್ ಅನ್ನೋ ಕಾಯಿಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೇನು? ಅಂದ್ರೆ ಅಕ್ವೈಡ್ಸ್ ಇಮ್ಯೂನ್ ಡಿಫಿಶಿಯೆನ್ಸಿ ಸಿಂಡ್ರೋಮ್ ಅಂತ. ಅಮೆರಿಕದ ಪುರುಷ ಸಲಿಂಗಕಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ 1978ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಈಗಾಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದೊಂದು ಭಯಂಕರ ರೋಗ. ಈ ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆಕೊಂಡು ಬಿಡ್ತಾನೆ. ಏಡ್ಸ್ ತಗುಲಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ರೋಗಗಳು ದಾಳಿ ಇಡ್ತಾವೆ. ಯಾವ ಔಷಧೀನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಲ್ಲ.’

ಈ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಕಾರಣ ಏನು? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿ ಯಾವುದು ಅಂತ ಇದುವರೆಗೂ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂಜಲು, ಬೆವರು, ರಕ್ತ, ವೀರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಹ ಹರಡುತ್ತೆ. ಅದ್ದಿಂದ ವೈರಸ್ ಕಾರಣ ಇರಬಹುದೇನೋ ಅಂತ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಇಂಟರ್‌ಫೆರಾನ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಔಷಧೀನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮೊದಮೊದಲು ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ರೋಗ ಈಗ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಹರಡ್ತಾ ಇದೆ. ಈ ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಮನುಷ್ಯ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಸತ್ತುಹೋಗ್ತಾನೆ. ಈ ರೋಗ ಮನುಷ್ಯನ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿನ ಹೇಗೆ ಕಳೆದುಬಿಡುತ್ತೆ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಅಮೆರಿಕನ್ ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡು. ಆತನಿಗೆ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಮೊಸರಿನ ಹಾಗೆ ಫಂಗಸ್ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು ಅಂದ್ರೆ ಆ ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆನ ನೀನು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ರಿಫ್ಲಿಜರೇಟರ್ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಅದರೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗಾಜಿನ ಸೀಸೆ ತೆಗೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಾದ ದ್ರವ ಒಂದಿತ್ತು. ‘ನೋಡು ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಅಮೆರಿಕದಿಂದ ತಂದೀನಿ. ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗಾದ್ರೂ ಒಂಚೂರು ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಇಡೀ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಏಡ್ಸ್ ಹರಡಿಬಿಡ್ತಾನೆ.’ ಅವರ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ ನನಗೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಲೂ ಸಹ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯ್ತು.

‘ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಕೋಪದ ಒಂದು ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಅಷ್ಟೆ. ಇಂಥವು ನೂರಾರಿವೆ,’ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಣಾ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ‘ಈ ಕಾಯಿಲೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ ಏನಂದ್ರೆ, ಇದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಬರೋದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಪೋಲಿಯೋ ಕಾಯಿಲೆ ಸಹಾ ಹೀಗೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದ್ರೆ ಜೋನಾಸ್ ಸಾಕ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ವ್ಯಾಕ್ಸಿನ್

ಕಂಡುಹಿಡೀಲಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಏಡ್ಸ್ ಕಾಯಿಲೆಗೂ ಸಹ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜೋನಾಸ್ ಸಾಕ್ ಹುಟ್ಟಿಬರಬೇಕಾಗಿದೆ' ಎಂದರು ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ.

ನಾನು ನೋಡದ ಜೋನಾಸ್ ಸಾಕ್ ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. 'ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ ಸಾರ್. ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ಅಷ್ಟು ಮುಳುಗಿ ನೀವು ಊಟ, ನಿದ್ರೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ನೋಡಿ, ಎಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಆಗ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೀರ. ನೀವು ಹೀಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಸಣ್ಣಗಾಗ್ತಾಹೋದ್ರೆ ನೀವೂ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆ ಎರಡೂ ಗೋವಿಂದ ಅಷ್ಟೆ' ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದೆ.

'ನೂರು ಜನ ಬದುಕೋಹಾಗಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಸತ್ತೆ ಏನೂ ನಷ್ಟ ಇಲ್ಲ' ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ಸಹ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

* * *

ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ಆಗಾಗ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಸಂಶೋಧನೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂತು ಸಾರ್?' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ತಮ್ಮ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿ 'ಯಶಸ್ವಿಯಾಗೋ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬರ್ಮಾ ಇದೆ' ಅಂತ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗು ಚಿಮ್ಮಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಂತೂ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಸಣ್ಣ ಆಗಿದ್ದರು. ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತಮ್ಮ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಈ ತರಹ ಆಗಿರಬಹುದು ಅನ್ನಿಸ್ತು. 'ಅಲ್ಲಾ ಸಾರ್, ಈ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ತಾನೇ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಧಾರೆ ಎರೀತಿದ್ರೆ ಹೇಗೆ? ನೋಡಿ, ನೀವು ಯಾವ ತರಹ ಆಗ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೀರ? ಬೇಕಾದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನಂದೂ ಒಂಚೂರು ರಕ್ತದಾನ ತಗೋಳ್ಳಿ' ಎಂದೆ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ, 'ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್, ಈಗ ಬೇಡ. ಬೇಕಾದಾಗ ನಾನೇ ಕೇಳೇನಿ' ಎಂದರು.

ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ಸಿಕ್ಕಿ. 'ಈಗ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ಒಂದು ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈಗ ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಯಾರಾದರೂ ಏಡ್ಸ್ ರೋಗಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲೇ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆ ರೋಗಾನ ಬರಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದ್ರೇ ಈಗ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಏಡ್ಸ್ ಇರೋದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

'ಅಂದ್ರೆ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೆರಿಕಾದಿಂದ ಯಾರಾದ್ರೂ ಏಡ್ಸ್ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸ್ತೀರೇನು?' ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. 'ಖಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಸದ್ಯ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆ ರೋಗ ಇಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನಾನೇನಾದ್ರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆ ರೋಗೀನ ಕರೆಸಿ ಅವನೇನಾದ್ರೂ ಒಂಚೂರು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಅವನಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಆ ರೋಗ ಹರಡೋದು ಬೇಡ. ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಕಾರಣ ನಾನಾಗ್ತೀನಿ.

ಅಲ್ಲದೆ ನಾನೀಗ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮುಂದುವರೆಸೋಕೆ ಹೊರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗೋ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿರೋ ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲೇ ಏನಾದ್ರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು' ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ಹೇಳಿದರು.

ಇದಾದ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳನಂತರ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಲಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗೀನ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅದು ಅವರ ಮಗಳೇ ಇರಬೇಕು. ಸುಮಾರು ಐದಾರು ವರ್ಷ ಇರಬಹುದು. ಹುಡುಗಿ ಬಹಳ ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದಳು. ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ತಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ, 'ಮಾಮಾನ್ನ ನೋಡಮ್ಮಾ' ಎಂದರು. ಆ ಮಗು ಬಹಳ ಮುದ್ದಾಗಿ ನಕ್ಕಿತು. ನಾನೂ ನಗುತ್ತಾ, 'ಏನ್ ಮರೀ, ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ನೋಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೆಯಾ?' ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಕೆನ್ನೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ಹೌದೆಂದು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದಳು. ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ 'ಇವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ' ಅಂದರು. ನಾನು 'ಆಯ್ತು' ಎಂದು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟೆ. ಕಾಲೇಜಿಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿಸಿ ಕೆಫೆಟೀರಿಯಾಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೇಸರಿಬಾತ್ ಕೊಡಿಸಿದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಗುಲಾಬಿಯತೋಟದಿಂದ ಹೂವೊಂದು ಕಿತ್ತು ಅವಳ ಮೋಟುಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು ವೈಶಾಲಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ, 'ನಿಮ್ಮ ಆಂಟೀನ ನೋಡಮ್ಮಾ' ಎಂದೆ. ಮಗು 'ಆಂಟೀ' ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ಗುರ್ರೆನ್ನುವಂತೆ ನೋಡಿ, ಮಗುವಿನ ಕಡೆ ನಕ್ಕು ಕೈ ಬೀಸಿದಳು. ಮಗುವಿಗೆ ಕೈ ಬೀಸಿದ್ದರೂ ನಾನೂ ಸಹ ಕೈ ಬೀಸಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ಚೇಂಬರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಹೋದೆ.

ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಪಾಠ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಏನೋ ನೆನಪಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿದೆ. 'ಹೌದು. ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾ ತಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದು ಏಕೆ? ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೋ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಪಶುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೋ!' ಮೈ ನಡುಗಿ ಬಾಯಿ ಒಣಗಿತು. 'ಈ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಗೋಳೇ ಇಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಬಲಿಹೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ತಾರೆ.' ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ವಾರ ಚೇಂಬರಿನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಬಿನ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಲ್ಯಾಬ್ ಅಟೆಂಡರ್‌ನ 'ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. 'ಇನಾಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಚೇಂಬರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಸಾರ್. ಯಾರೂ ಡಿಸ್ಪರ್ಬ್ ಮಾಡಬಾರದಂತೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಡಿಸ್ಪರ್ಬ್ ಮನೆ ಹಾಳಾಯ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡು ಇನಾಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಚೇಂಬರ್ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಒಳಗಿನಿಂದ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿತ್ತು. ಜೋರಾಗಿ ಬಡಿದೆ. ಹಾಳಾದ್ದು ಉಕ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲು. ಸೌಂಡ್ ಪೂಫ್ ಬೇರೆ.

ನೋಡಲು ಇದ್ದ ಸಣ್ಣ ಗಾಜಿನ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿದೆ. ಪ್ರೊ. ಚಾವ್ಲಾ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಸೀಸೆಯಿಂದ ಆ ಕೆಂಪು ದ್ರವವನ್ನು ಸಿರಿಂಜ್‌ಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳು ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಏನೇನೋ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಿರಿಂಜ್ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಕೈ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದುದು, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಬೇಡಾ ಸಾರ್, ಬೇಡಾ' ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೂಗಿದೆ. ಪ್ರೊಫೆಸರರಿಗೆ ಅದು ಕೇಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಸಿರಿಂಜ್‌ನ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಆ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳ ಎಡಕೈಗೆ ಚುಚ್ಚಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಮಗು ಕಿಟಾರೆಂದು ಕಿರುಚಿತು. ಕಿರುಚಿದ ಶಬ್ದ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಕಿವಿಗಳು ಗುಂಯ್‌ಗುಡಲು ಶುರುವಾಯಿತು, ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು, ತಲೆ ಗಿರ್ರೆಂದು ಸುತ್ತತೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದೆ. ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ತಲೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಪೆಟ್ಟು ಬಿತ್ತು, ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿತು.

* * *

ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಎದುರಿಗೆ ನರ್ಸ್‌ಬ್ಬಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಇದೀನಿ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ನರ್ಸ್ ಕೈಲಿದ್ದ ಸಿರಿಂಜ್ ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನೆನಪಾಯ್ತು. 'ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎಲ್ಲಿ?' ಅಂತ ಕೇಳಿ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. 'ಇಲ್ಲೇ ಇದೀನಿ, ಯಾಕೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿದೆ. ತಲೆ ಗಿರ್ರನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒನಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅಗಾಧ ನೋವು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೈಜು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ವಿಪರೀತ ಭಾರ. ತಲೆಯನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದೆ. ತಲೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ತಲೆಯ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವಾಗ ಮೇಜಿನ ಮೂಲೆ ತಗುಲಿ ತೂತಾಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ಕೂತಿರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಲಗಿದೆ. 'ಪುಟ್ಟೇ ಎಲ್ಲಿ ಸಾರ್?' ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದೆ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತ. 'ನೀನ್ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ? ನಾನೇನು ಅಷ್ಟು ದಡ್ಡನೆ? ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನೇನು ಕೊಂಡುಬಿಡ್ತೀನಾ? ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೆ ಅನ್ನೋ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲೇ ನಾನೀಗ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಲು ಹೊರಟಿರೋದು. ನಾನಿದರಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗ್ತೀನಿ. ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಡೆಸಿರೋದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ನಂಬಿಕೆ ಬಂದಿರೋದು. ನೀನು ಹೆದರೊಂಡಿರೋದು ನೋಡಿದರೆ ನಿನಗೇನೂ ಹೇಳಬಾರದಿತ್ತು ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಹೋಗ್ಲಿ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಾರಲ್ಲೂ ಹೇಳಿಕೋಬೇಡ. ನಿನಗೀನ ಜ್ವರ ಬೇರೆ ಇದೆಯಂತೆ. ಒಂದು ವಾರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಕದಲೋಹಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ, ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರೂಮ್‌ಮೇಟ್ ಊಟ ತಂದ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಸಿಡುಬಿಗೆ ವ್ಯಾಕ್ಸೀನ್ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಜೆನ್ನರ್ ತನ್ನ ವ್ಯಾಕ್ಸೀನನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. 'ಎಂಥಾ ಹುಚ್ಚು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಲಾಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹರಸಿದೆ.

ಗುಂಗುರ ಕೂದಲು ವೈಶಾಲಿ ಬಂದು 'ಹೇಗಿದ್ದೀರಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಇದ್ದು ಹೋದಳು. ನಾನು ತಲೆ ತೂತಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ತಲೆತೂತಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಜ್ವರ ಬೇರೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಆರಾಮಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾತ್ರಿ ಪೀಡಿಸ್ತಾ ಇರುತ್ತಾ. ಒಂದು ವಾರ ಪೂರ್ತಿ ಜ್ವರದಿಂದ ಮುಕ್ತನೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಲಾ ದಿನಾ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದಿನಾ ದಿನಾ ಕಳೆ ಏರ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗೋದು ಖಂಡಿತಾ ಅನ್ನಿಸ್ತಾ ಇತ್ತು.

ಆ ದಿನ ಪ್ರೊ. ಚಾವ್ಲಾ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಕೆಲಸವಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಮಾರನೇ ದಿನವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೇ ದಿನವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯ್ತು. ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ನನಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿವೆಯೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲದೆ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ರೆಸ್ಟ್ ತಗೋತೀನೆಂದು ಹೇಳಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಡಿಸ್‌ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ. ಹೊರಟವನೆ ನೇರ ಮೈಕ್ರೋಬಯಾಲಜಿ ಲ್ಯಾಬಿಗೆ ಹೋದೆ. ಲ್ಯಾಬಿನಲ್ಲಿ ಜನ ತುಂಬಿದ್ದರು. ನುಗ್ಗಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟೆ. ಇನಾಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಚೇಂಬರಿನ ಉಕ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲು ಒಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಕ್ಕಿನ ಗಾಜಿನ ಕಿಟಕಿಗೆ ಒಳಗಿನಿಂದ ಕಾಗದ ಅಂಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಒಡೆದು ತೆಗೆದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಲಾರ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳು ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೊ.ಚಾವ್ಲಾ ಕೂತಿದ್ದರು. ಪಕ್ಕದ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಸಿರಿಂಜ್‌ನಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗಿನ ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ನೋಣಗಳೂ ರೊಯ್ಯನೆ ನುಗ್ಗಿ ಪ್ರೊ. ಚಾವ್ಲಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಗಳ ಮುಖ ಮೈಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿದವು. ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೆಯೇ ಸಿರಿಂಜ್‌ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಂಪು ದ್ರವವುಳ್ಳ ಗಾಜಿನ ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ತನ್ನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬಂತಿರುವ ಕೂರ ನಗುವೊಂದು ಕಾಣಿಸಿತು.

ತರಂಗ, 13-11-1983